

SENIORENBELEIDSP PLAN 2008-2009-2010

VOORWOORD

Brugge wil met het voorliggend seniorenbeleidsplan een werkdocument aanbieden voor de komende drie jaar dat verankerd is in het overkoepelend lokaal sociaal beleidsplan.

Het is immers een uitdaging voor beleidsverantwoordelijken een gepast antwoord te bieden op de steeds veranderende samenleving. Hierin is de vergrijzing alvast een feit.

Seniorenbeleid is echter een complex beleid want we hebben te maken met een heel diverse groep senioren: 60-ers, 70-ers, 80-ers ... maar ook armen, rijken, hoger opgeleid, allochtonen en autochtonen, actieve en zorgbehoevende ouderen ...

Het vorige beleidsplan zorgde voor een inhaalbeweging op vlak van positieve beeldvorming rond senioren, participatie en actief burgerschap.

De rode draad doorheen het nieuwe plan is de aandacht voor de Brugse senior in een aangename en zorgzame samenleving. Opnieuw zijn informatie, communicatie en participatie prioritaire aandachtspunten naast vorming, gezondheidszorg en hulpverlening. Ook initiatieven die sociale cohesie en netwerken bevorderen krijgen er een plaats.

Dit plan is het resultaat van veel overleg met de senioren, met vrijwilligers en professionelen. Het past ook een woord van dank te zeggen aan de seniorenconsulente, de reflectiegroep en de seniorenadviesraad voor hun inbreng en hun kritische kijk.

Wij engageren ons dan ook om de ambities, verwoord in dit plan, te realiseren met als doel "de senior heeft het goed in Brugge". We zien uiteraard ook verlangend uit naar de beloofde subsidies van de Vlaamse Overheid.

Lieve MUS
Schepen voor Jeugd en Welzijn

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
INLEIDING	7
OMGEVINGSANALYSE	8
DEMOGRAFISCHE GEGEVENS	9
AANTAL/AANDEEL 60-PLUSERS	9
<i>EVOLUTIE (Bron: Rijksregister)</i>	9
Totale groep van 60-plussers	9
Mannen	10
Vrouwen	12
<i>PROGNOSE 60-PLUSERS</i>	14
AANTAL/AANDEEL 85-PLUSERS	15
<i>EVOLUTIE (Bron: Rijksregister)</i>	15
Totale groep van 85-plussers	15
Mannen	17
Vrouwen	19
ALLEENSTAANDE SENIOREN	21
<i>ALLEENSTAANDE 60-PLUSERS T.O.V. HET TOTAAL AANTAL 60-PLUSERS</i>	21
Totale groep van alleenstaande 60-plussers	21
Mannen	23
Vrouwen	25
<i>ALLEENSTAANDE 85-PLUSERS T.O.V. HET TOTAAL AANTAL 85-PLUSERS</i>	27
Totale groep van alleenstaande 85-plussers	27
Mannen	29
Vrouwen	31
VEROUDERINGSGRAAD (60+ / <20)	33
<i>GEMEENTENIVEAU</i>	33
<i>DEELGEMEENTENIVEAU</i>	34
VERHOUDING 60+ / <25	36
<i>GEMEENTENIVEAU</i>	36
<i>DEELGEMEENTENIVEAU</i>	37
GRIJZE DRUK (60+ / 20-59)	39
<i>GEMEENTENIVEAU</i>	39
<i>DEELGEMEENTENIVEAU</i>	40

INTERNE VERGRIJZING (80+ /60+)	42
<i>GEMEENTENIVEAU</i>	42
<i>DEELGEMEENTENIVEAU</i>	43
VERHOUDING 85+ /60+	45
<i>GEMEENTENIVEAU</i>	45
<i>DEELGEMEENTENIVEAU</i>	46
SPREIDING OUDERVOORZIENINGEN	48
<i>SERVICEFLATS EN AANLEUNWONINGEN</i>	48
<i>WONINGEN VOOR SENIOREN</i>	48
<i>DAGVERZORGINGSCENTRA</i>	48
<i>DIENSTENCENTRA EN ONTMOETINGSCENTRA</i>	49
<i>RUSTHUIZEN</i>	49
INVENTARIS VAN WAT ER REEDS BESTAAT + DE VERSCHILLENDE ACTOREN	51
INFO SENIOR	51
BELANGRIJKE ACTOREN	51
VISIE SENIORENBELEID BRUGGE	63
WAT IS ONZE MISSIE, ONZE BESTAANSREDEN ?	63
WAT IS ONZE VISIE ?	64
DOELSTELLINGEN EN ACTIEPUNTEN	65
INFORMATIE – COMMUNICATIE - MEDIA	65
<i>VASTSTELLINGEN</i>	65
Behoefteteonderzoek	65
Knelpunten.....	65
<i>ALGEMENE DOELSTELLING</i>	66
<i>ACTIEPUNTEN</i>	66
POLITIEKE PARTICIPATIE EN INSpraak	73
<i>VASTSTELLINGEN</i>	73
Behoefteteonderzoek	73
Knelpunten.....	73
<i>ALGEMENE DOELSTELLING</i>	74
<i>ACTIEPUNTEN</i>	74
SPORT	79
<i>VASTSTELLINGEN</i>	79
Behoefteteonderzoek	79
Knelpunten.....	79

ALGEMENE DOELSTELLING.....	79
ACTIEPUNTEN.....	80
CULTUURPARTICIPATIE	83
VASTSTELLINGEN.....	83
Behoefteteonderzoek.....	83
Knelpunten.....	84
ALGEMENE DOELSTELLING.....	84
ACTIEPUNTEN.....	85
LEVENS LANG LEREN	88
VASTSTELLINGEN.....	88
Uit verschillende onderzoeken.....	88
Uitdaging.....	89
ALGEMENE DOELSTELLING.....	89
ACTIEPUNTEN.....	89
MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE	91
VOORAF.....	91
VASTSTELLINGEN.....	91
Behoefteteonderzoek.....	91
Knelpunten.....	91
ALGEMENE DOELSTELLING.....	92
ACTIEPUNTEN.....	92
WONEN	95
VOORAF.....	95
VASTSTELLINGEN.....	95
Behoefteteonderzoek.....	95
ALGEMENE DOELSTELLING.....	96
ACTIEPUNTEN.....	97
MOBILITEIT EN VEILIGHEID.....	100
VASTSTELLINGEN.....	100
Behoefteteonderzoek.....	100
ALGEMENE DOELSTELLING.....	102
ACTIEPUNTEN.....	102
GEZONDHEID, ZORG EN HULPVERLENING.....	105
VASTSTELLINGEN.....	105
Behoefteteonderzoek.....	105
Andere bronnen.....	105
ALGEMENE DOELSTELLING.....	106
ACTIEPUNTEN.....	106

DIVERSITEIT : MET VERSCHILLENDE GENERATIES EN CULTUREN SAMENLEVEN.....	112
<i>VASTSTELLINGEN</i>	112
Behoeftteonderzoek.....	112
<i>ALGEMENE DOELSTELLING</i>	112
<i>ACTIEPUNTEN</i>	113
BEVORDEREN VAN SOCIALE COHESIE EN NETWERKEN	115
<i>VASTSTELLINGEN</i>	115
Behoeftteonderzoek.....	115
<i>ALGEMENE DOELSTELLING</i>	115
<i>ACTIEPUNTEN</i>	116
DUURZAAM BELEID	118
<i>VASTSTELLINGEN</i>	118
<i>ALGEMENE DOELSTELLING</i>	118
<i>ACTIEPUNTEN</i>	118
INKOMEN	120
<i>VASTSTELLINGEN</i>	120
Behoeftteonderzoek.....	120
<i>ALGEMENE DOELSTELLING</i>	121
<i>ACTIEPUNTEN</i>	121
FINANCIËEL PLAN SENIORENBELIDSPAN 2008-2009-2010.....	122
BIJLAGE 1 : HUISHOUDELIJK REGLEMENT SENIORENADVIESRAAD.....	125
BIJLAGE 2 : SAMENSTELLING SENIORENADVIESRAAD	134
BIJLAGE 3 : GEZAMENLIJKE AFSPRAKENNOTA	136
BIJLAGE 4 : SAMENSTELLING REFLECTIEGROEP.....	139

INLEIDING

Onze maatschappij heeft te maken met een nooit eerder gezien fenomeen. De vergrijzing van de bevolking is een feit. Dit heeft heel wat gevolgen voor de samenleving op verschillende beleidsdomeinen. Nieuwe uitdagingen moeten aangepakt worden. Vandaar dat we het belangrijk vinden om een apart seniorenbeleidsplan op te maken dat ingebed kan worden in het lokaal sociaal beleidsplan.

Aan de vooropgestelde cijfers te zien, kunnen we maar beter rekening houden met deze groep. Momenteel is 1 op 4 een senior (60+) en in de nabije toekomst wordt dit 1 op 3. Het decreet van 30 april 2004 houdende de stimulering van een inclusief Vlaams Ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van senioren wil de gemeenten aan de hand van subsidies (als de begroting het toelaat) stimuleren om senioren meer en meer te laten participeren aan het beleid. Een eerste voorwaarde om in aanmerking te komen voor deze subsidie is het maken van een seniorenbeleidsplan met een resultaatverbintenis.

We zijn niet aan ons proefstuk toe. Het is de tweede keer dat een seniorenbeleidsplan in Brugge opgemaakt wordt. Na een evaluatie van het eerste plan, een nog grondigere studie van de resultaten van het behoefteonderzoek dat we in 2004 bij 800 Brugse senioren afnamen en het bestuderen van de monitor voor lokaal ouderenbeleid in Vlaanderen werd dit plan opgemaakt. Het seniorenbeleidsplan is de basis waarin een beleid voor meerdere jaren wordt uitgestippeld. Hierin wordt een visie geformuleerd, worden onderbouwde keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld. Dit seniorenbeleidsplan maakt de beleidsintenties en de stand van uitvoering van het beleid duidelijk voor alles wat senioren in Brugge aanbelangt.¹

Via de cel 'sociale planning' ontvingen we de belangrijkste demografische gegevens die nuttig zijn om dit plan te kunnen opmaken. Info senior (de seniorenbrochure die de dienst maatschappelijke begeleiding in eigen beheer opmaakt) geeft een goed overzicht van wat er allemaal bestaat voor senioren in Brugge en welke actoren diensten leveren.

Dit plan werd geschreven voor de periode 2008 – 2009 - 2010 in samenwerking met een reflectiegroep. In de reflectiegroep zitten mensen uit het veld (Samenwerkingsinitiatief Thuiszorg regio Brugge of kortweg SIT, Lokaal Gezondheidsoverleg Brugge of kortweg LOGO, het OCMW, de privé-rusthuizen), de schepen voor Seniorenbeleid, de seniorenconsulente en vertegenwoordigers van de Seniorenadviesraad.

Dit plan werd voorgelegd aan de seniorenadviesraad en verschillende diensten die in het actieplan voorkwamen konden hun advies geven over hun respectievelijk(e) actiepoint(en).

We hopen met dit beleidsplan een uitvoerbaar, realistisch en degelijk plan te hebben opgemaakt dat gedragen wordt door de gemeenteraad en de verschillende actoren, maar vooral door de Brugse senioren. Zij verdienen het nodige respect en moeten de kans krijgen om hun plaats in de maatschappij zolang mogelijk te behouden. 'Productief ouder worden' is het sleutelwoord door gans dit beleidsplan.

Karolien Van de Walle
Seniorenconsulente

---

¹ Definitie: Handleiding Seniorenadviesraden / Provincie West-Vlaanderen, dienst sociale zaken en huisvesting, WOAS

OMGEVINGSANALYSE

Brugge is de provinciehoofdstad van West-Vlaanderen en derde grootste centrumstad van Vlaanderen. Brugge is gelegen in het noordoosten van West-Vlaanderen. Het grondgebied van Brugge bedraagt 13841 ha. Meer dan 2000 jaar geleden bevond er zich al een Romeinse nederzetting en de stad kende verschillende bloeiperiodes waardoor een rijke geschiedenis werd opgebouwd. Brugge is een havenstad. De haven van Zeebrugge ontstond 100 jaar geleden en het havenbedrijf MBZ is de grootste werkgever van de stad. Brugge is ook een toeristische trekpleister in Vlaanderen. Brugge is een van de mooiste steden van Europa en met recht en reden zette UNESCO in 2000 de volledige historische binnenstad op de lijst van werelderfgoed. Brugge staat ook al een aantal decennia model voor een duurzaam mobiliteitsbeleid. Met de invoering van het mobiliteitsplan in 2004 werd uitdrukkelijk gekozen voor het stimuleren van het gebruik van de fiets en openbaar vervoer en het voeren van een vernieuwd parkeerbeleid. In 1971 fuseerde Brugge met de toenmalige randgemeenten: Sint-Michiels, Sint-Andries, Sint-Kruis, Assebroek, Koolkerke, Dudzele en Lissewege. Groot-Brugge bestaat momenteel uit de deelgemeenten: Zeebrugge, Zwankendamme, Lissewege, Dudzele, Sint-Pieters, Sint-Jozef, Koolkerke, Christus-Koning, Sint-Kruis, Assebroek, Sint-Michiels, Sint-Andries en Brugge-stad. Het aantal inwoners op 1 januari 2007 bedroeg 116982.

DEMOGRAFISCHE GEGEVENS²

AANTAL/AANDEEL 60-plussers

EVOLUTIE (Bron: Rijksregister)

Totale groep van 60-plussers

TOTAAL 60-PLUSSERS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	4033	22,27	4045	22,27	4123	22,46	4183	22,91	4239	23,34	4361	24,16
Brugge-Stad	5205	26,09	5235	25,69	5217	25,80	5189	25,71	5271	26,08	5298	27,15
Christus-Koning	1167	26,66	1195	26,70	1188	26,87	1195	27,60	1204	27,79	1224	28,30
Dudzele	472	22,55	481	22,90	496	22,30	508	22,17	527	22,79	532	23,19
Koolkerke	537	18,17	556	18,21	570	18,44	603	19,07	612	19,47	632	20,16
Lissewege	517	21,11	521	21,03	517	20,98	525	21,28	524	21,36	528	22,06
Sint-Andries	4599	23,90	4646	24,11	4756	24,66	4897	25,23	4974	25,85	5115	26,65
Sint-Jozef	1097	22,89	1111	22,95	1096	22,42	1134	23,22	1158	23,89	1225	23,24
Sint-Kruis	3681	22,85	3750	23,30	3849	23,91	3956	24,36	4061	25,20	4173	26,06
Sint-Michiels	3605	29,02	3606	29,20	3650	29,70	3677	29,93	3703	30,35	3783	31,18
Sint-Pieters	1887	25,26	1878	25,18	1890	25,39	1919	25,87	1936	26,34	1941	26,50
Zeebrugge	937	24,13	960	24,53	954	24,54	985	25,35	979	25,33	1000	26,42
Zwankendamme	136	18,60	131	18,79	139	19,33	144	20,11	137	19,16	141	19,34
Brugge	27873	24,32	28115	24,39	28445	24,65	28915	25,03	29325	25,51	29953	26,24
West-Vlaanderen	272898	24,10	275507	24,16	279470	24,47	284425	24,84	289381	25,21	295803	25,71

De grafiek en de tabel laten er geen twijfel over bestaan: **het aandeel 60-plussers neemt in alle deelgemeenten van Brugge toe.**

In 2007 bedraagt het aandeel 60-plussers in de stad Brugge 26,24%: **op 100 inwoners zijn er 26 60-plussers.**

Gedurende de hele periode blijkt **Sint-Michiels de deelgemeente te zijn met het hoogste aandeel ouderen**: bijna een derde in deze deelgemeente is ouder dan 60 jaar. In **Koolkerke en Zwankendamme ligt het aandeel ouderen daarentegen het laagst**: een vijfde van de bewoners in deze deelgemeenten is ouder dan 60 jaar.

Ook het aandeel ouderen in gans de provincie is gestegen de voorbije 6 jaar. Het aandeel in Brugge is iets hoger dan in West-Vlaanderen.

² Bron: cel sociale planning provincie West-Vlaanderen

Mannen

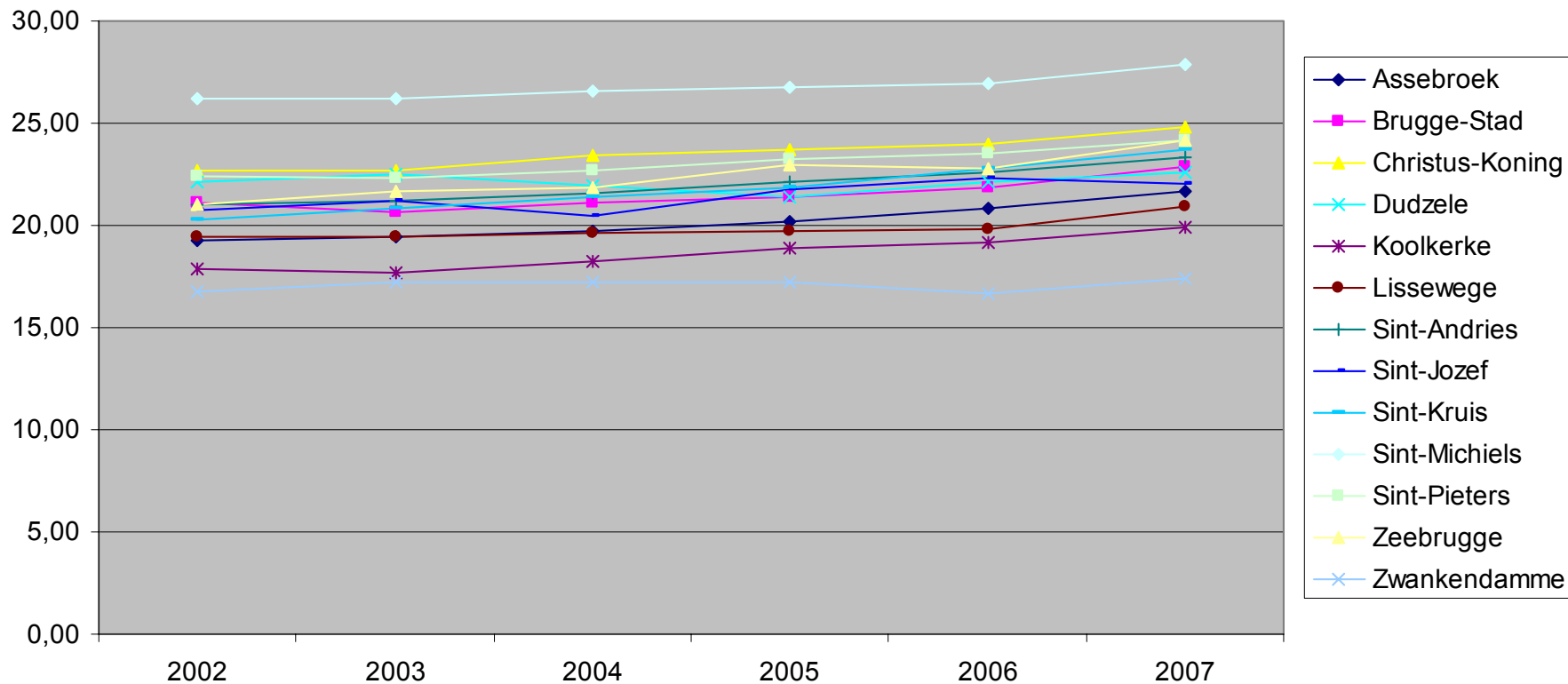
Het aandeel mannelijke 60-plussers is berekend ten opzichte van de totale mannelijke bevolking.

MANNEN 60-PLUS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	1698	19,30	1720	19,46	1761	19,76	1783	20,22	1836	20,86	1894	21,69
Brugge-Stad	1971	21,07	2008	20,67	2033	21,14	2060	21,43	2109	21,87	2118	22,85
Christus-Koning	474	22,70	486	22,66	495	23,43	487	23,72	493	23,97	508	24,78
Dudzele	230	22,14	235	22,53	243	21,95	245	21,40	255	22,14	260	22,55
Koolkerke	263	17,84	267	17,66	276	18,21	291	18,86	297	19,21	306	19,93
Lissewege	245	19,44	247	19,45	248	19,65	248	19,75	248	19,84	252	20,90
Sint-Andries	1989	21,04	2002	21,21	2039	21,58	2103	22,12	2131	22,61	2200	23,38
Sint-Jozef	494	20,71	512	21,17	501	20,51	527	21,72	538	22,28	582	22,07
Sint-Kruis	1592	20,29	1632	20,82	1678	21,42	1726	21,83	1782	22,77	1833	23,68
Sint-Michiels	1554	26,21	1550	26,23	1564	26,54	1574	26,78	1572	26,92	1622	27,88
Sint-Pieters	789	22,39	790	22,35	797	22,64	814	23,23	818	23,52	841	24,14
Zeebrugge	414	20,97	432	21,62	433	21,85	456	22,93	454	22,78	464	24,14
Zwankendamme	65	16,80	64	17,25	66	17,23	66	17,19	65	16,71	68	17,44
Brugge	11778	21,22	11945	21,32	12134	21,66	12380	22,10	12598	22,57	12948	23,39
West-Vlaanderen	119017	21,33	120430	21,41	122507	21,75	125054	22,16	127612	22,56	130932	23,09

Voor de mannelijke 60-plussers zien we eveneens een **stijging** van het aandeel tov de totale mannelijke bevolking. Het percentage ligt tussen **17,4% (Zwankendamme)** en **27,9% (Sint-Michiels)**.

Het aandeel mannelijke ouderen in West-Vlaanderen is eveneens gestegen en is min of meer gelijk aan het aandeel in Brugge.

Evolutie aandeel mannelijke 60-plussers

Vrouwen

Het aandeel vrouwelijke 60-plussers is berekend ten opzichte van de totale vrouwelijke bevolking.

VROUWEN 60-plus	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	2335	25,07	2325	24,94	2362	25,01	2400	25,43	2403	25,68	2467	26,47
Brugge-Stad	3234	30,52	3227	30,26	3184	30,03	3129	29,61	3162	29,92	3180	31,04
Christus-Koning	693	30,26	709	30,42	693	30,01	708	31,11	711	31,24	716	31,47
Dudzele	242	22,96	246	23,27	253	22,65	263	22,95	272	23,45	272	23,84
Koolkerke	274	18,50	289	18,75	294	18,67	312	19,27	315	19,71	326	20,38
Lissewege	272	22,88	274	22,68	269	22,38	277	22,87	276	22,94	276	23,23
Sint-Andries	2610	26,65	2644	26,88	2717	27,61	2794	28,21	2843	28,97	2915	29,79
Sint-Jozef	603	25,05	599	24,71	595	24,34	607	24,70	620	25,48	643	24,40
Sint-Kruis	2089	25,27	2118	25,67	2171	26,28	2230	26,77	2279	27,50	2340	28,30
Sint-Michiels	2051	31,59	2056	31,92	2086	32,61	2103	32,83	2131	33,49	2161	34,21
Sint-Pieters	1098	27,83	1088	27,73	1093	27,85	1105	28,23	1118	28,87	1100	28,65
Zeebrugge	523	27,40	528	27,57	521	27,33	529	27,89	525	28,04	536	28,77
Zwankendamme	71	20,64	67	20,55	73	21,73	78	23,49	72	22,09	73	21,53
Brugge	16095	27,24	16170	27,29	16311	27,48	16535	27,79	16727	28,29	17005	28,91
West-Vlaanderen	153881	26,80	155077	26,83	156963	27,11	159371	27,45	161769	27,79	164871	28,25

Tenslotte blijkt ook het **aandeel vrouwelijke 60-plussers tov de totale vrouwelijke bevolking toegenomen** te zijn tussen 2002 en 2007.

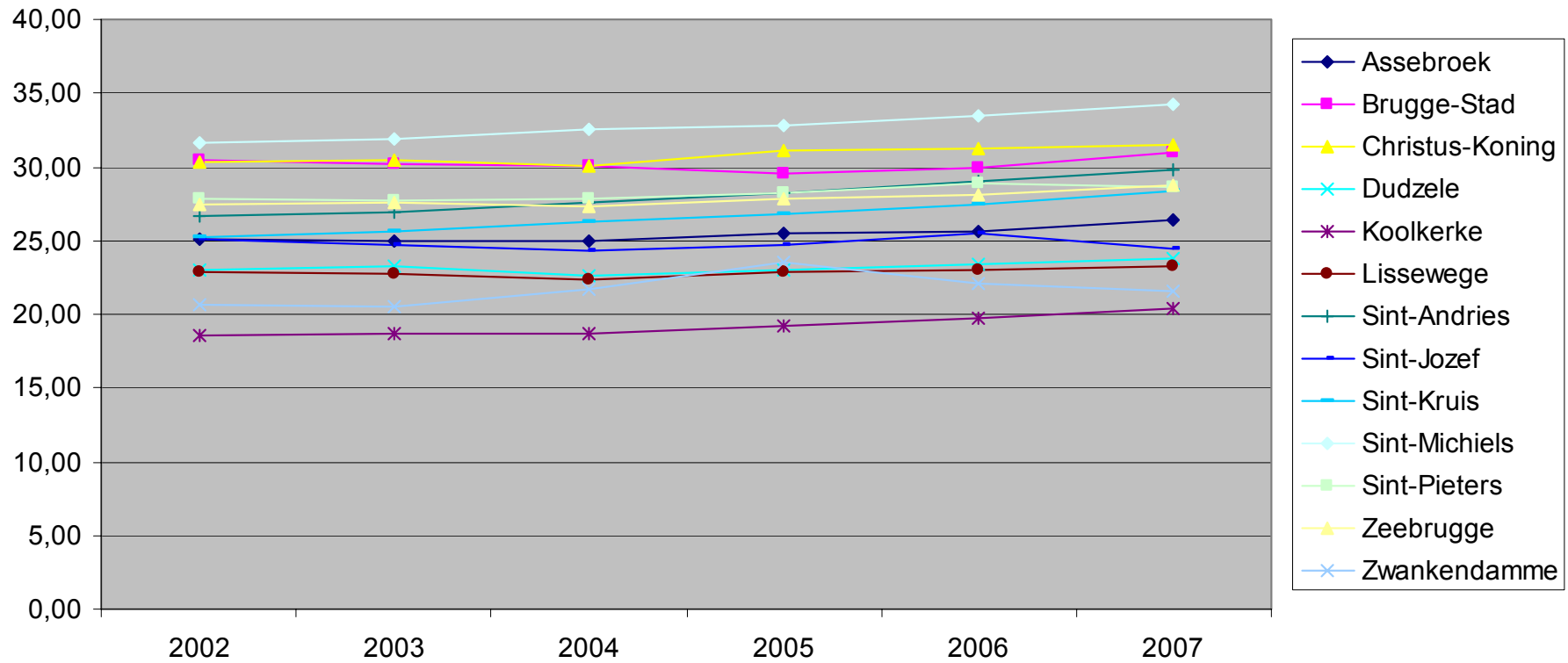
Het **laagste percentage** is te vinden in **Koolkerke**, namelijk 20,4%.

Sint-Michiels heeft daarentegen het **hoogste percentage**, namelijk 34,2%.

De percentages vrouwelijke ouderen liggen hoger dan de percentages mannelijke ouderen.

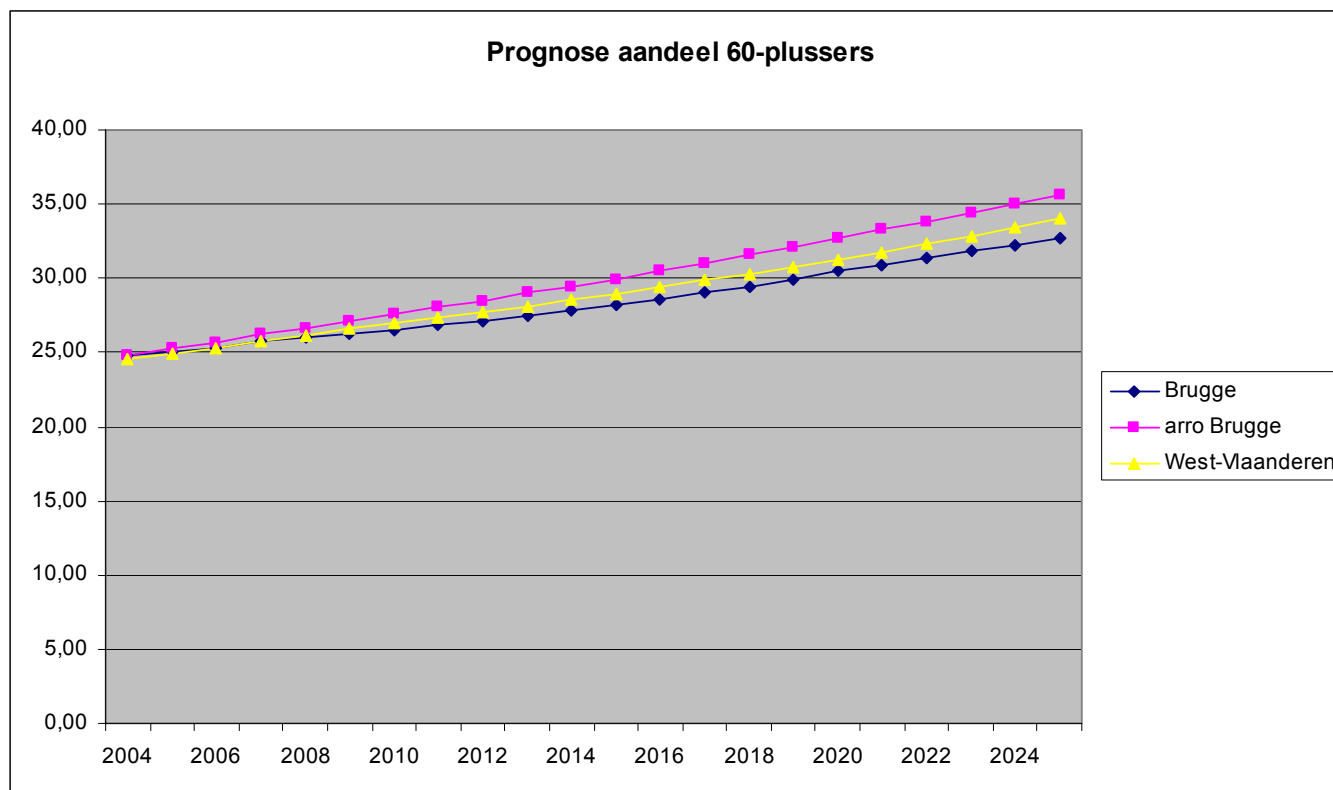
Opnieuw zien we voor West-Vlaanderen gelijkaardige percentages voor de periode 2002-2007.

Evolutie aandeel vrouwelijke 60-plussers

PROGNOSE 60-PLUSSERS (Bron: SVR-projecties 2005)

	2004	2025	Groei-index
Brugge	29010	38361	132,23
Arrond. Brugge	67824	96869	142,82
West-Vlaanderen	279265	385393	138,00

Voor de komende 20 jaar voorspelt de Studiedienst van de Vlaamse regering in de 3 onderzochte gebieden een toename van het aandeel 60-plussers t.o.v. de totale bevolking.

Voor de periode 2004-2025 verwacht men voor Brugge een groei van 32% van het aantal 60-plussers.

In 2004 was 24,8% van de bevolking in Brugge ouder dan 60 jaar; in 2025 zal dit aandeel gestegen zijn tot 32,7% (dit is een stijging met 7,9 procentpunten).

AANTAL/AANDEEL 85-PLUSSERS

EVOLUTIE (Bron: Rijksregister)

Totale groep van 85-plussers

TOTAAL 85-PLUS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	375	2,07	346	1,90	335	1,83	360	1,97	383	2,11	415	2,30
Brugge-Stad	657	3,29	611	3,00	565	2,79	556	2,76	600	2,97	614	3,15
Christus-Koning	113	2,58	111	2,48	109	2,46	116	2,68	130	3,00	137	3,17
Dudzele	32	1,53	30	1,43	30	1,35	32	1,40	37	1,60	38	1,66
Koolkerke	18	0,61	18	0,59	20	0,65	25	0,79	24	0,76	28	0,89
Lissewege	25	1,02	24	0,97	20	0,81	26	1,05	31	1,26	31	1,29
Sint-Andries	386	2,01	367	1,90	343	1,78	358	1,84	393	2,04	446	2,32
Sint-Jozef	63	1,31	60	1,24	54	1,10	57	1,17	59	1,22	67	1,27
Sint-Kruis	270	1,68	261	1,62	242	1,50	269	1,66	283	1,76	289	1,81
Sint-Michiels	242	1,95	234	1,89	227	1,85	228	1,86	251	2,06	284	2,34
Sint-Pieters	169	2,26	156	2,09	146	1,96	141	1,90	139	1,89	153	2,09
Zeebrugge	54	1,39	50	1,28	46	1,18	50	1,29	53	1,37	60	1,59
Zwankendamme	9	1,23	7	1,00	8	1,11	7	0,98	7	0,98	6	0,82
Brugge	2413	2,11	2275	1,97	2145	1,86	2225	1,93	2390	2,08	2568	2,25
West-Vlaanderen	22011	1,94	20915	1,83	19789	1,73	20340	1,78	21898	1,91	23571	2,05

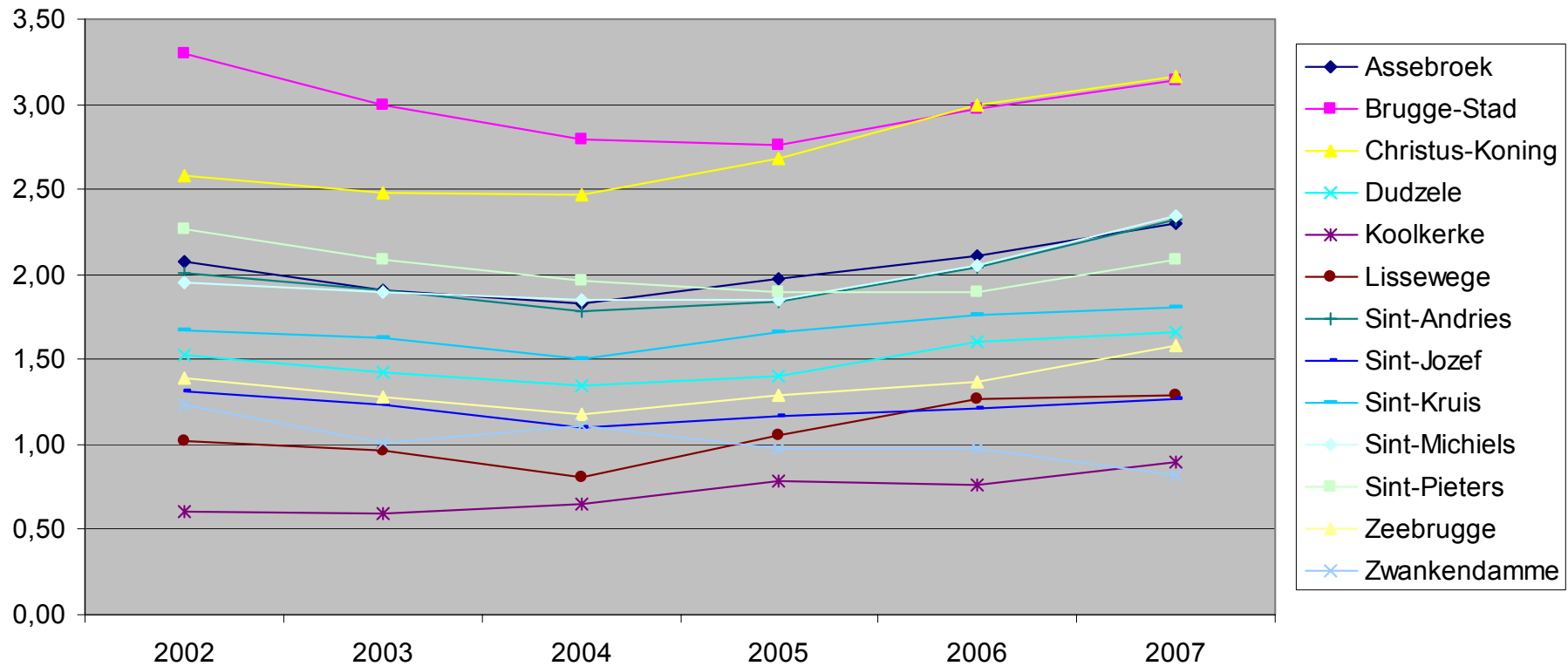
De evolutie van het aandeel 85-plussers tussen 2002 en 2007 ziet er voor de deelgemeenten Assebroek, Christus-Koning, Dudzele, Lissewege, Sint-Andries, Sint-Jozef, Sint-Kruis, Sint-Michiels en Zeebrugge als volgt uit: tussen 2002 en 2004 is er sprake van een daling, waarna vanaf 2005 het aandeel stijgt. Voor de deelgemeenten Brugge-Stad en Sint-Pieters duurt de daling tot in 2005, waarna vanaf 2006 een stijging te zien is. Voor Koolkerke kunnen we spreken van een lichte stijging van het aandeel 85-plussers, terwijl er in Zwankendamme sprake is van een lichte daling.

Voor de ganse stad Brugge geldt dat **2,3% van de bevolking ouder is dan 85 jaar**.

Zwankendamme en Koolkerke blijken de deelgemeenten te zijn met het laagste aandeel 85-plussers (respectievelijk 0,8% en 0,9% in 2007). De deelgemeenten **Brugge-Stad en Christus-Koning daarentegen scoren het hoogst**: 3,2% van de inwoners is er ouder dan 85 jaar.

Ook in West-Vlaanderen zien we de volgende trend: eerst een daling en vanaf 2005 een stijging van het aandeel 85-plussers. De percentages in de provincie liggen een heel klein beetje lager dan in Brugge.

Evolutie aandeel 85-plussers

Mannen

MANNEN 85-PLUS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	85	0,97	88	1,00	89	1,00	92	1,04	104	1,18	115	1,32
Brugge-Stad	144	1,54	126	1,30	128	1,33	134	1,39	144	1,49	146	1,57
Christus-Koning	33	1,58	32	1,49	30	1,42	31	1,51	33	1,60	41	2,00
Dudzele	13	1,25	13	1,25	12	1,08	11	0,96	12	1,04	15	1,30
Koolkerke	4	0,27	4	0,26	4	0,26	6	0,39	5	0,32	10	0,65
Lissewege	10	0,79	11	0,87	9	0,71	8	0,64	8	0,64	9	0,75
Sint-Andries	118	1,25	107	1,13	89	0,94	104	1,09	106	1,12	122	1,30
Sint-Jozef	21	0,88	23	0,95	18	0,74	19	0,78	21	0,87	28	1,06
Sint-Kruis	71	0,91	69	0,88	69	0,88	69	0,87	72	0,92	77	0,99
Sint-Michiels	74	1,25	69	1,17	68	1,15	64	1,09	75	1,28	87	1,50
Sint-Pieters	42	1,19	39	1,10	37	1,05	40	1,14	36	1,04	44	1,26
Zeebrugge	14	0,71	17	0,85	17	0,86	17	0,85	21	1,05	23	1,20
Zwankendamme	4	1,03	4	1,08	4	1,04	3	0,78	3	0,77	3	0,77
Brugge	633	1,14	602	1,07	574	1,02	598	1,07	640	1,15	720	1,30
West-Vlaanderen	6266	1,12	5905	1,05	5559	0,99	5815	1,03	6376	1,13	7071	1,25

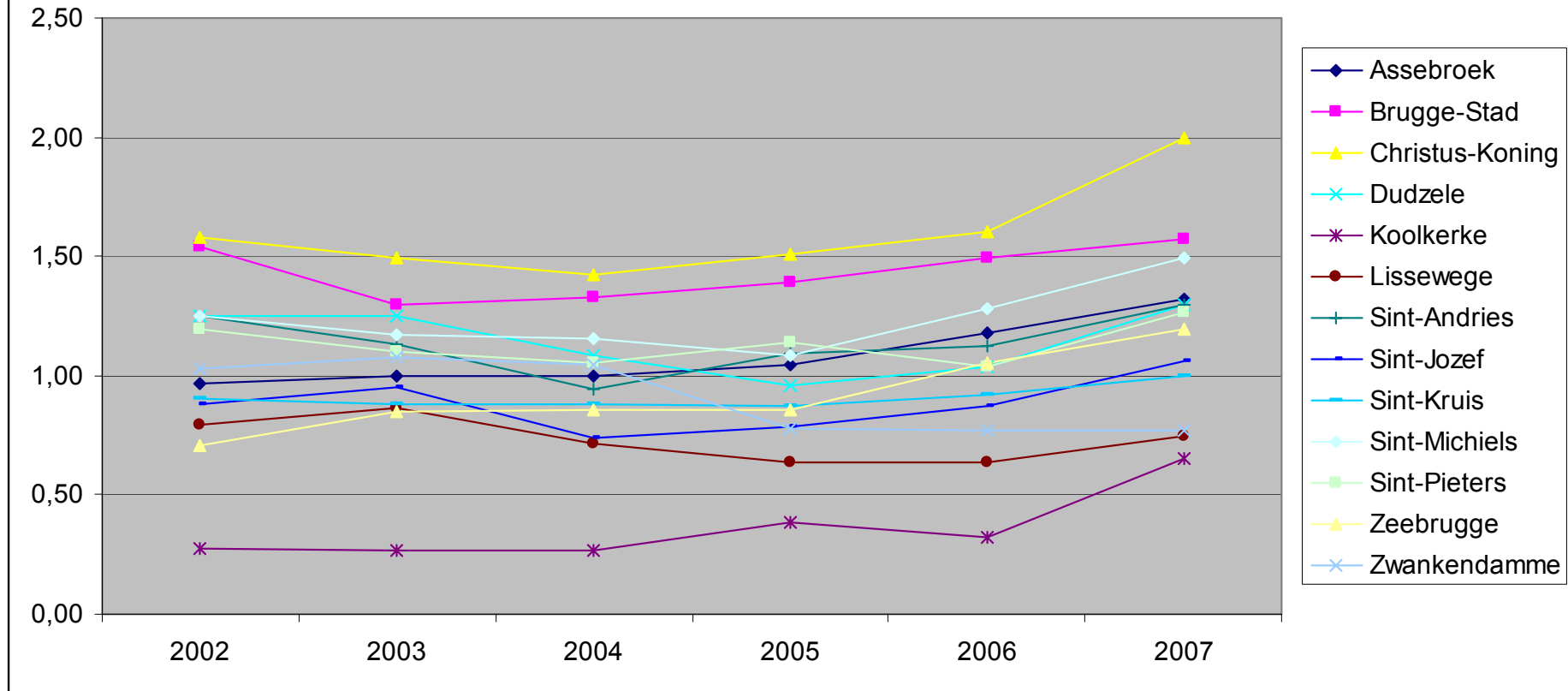
Voor de mannelijke 85-plussers zien we over het algemeen een **stijging van het aandeel tov de totale mannelijke bevolking**.

Enkel voor de deelgemeente **Zwankendamme is een daling** te zien.

In de deelgemeenten **Lissewege en Sint-Andries is het aandeel mannelijke 85-plussers min of meer gelijk gebleven** de voorbije 6 jaar. Het percentage ligt tussen 0,7% (Koolkerke) en **2% (Christus-Koning)**.

Het aandeel mannelijke 85-plussers in de provincie is nagenoeg gelijk aan het aandeel in Brugge en heeft dezelfde trend gevolgd de voorbije 6 jaar.

Evolutie aandeel mannelijke 85-plussers

Vrouwen

VROUWEN 85-PLUS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	290	3,11	258	2,77	246	2,61	268	2,84	279	2,98	300	3,22
Brugge-Stad	513	4,84	485	4,55	437	4,12	422	3,99	456	4,31	468	4,57
Christus-Koning	80	3,49	79	3,39	79	3,42	85	3,73	97	4,26	96	4,22
Dudzele	19	1,80	17	1,61	18	1,61	21	1,83	25	2,16	23	2,02
Koolkerke	14	0,95	14	0,91	16	1,02	19	1,17	19	1,19	18	1,13
Lissewege	15	1,26	13	1,08	11	0,92	18	1,49	23	1,91	22	1,85
Sint-Andries	268	2,74	260	2,64	254	2,58	254	2,56	287	2,92	324	3,31
Sint-Jozef	42	1,74	37	1,53	36	1,47	38	1,55	38	1,56	39	1,48
Sint-Kruis	199	2,41	192	2,33	173	2,09	200	2,40	211	2,55	212	2,56
Sint-Michiels	168	2,59	165	2,56	159	2,49	164	2,56	176	2,77	197	3,12
Sint-Pieters	127	3,22	117	2,98	109	2,78	101	2,58	103	2,66	109	2,84
Zeebrugge	40	2,10	33	1,72	29	1,52	33	1,74	32	1,71	37	1,99
Zwankendamme	5	1,45	3	0,92	4	1,19	4	1,20	4	1,23	3	0,88
Brugge	1780	3,01	1673	2,82	1571	2,65	1627	2,73	1750	2,96	1848	3,14
West-Vlaanderen	15745	2,74	15010	2,60	14230	2,46	14525	2,50	15522	2,67	16500	2,83

Tenslotte blijken ook de percentages **vrouwelijke 85-plussers hoger** te liggen **dan** de percentages **mannelijke 85-plussers**.

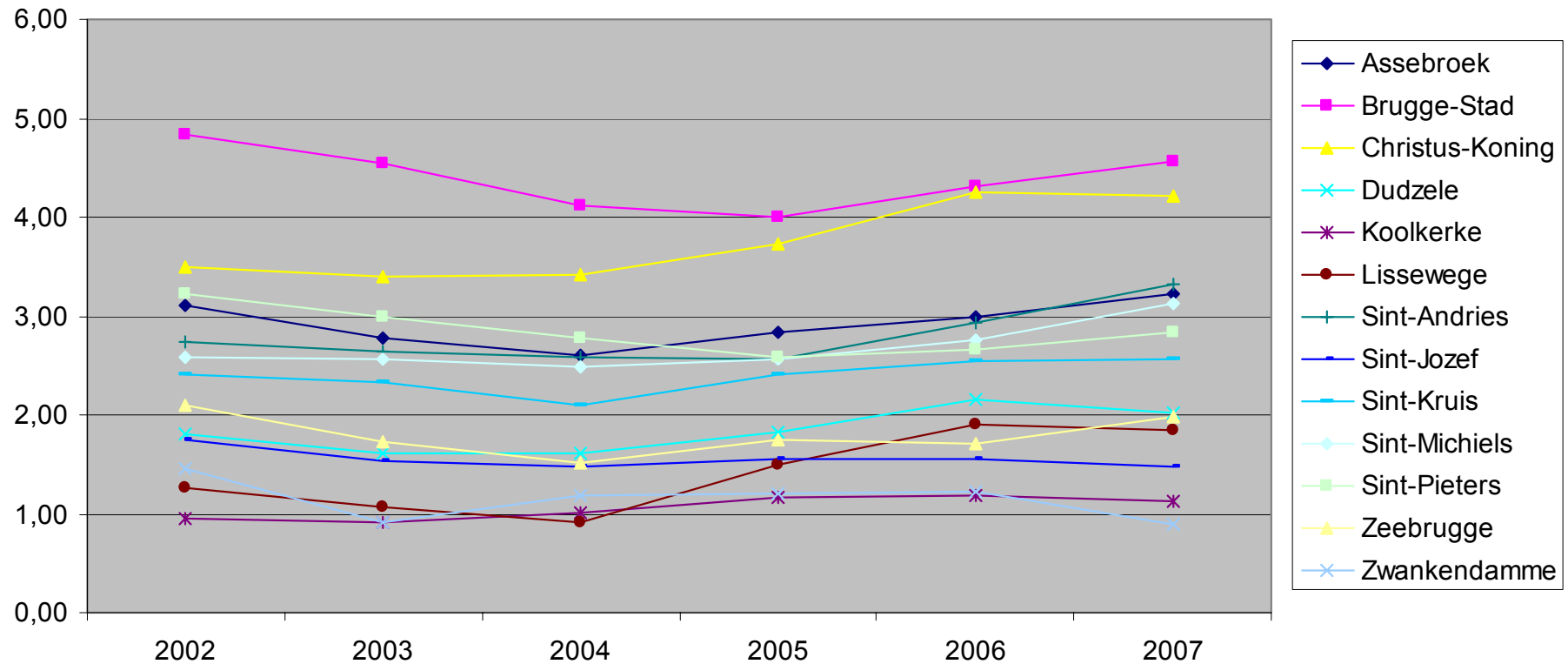
Tussen 2002 en 2007 zien we veel fluctuaties van het aandeel vrouwelijke 85-plussers tov de totale vrouwelijke bevolking; over het algemeen is er eerst sprake van een lichte daling van het aandeel en daarna een lichte stijging.

In 2007 is het **laagste percentage** te vinden in **Zwankendamme**, namelijk 0,9%.

Deelgemeente **Brugge-Stad** heeft daarentegen het **hoogste percentage**, namelijk bijna 4,6%.

De trend van de voorbije 6 jaar is dezelfde in West-Vlaanderen als in Brugge, maar de percentages voor de provincie liggen wel een klein beetje lager.

Evolutie aandeel vrouwelijke 85-plussers

ALLEENSTAANDE SENIOREN (Bron: Rijksregister)

ALLEENSTAANDE 60-PLUSSERS T.O.V. HET TOTAAL AANTAL 60-PLUSSERS

Totale groep van alleenstaande 60-plussers

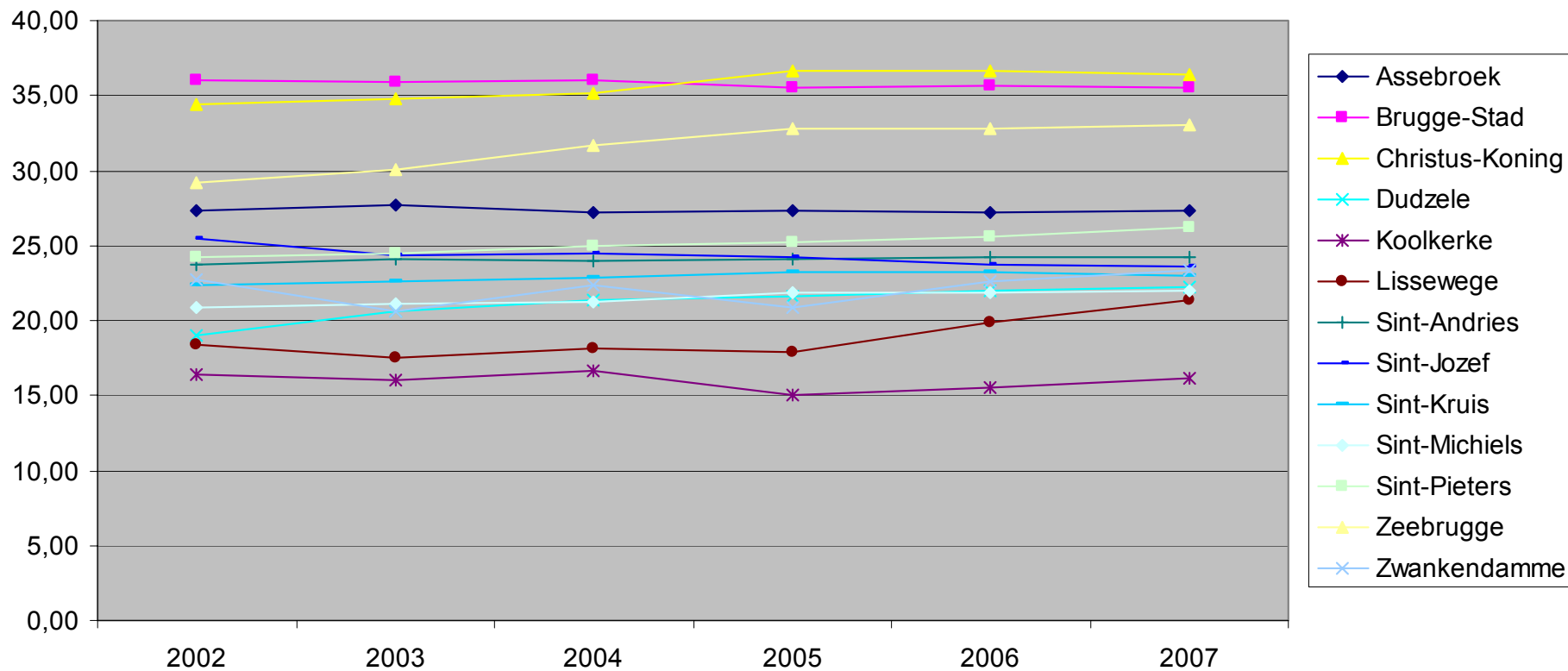
TOTAAL ALLEENSTAANDE 60-PLUSSERS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	1104	27,37	1122	27,74	1121	27,19	1145	27,37	1155	27,25	1194	27,38
Brugge-Stad	1874	36,00	1878	35,87	1881	36,06	1841	35,48	1882	35,70	1882	35,52
Christus-Koning	401	34,36	416	34,81	417	35,10	438	36,65	441	36,63	446	36,44
Dudzele	90	19,07	99	20,58	106	21,37	110	21,65	116	22,01	118	22,18
Koolkerke	88	16,39	89	16,01	95	16,67	91	15,09	95	15,52	102	16,14
Lissewege	95	18,38	91	17,47	94	18,18	94	17,90	104	19,85	113	21,40
Sint-Andries	1093	23,77	1121	24,13	1143	24,03	1180	24,10	1204	24,21	1238	24,20
Sint-Jozef	280	25,52	271	24,39	268	24,45	275	24,25	275	23,75	289	23,59
Sint-Kruis	825	22,41	850	22,67	879	22,84	917	23,18	943	23,22	960	23,01
Sint-Michiels	751	20,83	762	21,13	774	21,21	804	21,87	811	21,90	833	22,02
Sint-Pieters	457	24,22	459	24,44	471	24,92	485	25,27	496	25,62	508	26,17
Zeebrugge	274	29,24	288	30,00	302	31,66	323	32,79	321	32,79	331	33,10
Zwankendamme	31	22,79	27	20,61	31	22,30	30	20,83	31	22,63	33	23,40
Brugge	7363	26,42	7473	26,58	7582	26,65	7733	26,74	7874	26,85	8047	26,87
West-Vlaanderen	67515	24,74	68757	24,96	70111	25,09	71408	25,11	72725	25,13	74460	25,17

Het aandeel alleenstaande ouderen schommelt tussen **16% (Koolkerke)** en **36% (Brugge-Stad en Christus-Koning)**. Over het algemeen is het aandeel alleenstaande ouderen overall min of meer constant gebleven. Wanneer we echter kijken naar de absolute aantallen, dan zien we voor alle deelgemeenten een stijging tussen 2002 en 2007. Hieruit kunnen we concluderen dat **de groep van alleenstaande ouderen op hetzelfde tempo toeneemt als de volledige groep van ouderen**.

In de stad Brugge blijkt iets meer dan **een vierde van alle ouderen alleenstaand te zijn**.

Deze cijfers benaderen heel sterk de cijfers voor West-Vlaanderen. Voor de provincie zien we een lichte stijging de voorbije 6 jaar.

Evolutie aandeel alleenstaande 60-plussers

Mannen

Het aandeel alleenstaande mannelijke 60-plussers is berekend ten opzichte van alle mannelijke 60-plussers.

ALEENSTAANDE MANNEN 60-PLUS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	252	14,84	266	15,47	262	14,88	258	14,47	277	15,09	290	15,31
Brugge-Stad	500	25,37	515	25,65	540	26,56	541	26,26	561	26,60	554	26,16
Christus-Koning	104	21,94	106	21,81	114	23,03	116	23,82	115	23,33	116	22,83
Dudzele	27	11,74	32	13,62	38	15,64	39	15,92	41	16,08	44	16,92
Koolkerke	22	8,37	17	6,37	20	7,25	19	6,53	23	7,74	30	9,80
Lissewege	24	9,80	24	9,72	26	10,48	24	9,68	27	10,89	32	12,70
Sint-Andries	268	13,47	276	13,79	274	13,44	276	13,12	282	13,23	297	13,50
Sint-Jozef	83	16,80	89	17,38	83	16,57	84	15,94	85	15,80	100	17,18
Sint-Kruis	210	13,19	225	13,79	234	13,95	245	14,19	253	14,20	249	13,58
Sint-Michiels	175	11,26	183	11,81	184	11,76	190	12,07	189	12,02	210	12,95
Sint-Pieters	108	13,69	119	15,06	120	15,06	133	16,34	135	16,50	149	17,72
Zeebrugge	87	21,01	94	21,76	106	24,48	118	25,88	123	27,09	124	26,72
Zwankendamme	11	16,92	11	17,19	12	18,18	10	15,15	13	20,00	15	22,06
Brugge	1871	15,89	1957	16,38	2013	16,59	2053	16,58	2124	16,86	2210	17,07
West-Vlaanderen	18518	15,56	18973	15,75	19563	15,97	20132	16,10	20679	16,20	21482	16,41

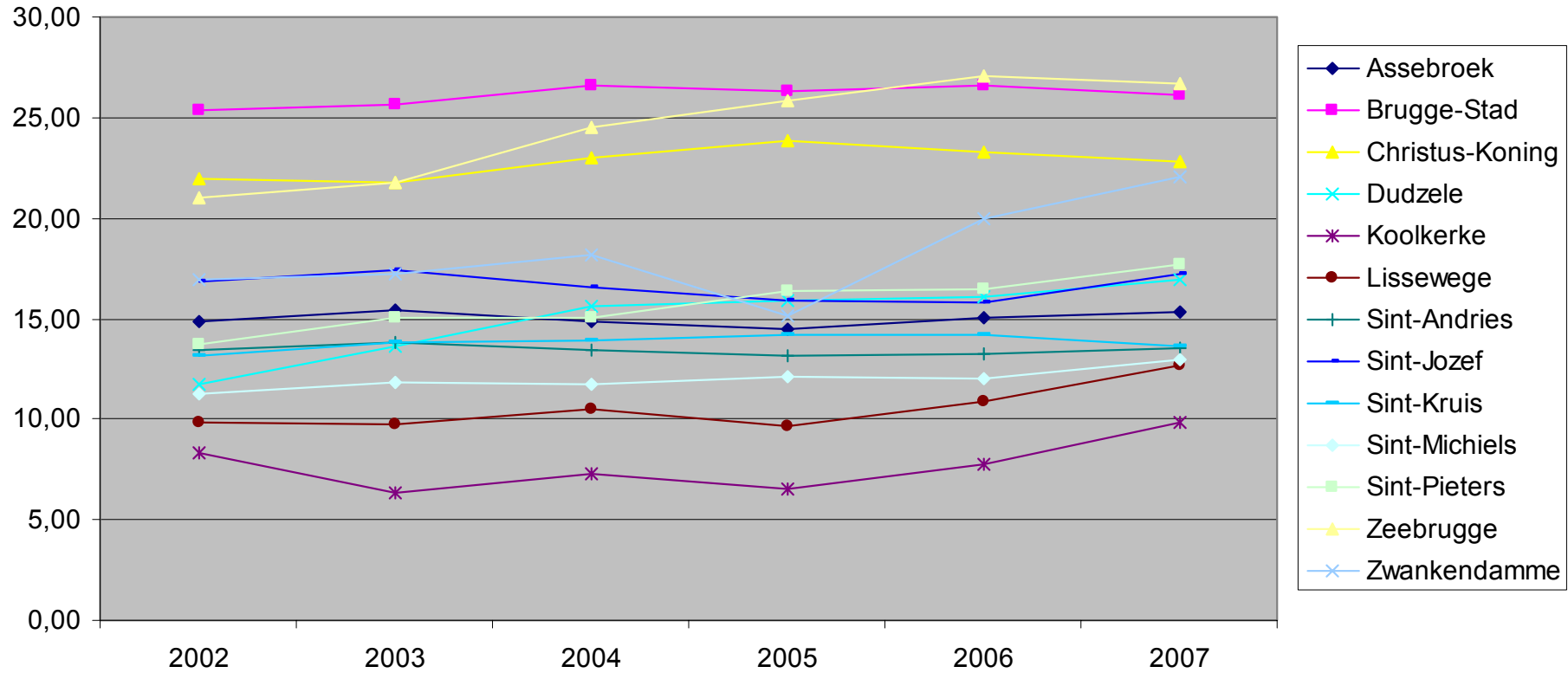
In de stad Brugge woont **17% van de mannelijke ouderen alleen**.

De deelgemeente met het **hoogste aandeel alleenstaande mannelijke 60-plussers is Zeebrugge (26,72%) gevolgd door Brugge-Stad (26,2%)**.

In **Koolkerke** daarentegen woont **net geen 10%** van de mannelijke senioren alleen.

In gans West-Vlaanderen blijkt in 2007 16,4% van alle mannelijke 60-plussers alleen te wonen; dit benadert heel sterk het cijfer voor Brugge.

Evolutie aandeel alleenstaande mannelijke 60-plussers

Vrouwen

Het aandeel alleenstaande vrouwelijke 60-plussers is berekend ten opzichte van alle vrouwelijke 60-plussers.

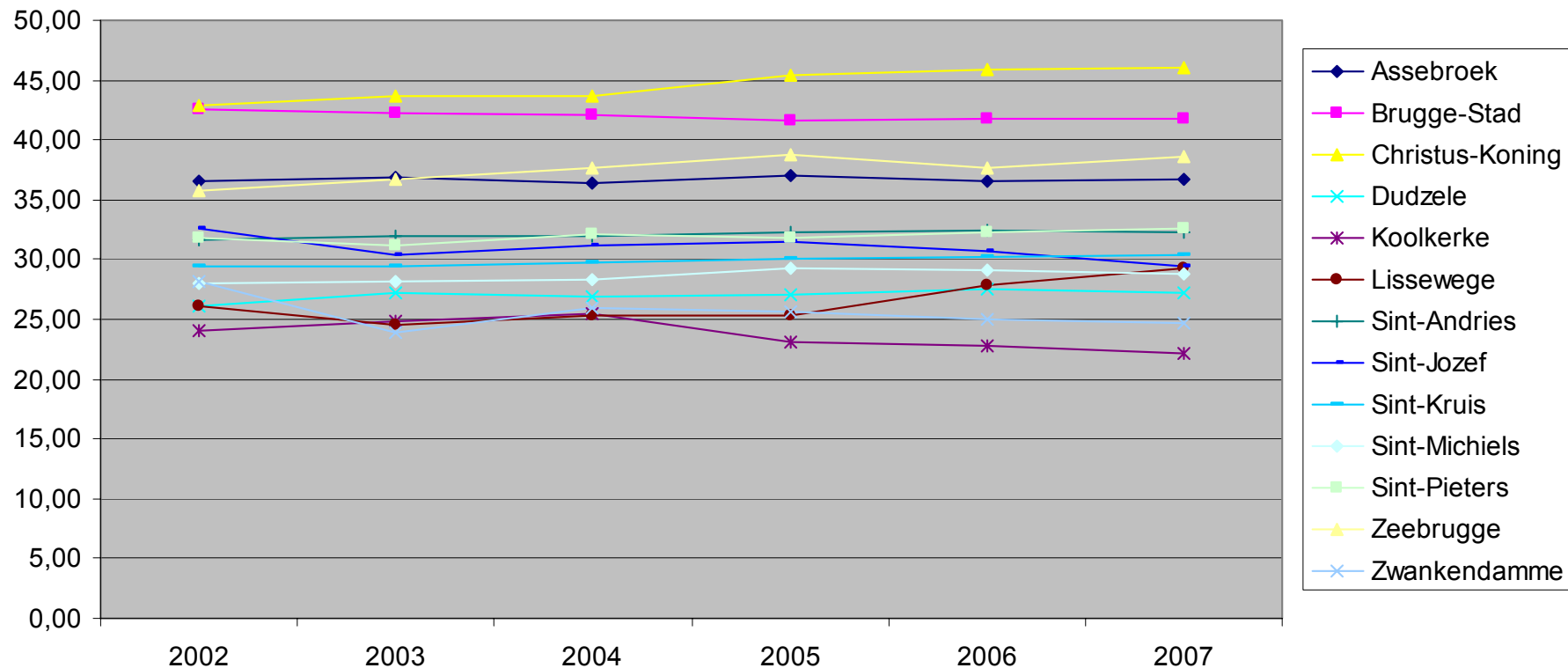
ALLEENSTAANDE VROUWEN 60-PLUS	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Assebroek	852	36,49	856	36,82	859	36,37	887	36,96	878	36,54	904	36,64
Brugge-Stad	1374	42,49	1363	42,24	1341	42,12	1300	41,55	1321	41,78	1328	41,76
Christus-Koning	297	42,86	310	43,72	303	43,72	322	45,48	326	45,85	330	46,09
Dudzele	63	26,03	67	27,24	68	26,88	71	27,00	75	27,57	74	27,21
Koolkerke	66	24,09	72	24,91	75	25,51	72	23,08	72	22,86	72	22,09
Lissewege	71	26,10	67	24,45	68	25,28	70	25,27	77	27,90	81	29,35
Sint-Andries	825	31,61	845	31,96	869	31,98	904	32,36	922	32,43	941	32,28
Sint-Jozef	197	32,67	182	30,38	185	31,09	191	31,47	190	30,65	189	29,39
Sint-Kruis	615	29,44	625	29,51	645	29,71	672	30,13	690	30,28	711	30,38
Sint-Michiels	576	28,08	579	28,16	590	28,28	614	29,20	622	29,19	623	28,83
Sint-Pieters	349	31,79	340	31,25	351	32,11	352	31,86	361	32,29	359	32,64
Zeebrugge	187	35,76	194	36,74	196	37,62	205	38,75	198	37,71	207	38,62
Zwankendamme	20	28,17	16	23,88	19	26,03	20	25,64	18	25,00	18	24,66
Brugge	5492	34,12	5516	34,11	5569	34,14	5680	34,35	5750	34,38	5837	34,33
West-Vlaanderen	48997	31,84	49784	32,10	50548	32,20	51276	32,17	52046	32,17	52978	32,13

Het aandeel alleenstaande vrouwelijke ouderen ligt een heel stuk hoger dan het aandeel alleenstaande mannelijke ouderen.

In de stad Brugge is iets meer dan **een derde van de vrouwelijke 60-plussers alleenstaand**; in West-Vlaanderen is dit net geen derde.

Er zijn opnieuw grote verschillen tussen de deelgemeenten. In **Christus-Koning woont maar liefst bijna de helft van de vrouwelijke senioren (60+) alleen (46%)**. Aan de andere kant staat **Koolkerke met 22% alleenstaande vrouwelijke ouderen**.

Evolutie aandeel alleenstaande vrouwelijke 60-plussers

ALLEENSTAANDE 85-PLUSSERS T.O.V. HET TOTAAL AANTAL 85-PLUSSERS

Totale groep van alleenstaande 85-plussers

Binnen de groep 85-plussers bekijken we het aantal alleenstaanden.

TOTAAL ALLEENSTAANDE 85-PLUS	2002			2003			2004			2005			2006			2007		
	Aantal 85+	Aantal 85 + alleen	%	Aantal 85+	Aantal 85 + alleen	%	Aantal 85+	Aantal 85 + alleen	%	Aantal 85+	Aantal 85 + alleen	%	Aantal 85+	Aantal 85 + alleen	%	Aantal 85+	Aantal 85 + alleen	%
Assebroek	375	224	59,73	346	207	59,83	335	197	58,81	360	202	56,11	383	216	56,4	415	244	58,8
Brugge-Stad	657	261	39,73	611	247	40,43	565	227	40,18	556	216	38,85	600	242	40,33	614	244	39,74
Christus-Koning	113	72	63,72	111	71	63,96	109	66	60,55	116	75	64,66	130	80	61,54	137	83	60,58
Dudzele	32	17	53,13	30	16	53,33	30	15	50	32	14	43,75	37	18	48,65	38	15	39,47
Koolkerke	18	11	61,11	18	12	66,67	20	14	70	25	15	60	24	14	58,33	28	12	42,86
Lissewege	25	14	56	24	11	45,83	20	8	40	26	10	38,46	31	15	48,39	31	15	48,39
Sint-Andries	386	134	34,72	367	125	34,06	343	125	36,44	358	130	36,31	393	154	39,19	446	184	41,26
Sint-Jozef	63	36	57,14	60	34	56,67	54	26	48,15	57	28	49,12	59	32	54,24	67	40	59,7
Sint-Kruis	270	100	37,04	261	94	36,02	242	87	35,95	269	108	40,15	283	111	39,22	289	118	40,83
Sint-Michiels	242	86	35,54	234	82	35,04	227	70	30,84	228	71	31,14	251	78	31,08	284	94	33,1
Sint-Pieters	169	62	36,69	156	56	35,9	146	57	39,04	141	59	41,84	139	53	38,13	153	63	41,18
Zeebrugge	54	22	40,74	50	23	46	46	17	36,96	50	22	44	53	24	45,28	60	29	48,33
Zwankendamme	9	5	55,56	7	4	57,14	8	5	62,5	7	5	71,43	7	6	85,71	6	5	83,33
Brugge	2413	1044	43,27	2275	982	43,16	2145	914	42,61	2225	955	42,92	2390	1043	43,64	2568	1146	44,6
West-Vlaanderen	22011	8562	38,9	20915	8250	39,45	19789	7779	39,31	20340	8043	39,54	21898	8769	40,04	23571	9681	41,07

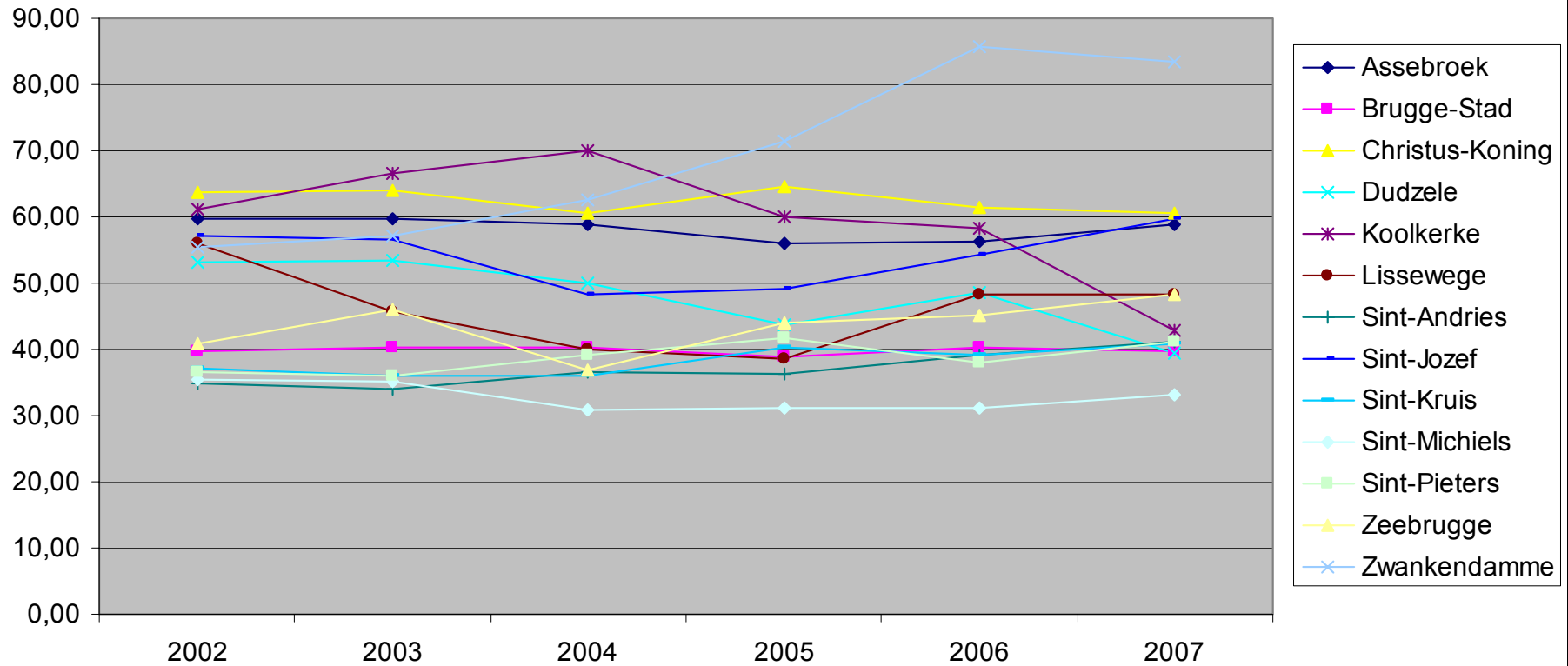
De deelgemeente Zwankendamme wordt bij de bespreking buiten beschouwing gelaten wegens het te kleine aantal.

Het aandeel **alleenstaande 85-plussers schommelt tussen 33% (Sint-Michiels) en 61% (Christus-Koning)**.

Over het algemeen is het aandeel alleenstaande ouderen overal min of meer constant gebleven; ook al zijn er veel fluctuaties te zien.

In de stad Brugge blijkt 45% van alle 85-plussers alleenstaand te zijn. Deze cijfers liggen iets hoger dan de cijfers voor West-Vlaanderen (41%).

Evolutie aandeel alleenstaande 85-plussers

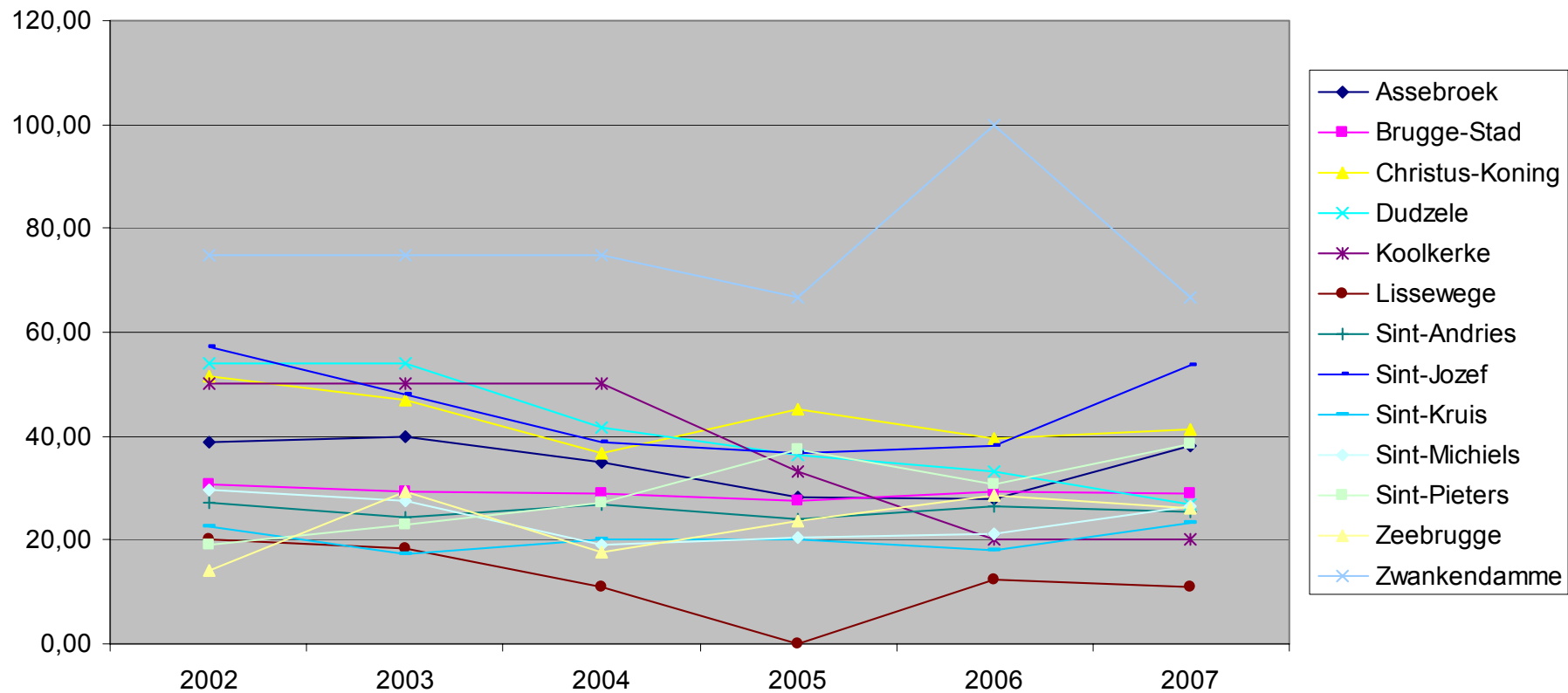
Mannen

TOTAAL ALLEENSTAANDE 85-PLUS	2002			2003			2004			2005			2006			2007		
	Aantal 85+ MAN	Aantal 85 + alleen MAN	%	Aantal 85+ MAN	Aantal 85 + alleen MAN	%	Aantal 85+ MAN	Aantal 85 + alleen MAN	%	Aantal 85+ MAN	Aantal 85 + alleen MAN	%	Aantal 85+ MAN	Aantal 85 + alleen MAN	%	Aantal 85+ MAN	Aantal 85 + alleen MAN	%
	Assebroek	85	33	38,82	88	35	39,77	89	31	34,83	92	26	28,26	104	29	27,88	115	44
Brugge-Stad	144	44	30,56	126	37	29,37	128	37	28,91	134	37	27,61	144	42	29,17	146	42	28,77
Christus-Koning	33	17	51,52	32	15	46,88	30	11	36,67	31	14	45,16	33	13	39,39	41	17	41,46
Dudzele	13	7	53,85	13	7	53,85	12	5	41,67	11	4	36,36	12	4	33,33	15	4	26,67
Koolkerke	4	2	50,00	4	2	50,00	4	2	50,00	6	2	33,33	5	1	20,00	10	2	20,00
Lissewege	10	2	20,00	11	2	18,18	9	1	11,11	8	0	0,00	8	1	12,50	9	1	11,11
Sint-Andries	118	32	27,12	107	26	24,30	89	24	26,97	104	25	24,04	106	28	26,42	122	31	25,41
Sint-Jozef	21	12	57,14	23	11	47,83	18	7	38,89	19	7	36,84	21	8	38,10	28	15	53,57
Sint-Kruis	71	16	22,54	69	12	17,39	69	14	20,29	69	14	20,29	72	13	18,06	77	18	23,38
Sint-Michiels	74	22	29,73	69	19	27,54	68	13	19,12	64	13	20,31	75	16	21,33	87	23	26,44
Sint-Pieters	42	8	19,05	39	9	23,08	37	10	27,03	40	15	37,50	36	11	30,56	44	17	38,64
Zeebrugge	14	2	14,29	17	5	29,41	17	3	17,65	17	4	23,53	21	6	28,57	23	6	26,09
Zwankendamme	4	3	75,00	4	3	75,00	4	3	75,00	3	2	66,67	3	3	100,00	3	2	66,67
Brugge	633	200	31,60	602	183	30,40	574	161	28,05	598	163	27,26	640	175	27,34	720	222	30,83
West-Vlaanderen	6266	1859	29,67	5905	1797	30,43	5559	1673	30,1	5815	1702	29,27	6376	1836	28,8	7071	2079	29,4

In de stad Brugge woont bijna **een derde van de mannelijke 85-plussers alleen**. De aandelen in de verschillende deelgemeenten verschillen erg van elkaar. Verdere conclusies zijn onbetrouwbaar wegens de erg kleine aantallen.

In gans West-Vlaanderen blijkt in 2007 29,4% van alle mannelijke 85-plussers alleen te wonen; dit is iets lager dan het cijfer voor Brugge.

Evolutie aandeel mannelijke alleenstaande 85-plussers

Vrouwen

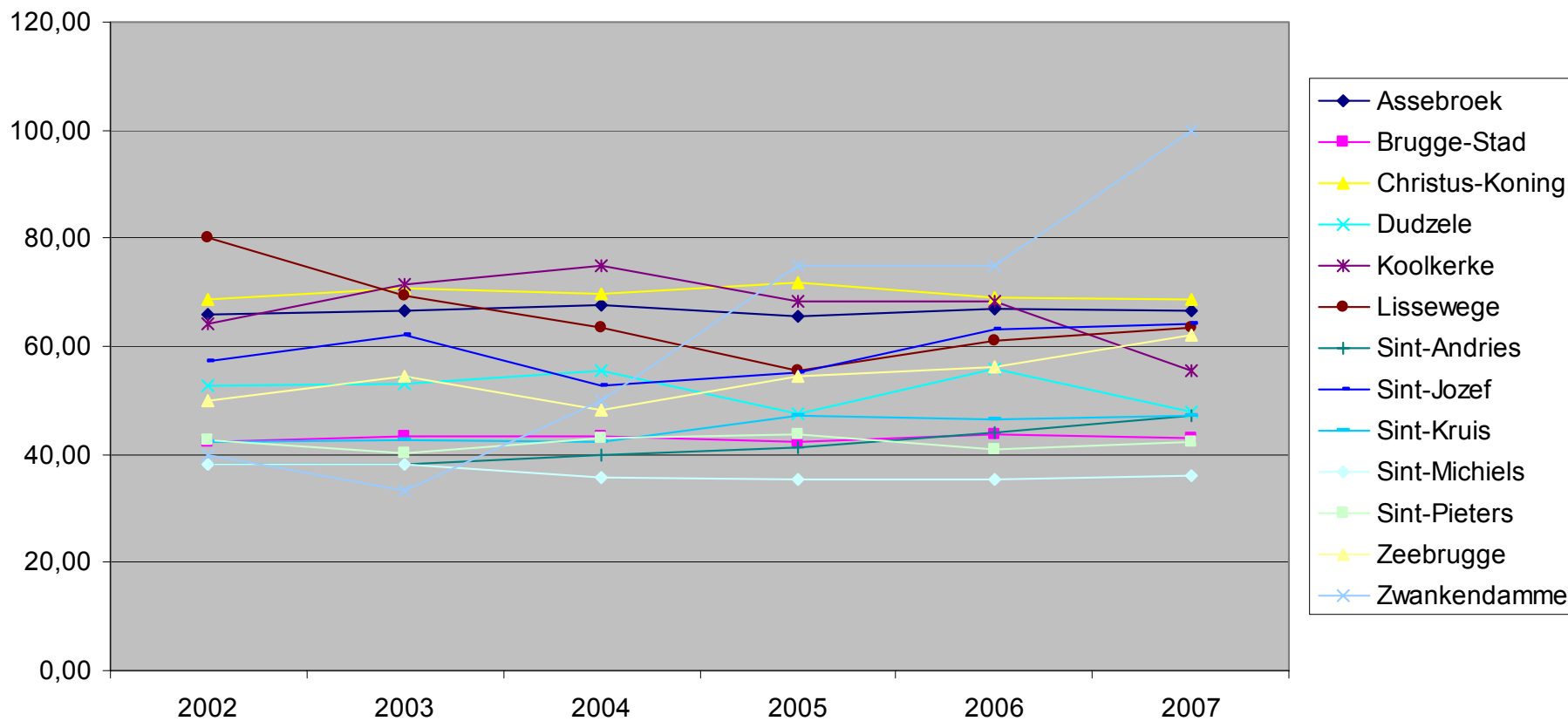
TOTAAL ALLEENSTAANDE 85-PLUS VROUWEN	2002			2003			2004			2005			2006			2007		
	Aantal 85+ VROUW	Aantal 85 + alleen VROUW	%	Aantal 85+ VROUW	Aantal 85 + alleen VROUW	%	Aantal 85+ VROUW	Aantal 85 + alleen VROUW	%	Aantal 85+ VROUW	Aantal 85 + alleen VROUW	%	Aantal 85+ VROUW	Aantal 85 + alleen VROUW	%	Aantal 85+ VROUW	Aantal 85 + alleen VROUW	%
	Assebroek	290	191	65,86	258	172	66,67	246	166	67,48	268	176	65,67	279	187	67,03	300	200
Brugge-Stad	513	217	42,30	485	210	43,30	437	190	43,48	422	179	42,42	456	200	43,86	468	202	43,16
Christus-Koning	80	55	68,75	79	56	70,89	79	55	69,62	85	61	71,76	97	67	69,07	96	66	68,75
Dudzele	19	10	52,63	17	9	52,94	18	10	55,56	21	10	47,62	25	14	56,00	23	11	47,83
Koolkerke	14	9	64,29	14	10	71,43	16	12	75,00	19	13	68,42	19	13	68,42	18	10	55,56
Lissewege	15	12	80,00	13	9	69,23	11	7	63,64	18	10	55,56	23	14	60,87	22	14	63,64
Sint-Andries	268	102	38,06	260	99	38,08	254	101	39,76	254	105	41,34	287	126	43,90	324	153	47,22
Sint-Jozef	42	24	57,14	37	23	62,16	36	19	52,78	38	21	55,26	38	24	63,16	39	25	64,10
Sint-Kruis	199	84	42,21	192	82	42,71	173	73	42,20	200	94	47,00	211	98	46,45	212	100	47,17
Sint-Michiels	168	64	38,10	165	63	38,18	159	57	35,85	164	58	35,37	176	62	35,23	197	71	36,04
Sint-Pieters	127	54	42,52	117	47	40,17	109	47	43,12	101	44	43,56	103	42	40,78	109	46	42,20
Zeebrugge	40	20	50,00	33	18	54,55	29	14	48,28	33	18	54,55	32	18	56,25	37	23	62,16
Zwankendamme	5	2	40,00	3	1	33,33	4	2	50,00	4	3	75,00	4	3	75,00	3	3	100,00
Brugge	1780	844	47,42	1673	799	47,76	1571	753	47,93	1627	792	48,68	1750	868	49,60	1848	924	50,00
West-Vlaanderen	15745	6703	42,57	15010	6453	42,99	14230	6106	42,91	14525	6341	43,66	15522	6933	44,67	16500	7602	46,07

Het aandeel alleenstaande vrouwelijke 85-plussers ligt een heel stuk hoger dan het aandeel alleenstaande mannelijke 85-plussers.

In de stad Brugge is **de helft van de vrouwelijke 85-plussers alleenstaand**; in West-Vlaanderen is dit 46%.

De deelgemeenten met te kleine aantallen (Dudzele, Koolkerke, Lissewege en Zwankendamme) buiten beschouwing gelaten, kunnen we het volgende concluderen. In **Christus-Koning woont maar liefst 69% van de vrouwelijke 85-plussers alleen**. Aan de andere kant staat **Sint-Michiels met 36% alleenstaande vrouwelijke 85-plussers**.

Evolutie aandeel vrouwelijke alleenstaande 85-plussers

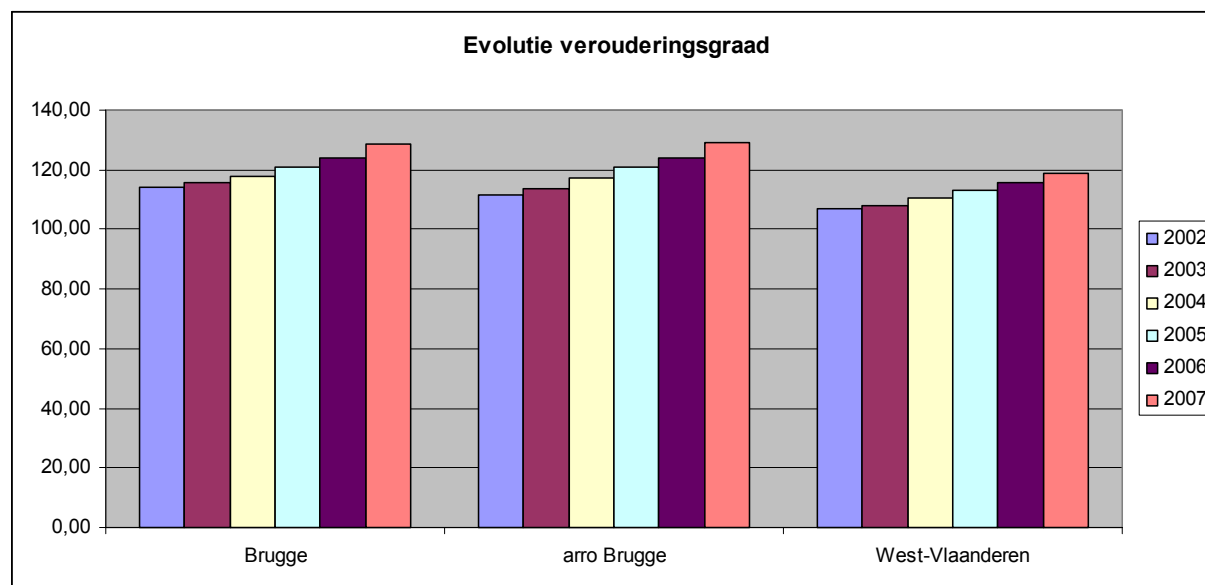

VEROUDERINGSGRAAD (60+ / <20)

De verouderingsgraad is een standaardmaat die het aantal 60-plussers aangeeft per 100 < 20-jarigen. De categorie 'jeugd' wordt in het decreet op het lokaal jeugdbeleid gedefinieerd als de groep jonger dan 25 jaar. Vandaar dat we dit ook berekend hebben.

GEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brugge	114,30	115,88	117,64	121,03	123,83	128,51
Arrond. Brugge	111,84	113,86	117,07	120,90	124,15	128,91
West-Vlaanderen	106,83	108,01	110,54	113,26	115,70	119,00

De tabel en de grafiek tonen aan dat de **verouderingsgraad** tussen 2002 en 2007 jaarlijks **overal toenam**. Dit betekent dat er **elk jaar per 100 <20-jarigen steeds meer 60-plussers geteld worden**.

De verouderingsgraad van Brugge geeft aan dat er in 2007 **per 100 <20-jarigen 128,5 60-plussers** zijn. Dit is min of meer gelijk aan de verouderingsgraad in het arrondissement Brugge waar er bijna 129 ouderen per 100 jongeren wonen. De verouderingsgraad in de provincie ligt een stuk lager: in 2007 bedroeg die 119.

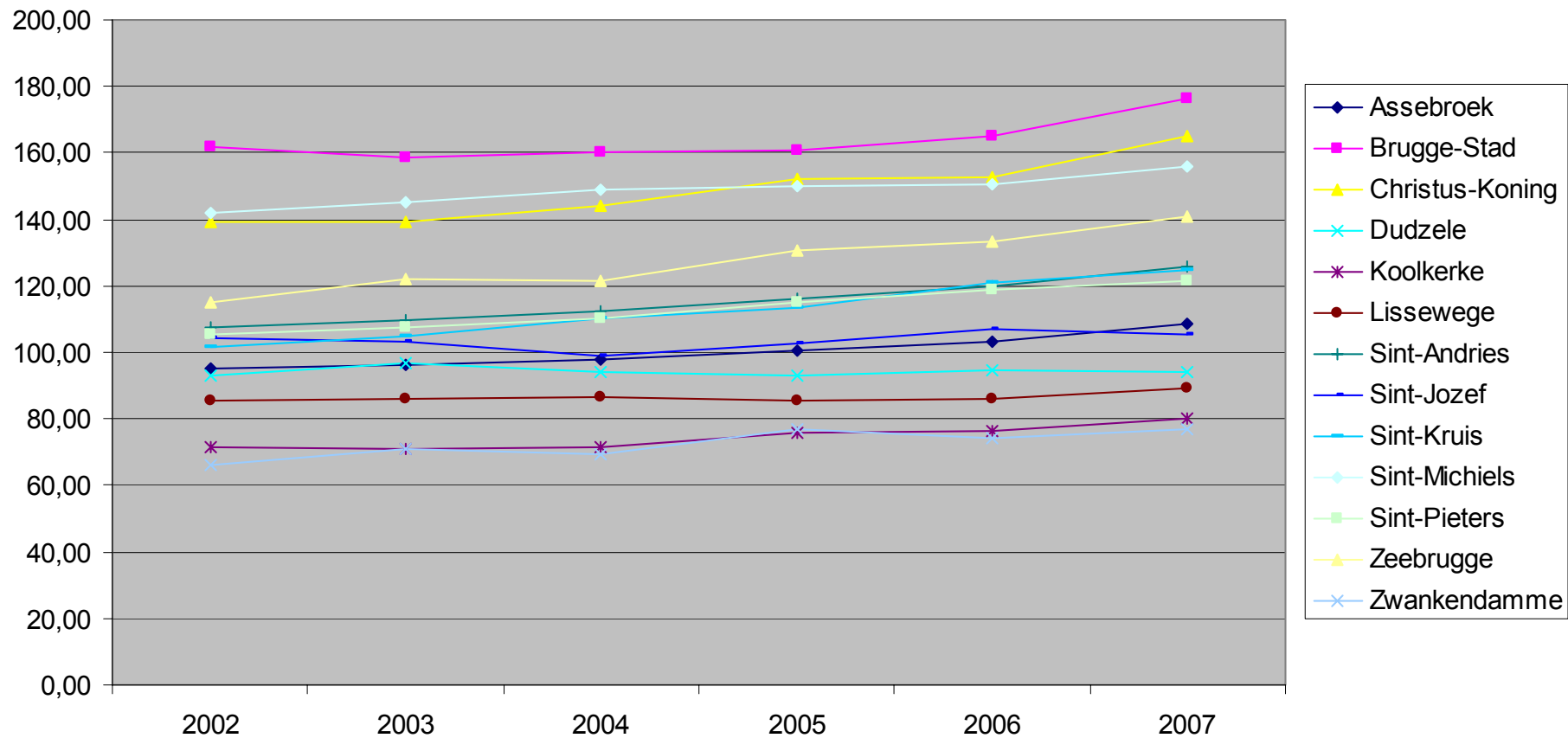
DEELGEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Assebroek	95,30	96,29	97,68	100,46	103,04	108,64
Brugge-Stad	162,00	158,78	160,38	160,80	165,18	176,60
Christus-Koning	139,09	139,12	144,17	152,23	152,79	165,18
Dudzele	92,91	96,78	94,12	93,04	94,78	94,33
Koolkerke	71,41	70,74	71,25	75,85	76,31	79,90
Lissewege	85,31	85,83	86,45	85,23	85,76	89,04
Sint-Andries	107,58	109,70	112,22	116,18	119,91	125,99
Sint-Jozef	104,28	102,97	99,19	102,81	106,73	105,60
Sint-Kruis	101,49	104,98	110,07	113,55	120,79	124,98
Sint-Michiels	141,93	145,11	148,98	150,02	150,59	156,13
Sint-Pieters	105,36	107,62	110,01	115,26	118,92	121,54
Zeebrugge	115,11	122,14	121,53	130,46	133,38	140,85
Zwankendamme	66,02	70,81	69,15	77,01	74,46	76,63

Voor alle **deelgemeenten** is er sprake van een **stijging van de verouderingsgraad** in 2007, in vergelijking met 2002. Voor de deelgemeenten Dudzele, Lissewege, Sint-Jozef en Zwankendamme zien we dat deze evolutie erg fluctueerde de voorbije 6 jaar.

De grafiek toont dat de deelgemeente **Brugge-Stad de hoogste verouderingsgraad** heeft: daar wonen in 2007 per 100 <20-jarigen bijna 177 ouderen. Vier deelgemeenten hebben in 2007 nog een verouderingsgraad **die beneden de 100 ligt**, namelijk **Dudzele, Koolkerke, Lissewege en Zwankendamme. Dit betekent dat in deze 4 deelgemeenten meer jongeren wonen dan ouderen.**

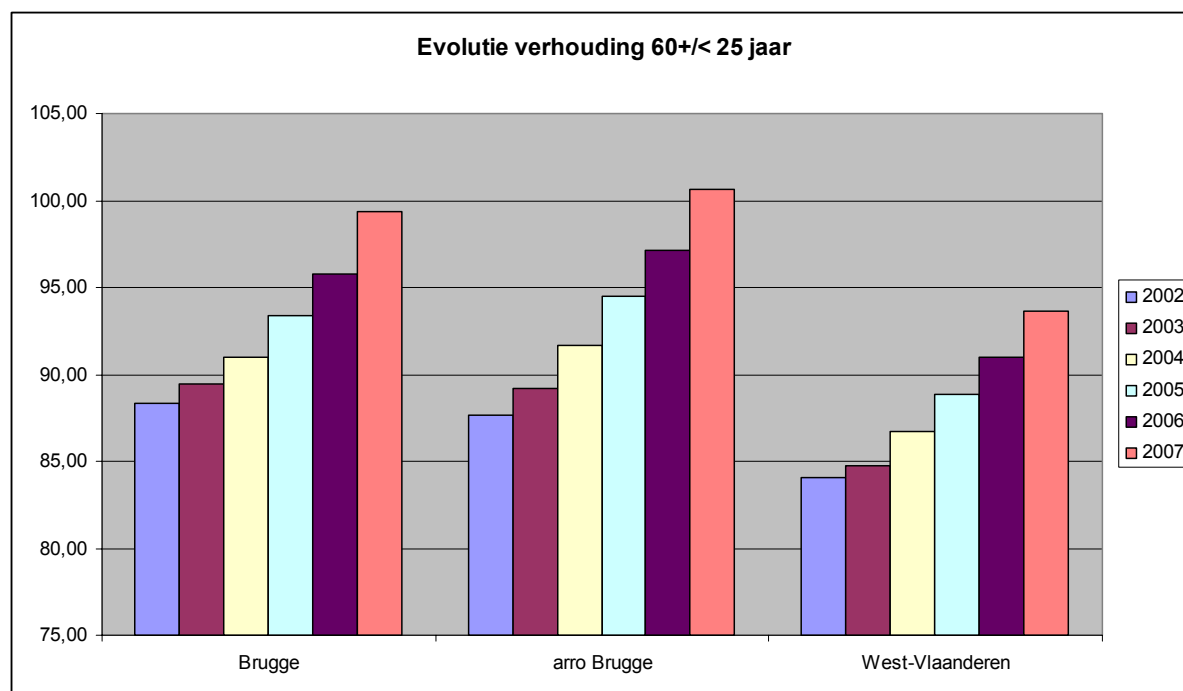
Evolutie verouderingsgraad op deelgemeenteniveau

VERHOUDING 60+ / <25

GEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brugge	88,35	89,44	91,00	93,34	95,80	99,38
Arro Brugge	87,66	89,18	91,67	94,50	97,13	100,65
West-Vlaanderen	84,02	84,77	86,71	88,86	91,00	93,64

De tabel en de grafiek tonen aan dat de **verhouding 60+ / < 25 jaar** tussen 2002 en 2007 jaarlijks overal **toenam**. Dit betekent dat er elk jaar per 100 <25-jarigen steeds meer 60-plussers geteld worden.

Voor Brugge geldt dat er in 2007 per 100 <25-jarigen 99,4 60-plussers wonen. Dit betekent dat er **nog net iets meer jongeren (tot 25 jaar) dan ouderen wonen**. Voor het arrondissement Brugge zien we net het omgekeerde: er wonen net iets meer ouderen dan <25-jarigen, namelijk 100,7 ouderen per 100 <25-jarigen. De verhouding 60+ / <25 jaar in de provincie ligt ietsje lager: in 2007 waren er bijna 94 60-plussers per 100 jongeren tot 25 jaar.

DEELGEMEENTENIVEAU

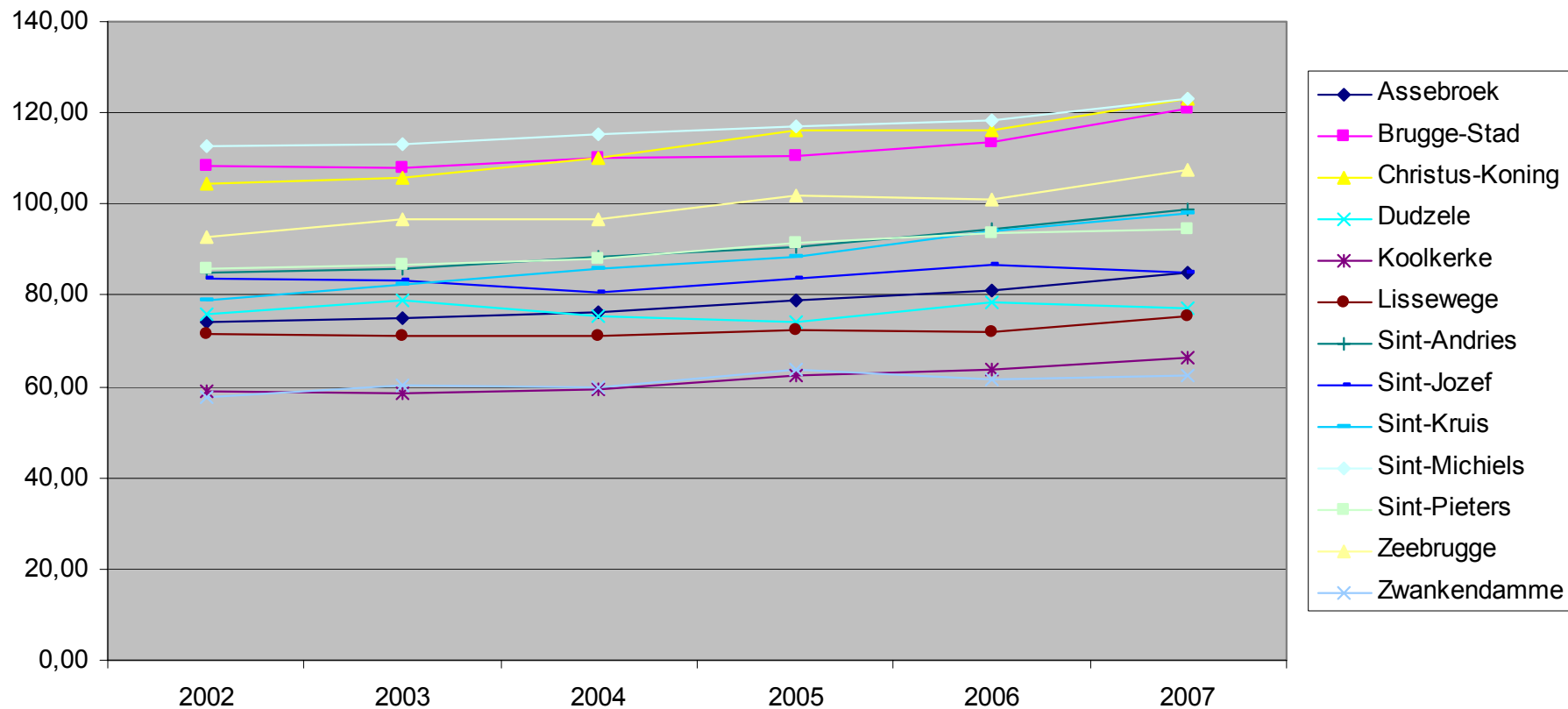
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Assebroek	74,31	74,91	76,47	78,88	81,21	85,09
Brugge-Stad	108,51	108,03	110,11	110,36	113,75	120,85
Christus-Koning	104,66	105,85	109,90	116,13	116,33	123,02
Dudzele	75,76	78,98	75,61	74,27	78,54	77,33
Koolkerke	58,75	58,71	59,19	62,55	63,82	66,25
Lissewege	71,71	71,08	71,21	72,41	72,08	75,43
Sint-Andries	84,92	86,01	88,48	90,38	94,28	98,88
Sint-Jozef	83,87	83,10	80,65	83,75	86,48	85,07
Sint-Kruis	79,03	82,42	85,95	88,24	93,90	97,96
Sint-Michiels	112,52	113,32	115,29	116,99	118,34	123,06
Sint-Pieters	85,73	86,50	87,87	91,64	93,80	94,64
Zeebrugge	92,68	96,77	96,46	101,86	101,14	107,64
Zwankendamme	57,63	60,37	59,66	63,72	61,43	62,39

Voor **alle deelgemeenten is er sprake van een stijging** van de verhouding 60+ / < 25 jaar in 2007, in vergelijking met 2002.

In **Brugge-Stad, Christus-Koning, Sint-Michiels en Zeebrugge wonen meer 60-plussers dan jongeren tot 25 jaar**. Voor **Christus-Koning en Sint-Michiels** bijvoorbeeld geldt dat er per 100 < 25-jarigen 123 ouderen wonen.

In de **andere deelgemeenten wonen er daarentegen meer jongeren dan ouderen**. We zien dat bijvoorbeeld in Zwankendamme slechts 62 ouderen wonen per 100 jongeren.

Evolutie verhouding 60+ / < 25 jaar op deelgemeenteniveau

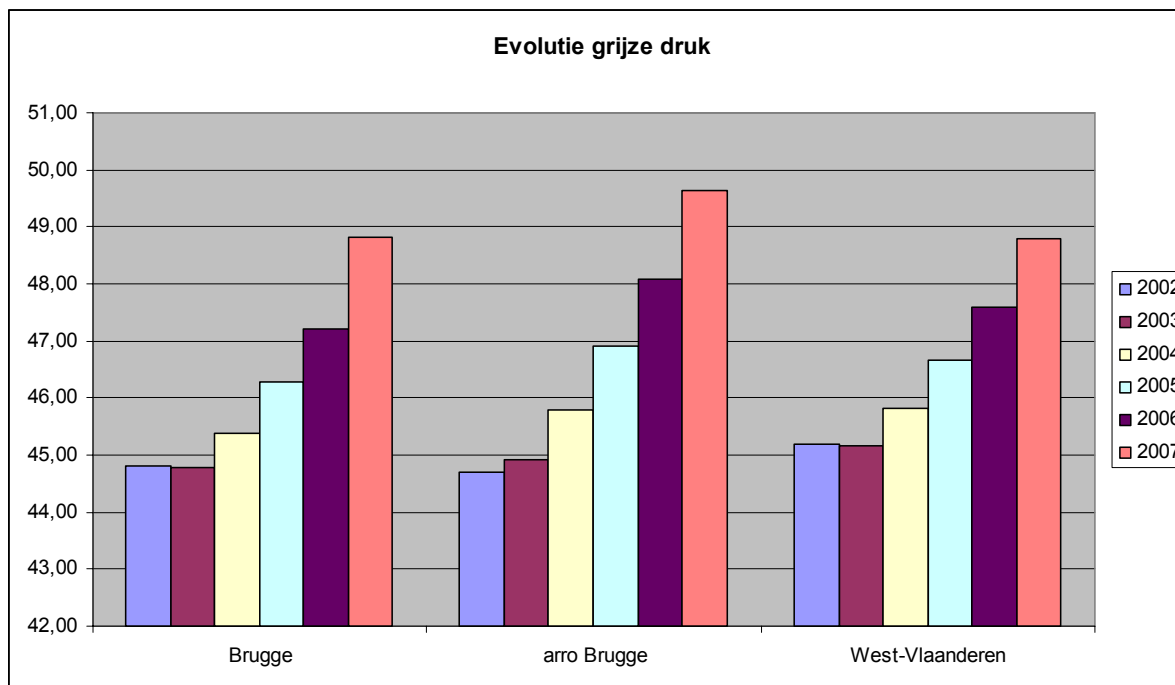

GRIJZE DRUK (60+/20-59)

De grijze druk geeft het aantal 60 + aan ten opzichte van de 20-59 jarigen (actieve bevolking).

GEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brugge	44,81	44,79	45,37	46,28	47,20	48,81
Arrond. Brugge	44,71	44,93	45,79	46,92	48,07	49,64
West-Vlaanderen	45,19	45,17	45,83	46,68	47,58	48,79

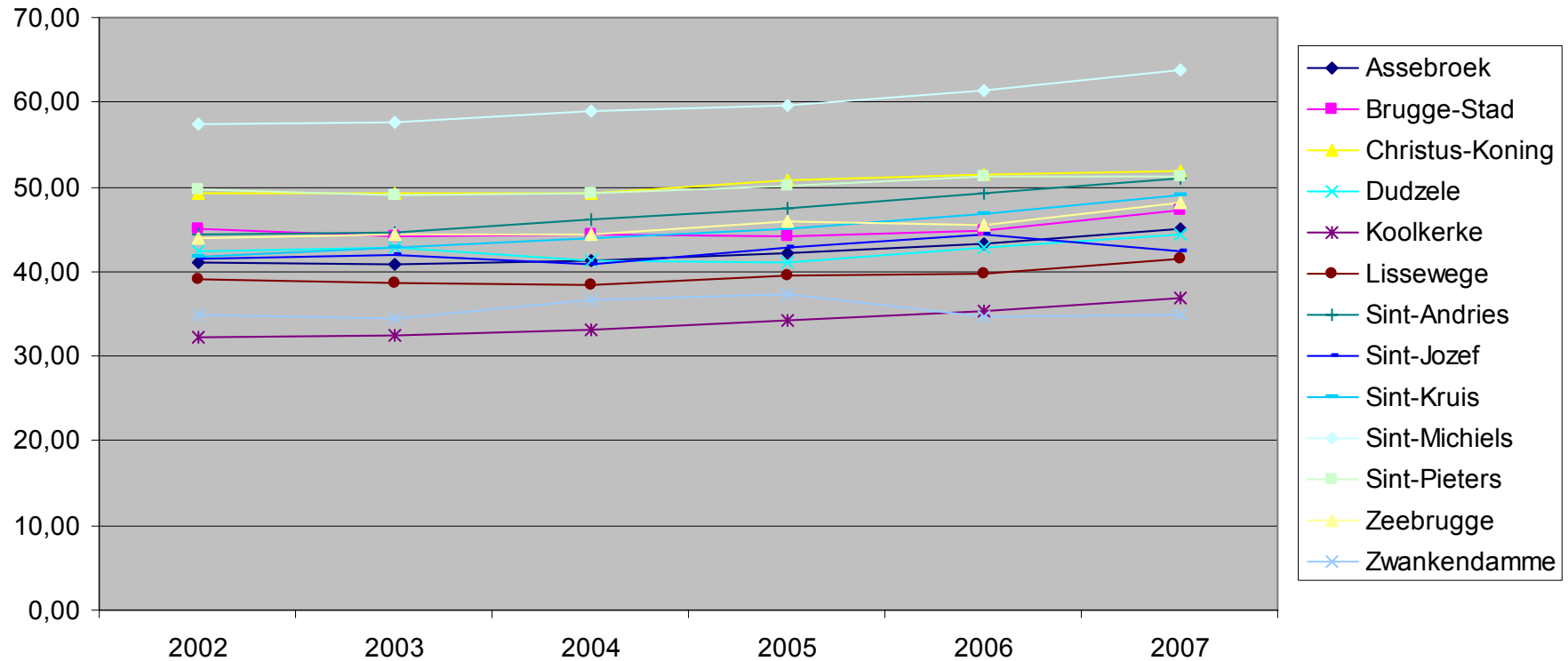
De verhouding tussen het aantal 20-59-jarigen en het aantal 60-plussers neemt tussen 2002 en 2007 overal jaarlijks toe. Er komen met andere woorden **steeds meer 60-plussers in verhouding tot de 20-59-jarigen**. Brugge telt in 2007 bijna **49 60-plussers per 100 20-59-jarigen** en scoort hiermee net onder het gemiddelde voor het arrondissement Brugge (49,6), maar benadert wel sterk de grijze druk in de provincie (48,8).

DEELGEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Assebroek	40,96	40,79	41,19	42,21	43,22	45,07
Brugge-Stad	45,13	44,18	44,40	44,11	44,86	47,23
Christus-Koning	49,20	49,34	49,29	50,87	51,43	51,86
Dudzele	42,41	42,87	41,30	41,07	42,88	44,41
Koolkerke	32,23	32,50	33,12	34,18	35,38	36,92
Lissewege	38,99	38,59	38,32	39,59	39,76	41,48
Sint-Andries	44,35	44,70	46,20	47,54	49,16	51,05
Sint-Jozef	41,51	41,89	40,79	42,86	44,45	42,43
Sint-Kruis	41,81	42,76	43,99	44,97	46,74	49,11
Sint-Michiels	57,43	57,60	58,98	59,73	61,31	63,82
Sint-Pieters	49,76	48,98	49,26	50,05	51,12	51,27
Zeebrugge	43,95	44,30	44,39	45,90	45,49	48,19
Zwankendamme	34,96	34,38	36,68	37,40	34,77	34,90

Evenals de verouderingsgraad, is ook de grijze druk in alle deelgemeenten de voorbije 6 jaar toegenomen. **Enkel in Zwankendamme is er niet echt sprake van een stijging.** Opvallend in de grafiek is de **hoge grijze druk in de deelgemeente Sint-Michiels** (in 2007 64 ouderen per 100 20-59-jarigen). **Koolkerke en Zwankendamme hebben een eerder lage grijze druk:** in 2007 respectievelijk bijna 37 ouderen en bijna 35 ouderen per 100 20-59-jarigen).

Evolutie grijze druk op deelgemeenteniveau

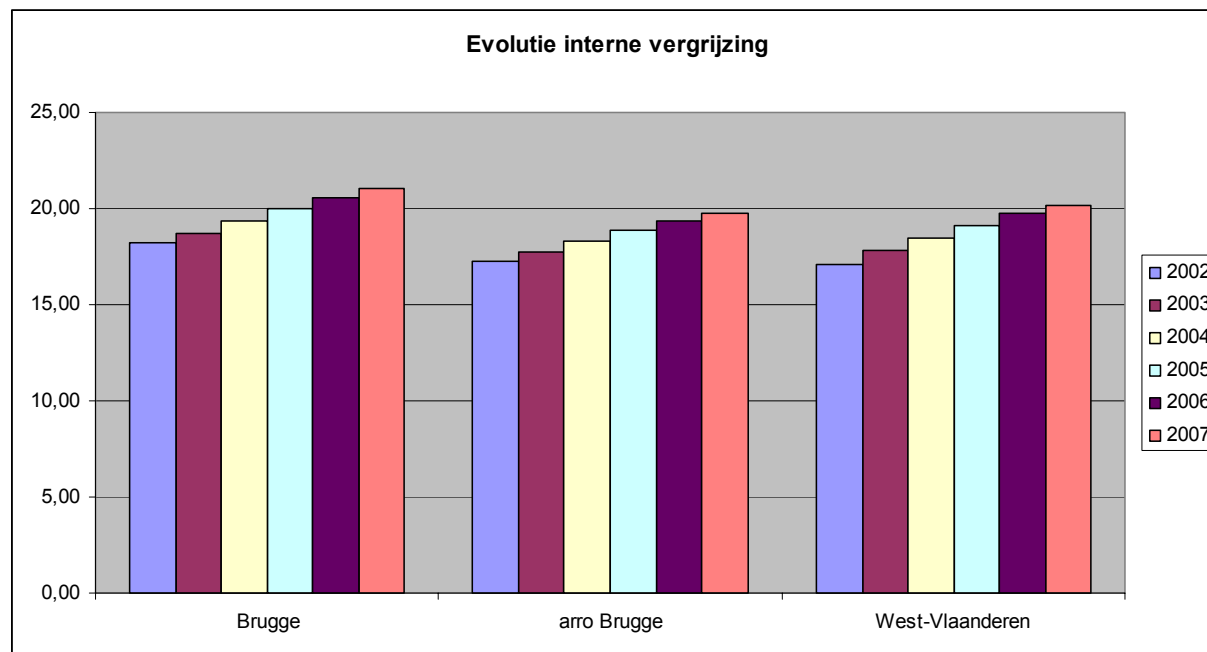
INTERNE VERGRIJZING (80+/60+)

De interne vergrijzing geeft de verhouding aan tussen het aantal 80-plussers en het aantal 60-plussers.

GEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brugge	18,20	18,70	19,35	19,98	20,60	21,05
Arrond. Brugge	17,27	17,73	18,29	18,84	19,33	19,76
West-Vlaanderen	17,10	17,82	18,48	19,15	19,72	20,19

Dit cijfer kan met andere woorden een **maat voor zorgbehoevendheid** zijn. In 2007 telt Brugge per **100 60-plussers 21 80-plussers (+/- 1/5de van de senioren)**. Zowel het arrondissement Brugge (19,8) als de provincie (20,2) hebben een lagere interne vergrijzingsgraad.

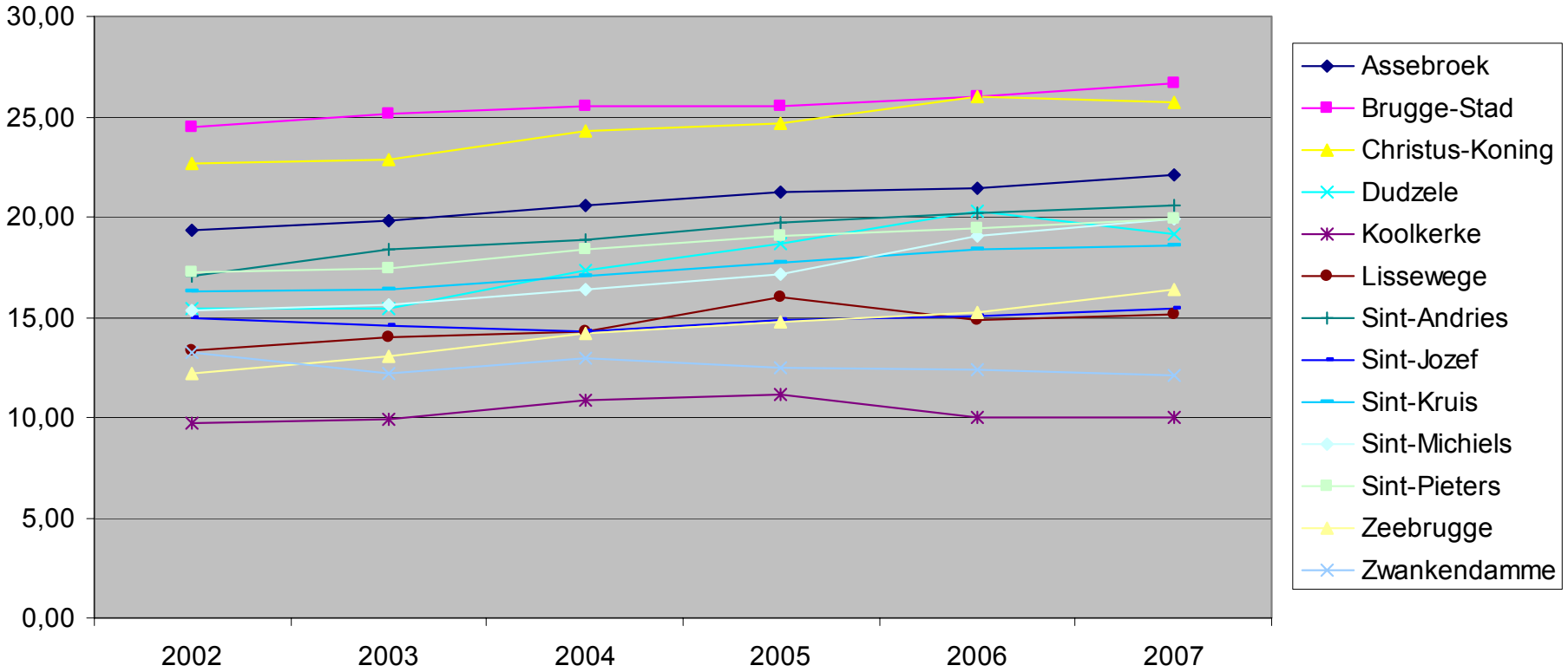
De grafiek is duidelijk: de **interne vergrijzing neemt toe**. Deze toename valt eenvoudig te verklaren door **de snellere toename van het aantal 80-plussers ten opzichte van de toename van het aantal 60-plussers**.

DEELGEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Assebroek	19,34	19,85	20,54	21,25	21,40	22,08
Brugge-Stad	24,51	25,10	25,57	25,52	25,97	26,69
Christus-Koning	22,71	22,85	24,33	24,69	26,00	25,74
Dudzele	15,47	15,38	17,34	18,70	20,30	19,17
Koolkerke	9,68	9,89	10,88	11,11	9,97	9,97
Lissewege	13,35	14,01	14,31	16,00	14,89	15,15
Sint-Andries	17,03	18,38	18,90	19,75	20,16	20,61
Sint-Jozef	14,95	14,58	14,32	14,90	15,03	15,43
Sint-Kruis	16,30	16,43	17,02	17,69	18,37	18,60
Sint-Michiels	15,34	15,64	16,38	17,13	19,09	19,88
Sint-Pieters	17,22	17,41	18,41	19,07	19,47	19,94
Zeebrugge	12,17	13,02	14,15	14,72	15,22	16,40
Zwankendamme	13,24	12,21	12,95	12,50	12,41	12,06

De evolutie van de **interne vergrijzing vertoont eveneens een stijging voor alle deelgemeenten, uitgezonderd voor Koolkerke en Zwankendamme. Koolkerke** is ook de deelgemeente met **de laagste interne vergrijzingsgraad**: per 100 60-plussers wonen er in 2007 bijna 10 hoogbejaarden. In de deelgemeente **Brugge-Stad wonen er daarentegen in 2007 26,7 hoogbejaarden per 100 60-plussers**. De deelgemeente **Sint-Michiels** springt er deze keer niet uit. Dit betekent dat de grote groep van 60-plussers **in deze deelgemeente voornamelijk bestaat uit jonge senioren tussen 60 en 79 jaar oud**.

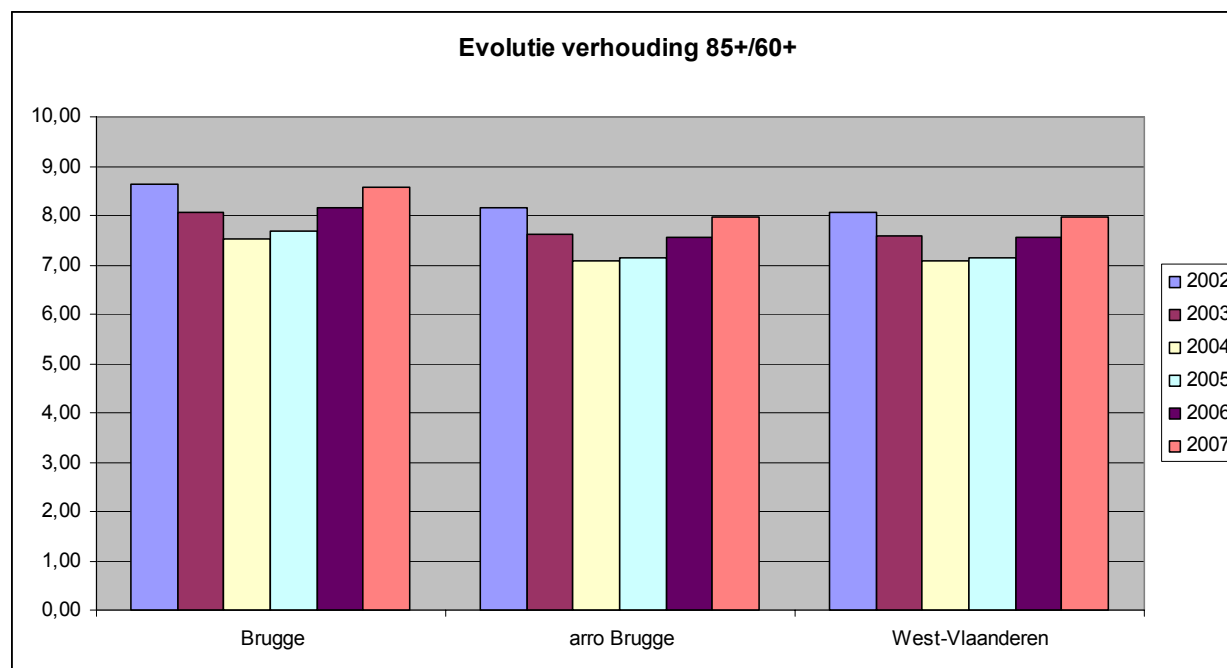
Evolutie interne vergrijzing op deelgemeenteniveau

VERHOUDING 85+/60+

GEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Brugge	8,63	8,06	7,51	7,70	8,15	8,58
Arrond. Brugge	8,16	7,60	7,09	7,14	7,57	7,96
West-Vlaanderen	8,07	7,59	7,08	7,15	7,57	7,97

De tabel en de grafiek tonen aan dat de evolutie van de verhouding 85+/60+ tussen 2002 en 2007 overal dezelfde trend gevolgd heeft: een daling tussen 2002 en 2004, om dan vanaf 2005 opnieuw te stijgen. Een **stijging betekent dat er meer 85-plussers geteld worden in verhouding tot de totale groep van ouderen, namelijk de 60-plussers**. Voor Brugge geldt dat er in 2007 **per 100 60-plussers bijna 9 85-plussers wonen**. In vergelijking met het arrondissement en de provincie is in Brugge de groep van 85-plussers binnen de totale populatie van ouderen het grootst. Voor het arrondissement en de provincie zien we namelijk dat bijna 8% van de ouderen ouder is dan 85 jaar.

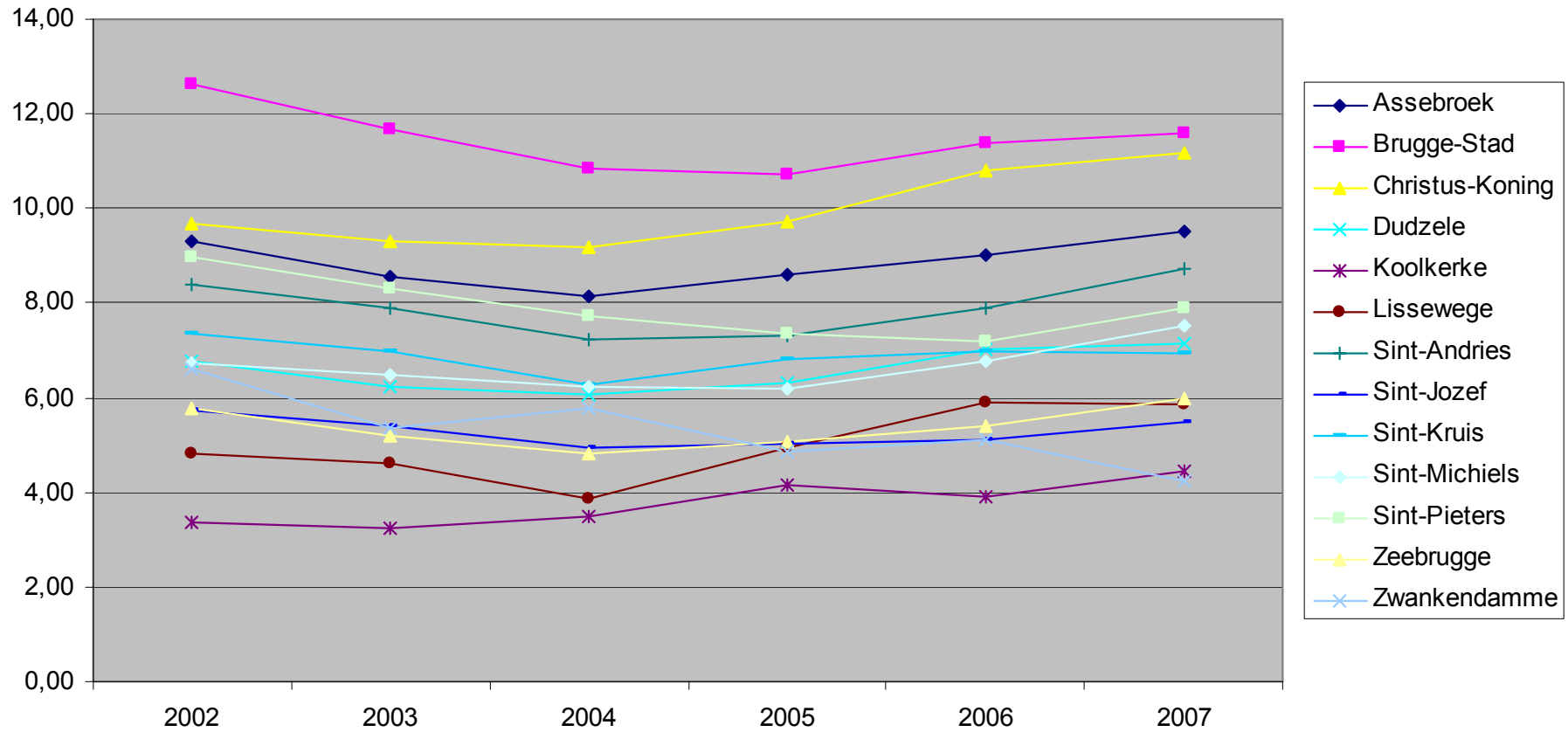
DEELGEMEENTENIVEAU

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Assebroek	9,30	8,55	8,13	8,61	9,04	9,52
Brugge-Stad	12,62	11,67	10,83	10,71	11,38	11,59
Christus-Koning	9,68	9,29	9,18	9,71	10,80	11,19
Dudzele	6,78	6,24	6,05	6,30	7,02	7,14
Koolkerke	3,35	3,24	3,51	4,15	3,92	4,43
Lissewege	4,84	4,61	3,87	4,95	5,92	5,87
Sint-Andries	8,39	7,90	7,21	7,31	7,90	8,72
Sint-Jozef	5,74	5,40	4,93	5,03	5,09	5,47
Sint-Kruis	7,33	6,96	6,29	6,80	6,97	6,93
Sint-Michiels	6,71	6,49	6,22	6,20	6,78	7,51
Sint-Pieters	8,96	8,31	7,72	7,35	7,18	7,88
Zeebrugge	5,76	5,21	4,82	5,08	5,41	6,00
Zwankendamme	6,62	5,34	5,76	4,86	5,11	4,26

Er zijn **veel fluctuaties** te zien in onderstaande grafiek.

In **Brugge-Stad en Christus-Koning** is het aandeel 85-plussers binnen de groep van ouderen het **grootst**: er wonen maar liefst 11 tot 12 85-plussers per 100 60-plussers. In **Koolkerke en Zwankendamme** zijn er dit **slechts 4**.

Evolutie verhouding 85+/60+ op deelgemeenteniveau

SPREIDING OUDERVOORZIENINGEN

Op het onderstaand kaartje wordt de spreiding weergegeven van de ouderenvoorzieningen in Brugge, opgesplitst in 4 categorieën.

Volgende voorzieningen worden op kaart gezet: (Bron: Sociale kaart en website OCMW Brugge)

SERVICEFLATS EN AANLEUNWONINGEN

- 1) Serviceflats en aanleunwoningen (OCMW):
  - a. Aanleunwoningen bij WZC De Zeventorentjes – (Wiemeers en Kluppelmeers – Assebroek)
  - b. Serviceflat bij WZC Ter Potterie – (Papegaaistraat 2-20 – Brugge)
  - c. Aanleunwoningen bij WZC Sint-Clara – (Noord-Gistelhof en Hoedenmakersstraat – Brugge)
  - d. Serviceflat Meulewech bij WZC Fabiola (Kosterijstraat 40 – Sint-Andries)
- 2) Scheepsdaelehof (Keizer Karelstraat 105 - Brugge)
- 3) Residentie Ten Eeckhout (Garenmarkt 10 - Brugge)
- 4) Service-Residentie Hof Onze Lieve Vrouw Hemelvaart - Hof Bladelin (Naaldenstraat 17-19 - Brugge)
- 5) Serviceflat Residentie Berkenhof (Daverlostraat 170 - Assebroek)
- 6) Serviceflat Residentie Betferkerke (Kerkhofstraat 2 – Sint-Andries)
- 7) Serviceflat Residentie Burgemeester Belamy (Blankenbergsesteenweg 120 - Brugge)
- 8) Serviceflat Senior Hotel Flandria (Baron Ruzettelaan 74 - Assebroek)
- 9) Seniorie 't Wallant (Sint-Arnolduslaan 31 – Sint-Michiels)

WONINGEN VOOR SENIOREN

- 10) Seniorenhof 'De Gulden kamer' (Mantelstuk 6 – Sint-Kruis)
- 11) De 470 woningen voor senioren van het OCMW zijn verspreid over het ganse grondgebied van Brugge

DAGVERZORGINGSCENTRA

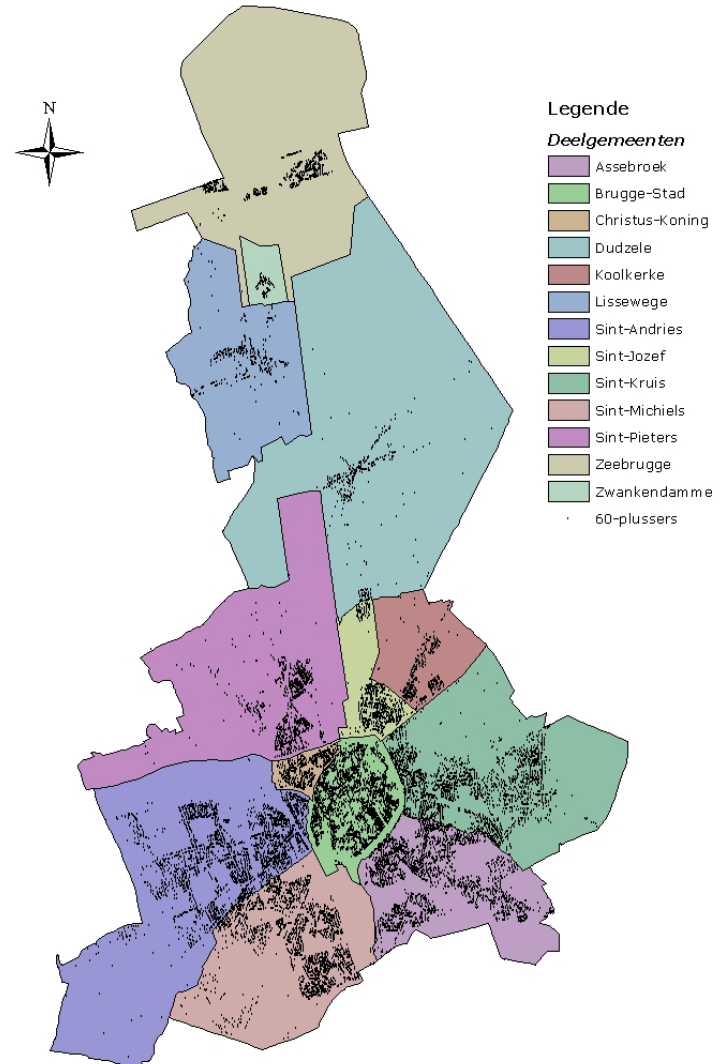
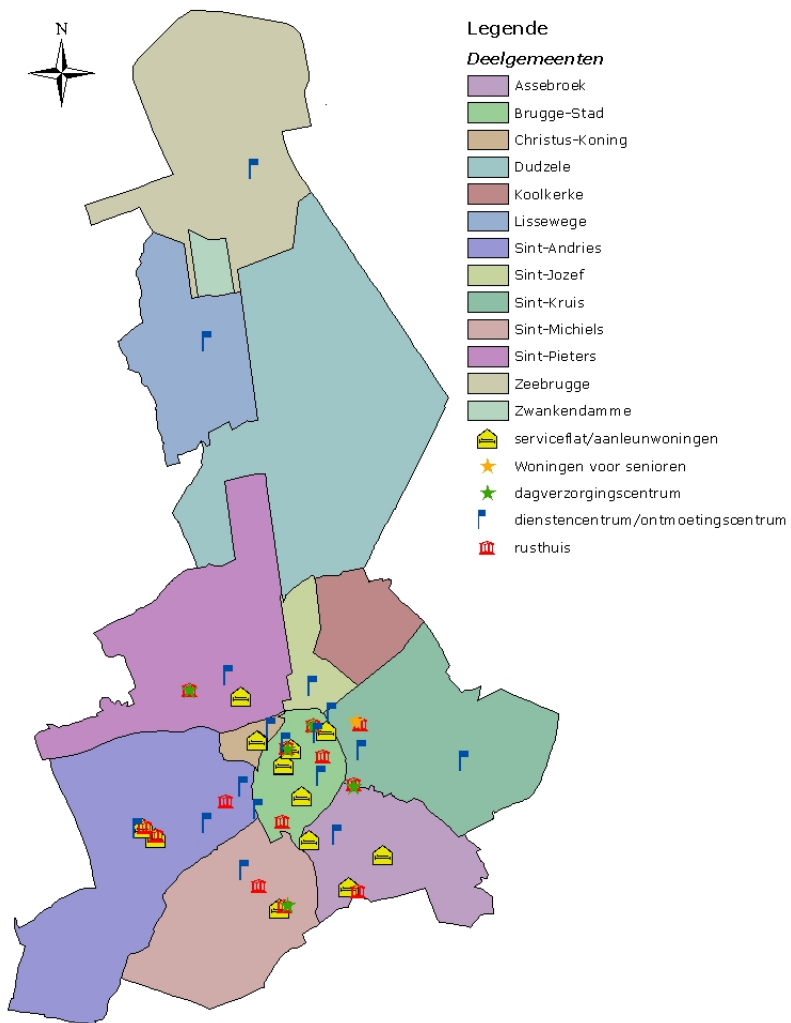
- 12) Dagverzorgingscentrum en Centrum voor Kortverblijf Herdershove (Oude Oostendsesteenweg 95 - Brugge)
- 13) Dagverzorgingscentrum en Centrum voor Kortverblijf Sint-Jozef (Spoorwegstraat 250 – Sint-Michiels)
- 14) Dagverzorgingscentrum Sparke Viers (Speelpleinlaan 39 - Assebroek)
- 15) Dagverzorgingscentrum Den Erker I (OCMW) (Schrijversstraat 11 - Brugge)
- 16) Dagverzorgingscentrum Den Erker II (OCMW) (Peterseliestraat 21B - Brugge)

DIENSTENCENTRA EN ONTMOETINGSCENTRA

- 17) Dienstencentrum 't Werfje (OCMW) (Werfstraat 88 - Brugge)
- 18) Dienstencentrum De Garve (OCMW) (Pannebekerstraat 33 – Sint-Jozef)
- 19) Dienstencentrum De Lelie (OCMW) (Weidestraat 81 - Assebroek)
- 20) Dienstencentrum De Zonnebloem (OCMW) (Rijselstraat 68 – Sint-Michiels)
- 21) Dienstencentrum Levensvreugde (OCMW) (Lisseweegsvaartje 45 - Lissewege)
- 22) Dienstencentrum Sconevelde (OCMW) (Brieversweg 334 – Sint-Kruis)
- 23) Ontmoetingscentrum De Zonne (OCMW) (Moerkerkse steenweg 190 – Sint-Kruis)
- 24) Ontmoetingscentrum Den Dijk (OCMW) (Blankenbergsesteenweg 221 – Brugge)
- 25) Ontmoetingscentrum Jan Breydel (OCMW) (Lange Vesting 68 – Sint-Andries)
- 26) Ontmoetingscentrum 't Papegaaitje (OCMW) (Papegaaistraat 1 – Brugge)
- 27) Ontmoetingscentrum 't Pleintje (OCMW) (Diksmuidse Heirweg 76 – Sint-Andries)
- 28) Ontmoetingscentrum Rust Roest (OCMW) (Zuidervaartje 3 – Sint-Kruis)
- 29) Dienstencentrum 't Reitje (OCMW) (Annuciatenstraat 34 - Brugge)
- 30) Dienstencentrum De Balsemboom (OCMW) (Ganzestraat 33 - Brugge)
- 31) Dienstencentrum Van Volden (OCMW) (Joris Dumeryplein 1 - Brugge)
- 32) Dienstencentrum Meulewech (OCMW) (Kosterijstraat 40 – Sint-Andries)
- 33) Momenteel is het Dienstencentrum gehuisvest in het Gemeenschapshuis Zeebrugge (OCMW) (Marktplaatsplein 12 - Zeebrugge) tot de renovatiewerken van het buurthuis aan het oud station van Zeebrugge klaar zijn.

RUSTHUIZEN

- 34) Woon- en Zorgcentrum De Zeventorentjes (OCMW) (Sint-Lucaslaan 50 - Assebroek)
- 35) Woon- en Zorgcentrum Fabiola (OCMW) (Gistelsesteenweg 560 – Sint-Andries)
- 36) Woon- en Zorgcentrum Minnewater (OCMW) (Prof. Dr. J. Sebrechtsstraat 1 - Brugge)
- 37) Woon- en Zorgcentrum Sint-Clara (OCMW) (Sint-Clarastraat 12 - Brugge)
- 38) Woon- en Zorgcentrum Ten Boomgaard (OCMW) (Ter Beke 7A – Sint-Michiels)
- 39) Woon- en Zorgcentrum Ter Potterie (OCMW) (Peterseliestraat 21 - Brugge)
- 40) Woon- en Zorgcentrum Van Zuylen (OCMW) (Geralaan 50 – Sint-kruis)
- 41) Rust- en verzorgingstehuis Jeruzalem (Stijn Streuvelsstraat 1A - Brugge)
- 42) Rusthuis Residentie Rozenhof (Zandstraat 10 – Sint-Andries)
- 43) Rustoord Westervier (Speelpleinlaan 44 - Assebroek)
- 44) Sint-Jozef Woon- en Zorgcentrum Sint-Michiels Brugge (Spoorwegstraat 250 – Sint-Michiels)
- 45) Woon- en zorgcentrum Herdershove (Oude Oostendsesteenweg 95 - Brugge)
- 46) Woon- en zorgcentrum voor Senioren Regina Coeli (Koning Leopold III-laan 4 – Sint-Andries)

INVENTARIS VAN WAT ER REEDS BESTAAT + DE VERSCHILLENDE ACTOREN

INFO SENIOR

Dit is een seniorenbrochure uitgegeven door het stadsbestuur. Hierin staat allerhande informatie voor senioren die in Brugge wonen op gebied van:

- Inkomen en financiële voordelen
- Wonen
- Mobiliteit
- Vrije tijdsbesteding
- Informatie en inspraakmogelijkheid
- Dienstverlening: thuiszorgdiensten, ziekenfondsen
- Vorming

Deze brochure geeft een overzicht van wat er allemaal in Brugge bestaat voor senioren. Ze is te verkrijgen via de dienst Maatschappelijke begeleiding, Kartuizerinnenstraat 6, 8000 Brugge.

BELANGRIJKE ACTOREN

ORGANISATIE + ADRES	WERKTERREIN
Sociaal huis Kartuizerinnenstraat 6 8000 Brugge	Het Stadsbestuur en het OCMW van Brugge hebben de handen in elkaar geslagen om de sociale dienstverlening in Brugge toegankelijker te maken. In Brugge zijn heel wat diensten actief, maar het is niet steeds eenvoudig om de weg te vinden naar de juiste dienst. De medewerkers van het Sociaal Huis maken de bezoekers wegwijs in het aanbod van diensten en zoeken naar een oplossing voor de vraag.
Stedelijke dienst Maatschappelijke begeleiding cel seniorenbeleid Sociaal huis Kartuizerinnenstraat 6 8000 Brugge	De cel seniorenbeleid staat in voor de opmaak en uitvoering van het seniorenbeleidsplan. Naast beleidsmatig werk is projectmatig werk naar senioren toe de hoofdtaak. Vanuit de cel seniorenbeleid wordt o.a. ook ondersteuning gegeven aan de seniorenadviesraad. Taken: <ul style="list-style-type: none"> • subsidiëring seniorenverenigingen en clubs voor gepensioneerden • subsidiëring diensten voor gezinszorg • subsidiëring diensten voor oppashulp • mantelzorgpremie • hulding 100-jarigen en 100-plussers • projecten: lente- en herfstwandelingen voor gepensioneerden, actie 85-plus • ondersteuning projecten naar senioren toe • opmaak en verdeling seniorenbrochures
Seniorenadviesraad Brugge p/a Sociaal huis Kartuizerinnenstraat 6 8000 Brugge	Deze raad is een adviesraad met inspraak en adviserende bevoegdheid tegenover het stadsbestuur en het OCMW van Brugge. In deze raad zetelen de schepen die het seniorenbeleid onder zijn / haar bevoegdheid heeft, de voorzitter en een afgevaardigde van het OCMW, vertegenwoordigers van de gefedereerde seniorenverenigingen, deskundigen, geïnteresseerden en de seniorenconsulente.

<p>OCMW Brugge Ruddershove 4 8000 Brugge</p>	<p>In onze snel evoluerende samenleving dreigen er nog altijd mensen uit de boot te vallen. Voor iedereen die geen rol speelt in het economische succesverhaal staat het OCMW al jarenlang ter beschikking. Samen wordt gezocht naar een oplossing voor ieder specifiek probleem. Het OCMW geeft ieder het recht op een waardig leven. Er zijn verschillende infopunten verspreid over de stad.</p>
<p>Rijksdienst voor pensioenen Torhoutse Steenweg 281 8200 Brugge</p>	<p>De rijksdienst voor pensioenen is een openbare instelling van sociale zekerheid (OISZ) die als belangrijkste opdracht heeft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de burgers informeren over de kwesties in verband met het pensioen voor werknemers en de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) - het rust- en overlevingspensioen voor werknemers toekennen, evenals de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO). - De pensioenen voor werknemers en zelfstandigen betalen, evenals de Inkomensgarantie voor ouderen, bepaalde tegemoetkomingen aan oudere personen met een handicap de renten voortkomend uit de vroegere financieringsstelsels van de pensioenen door kapitalisatie.³
<p>Rusthuizen</p> <p>Zie hoofdstuk 'spreiding ouderenvoorzieningen'</p>	<p>Naast het verlenen van kwalitatief hoogstaande (verpleegkundige) zorgen is het de specifieke opdracht van de rusthuizen om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elke bewoner zo lang en zo intens mogelijk actief te laten zijn met het hoofd (denken), het hart (voelen) en de handen (doen). - Elke bewoner te stimuleren om de aanwezige mogelijkheden, talenten en kwaliteiten verder te ontwikkelen. - Een levende klimaat te scheppen in het rusthuis: een sfeer die bewoners doet open bloeien en hen het gevoel geeft "thuis" te zijn. - Een gemeenschap op te bouwen waarbij bewoners onderling en bewoners en personeel elkaar ontmoeten en het gevoel van verbondenheid groter wordt. <p>Elke bewoner te stimuleren in het onderhouden van sociale contacten en het ontwikkelen van nieuwe relaties door hen enerzijds mogelijkheden aan te bieden om naar buiten te treden en anderzijds door de drempel om het leven van buiten de instelling naar binnen te halen zo laag mogelijk te houden. Te zorgen voor de ontspanning en zinvolle tijdsbesteding van de bewoners. Elke bewoner de kans te geven om nieuwe of op de achtergrond geraakte waarden te kunnen doorleven: vriendschap, genieten, bewonderen of het opnieuw doorleven van kostbare herinneringen.</p>
<p>Serviceflats / aanleunwoningen</p> <p>Zie hoofdstuk 'spreiding ouderenvoorzieningen'</p>	<p>Een serviceflat is een woonvorm met zorgfaciliteiten voor ouderen. De flats zijn gegroepeerd binnen een gebouwencomplex met een zeker autonoom of zelfstandig statuut. Ze zijn meestal verbonden aan een woon- en zorgcentrum in de buurt.</p> <p>Aanleunwoningen zijn woningen voor senioren die gebouwd zijn tegen of in de nabijheid van een woon- en zorgcentrum. Mensen die nog redelijk mobiel zijn en geen grote gezondheidsproblemen hebben kunnen in aanmerking komen voor deze woningen. Zij kunnen op deze manier gebruik maken van de diensten van het woon- en zorgcentrum (verpleging dichtbij en bereikbaar via een eenvoudige alarmknop, mogelijk verzorging van maaltijden), terwijl ze verder redelijk zelfstandig kunnen blijven wonen met veel meer privacy dan in het woon- en zorgcentrum mogelijk zou zijn.</p>

³ www.rvponp.fgov.be

<p>Sociale huisvesting</p> <p>Brugse maatschappij voor huisvesting Sint-Pietersnoordstraat 42 8000 Brugge</p> <p>VIVENDO Koningin Astridlaan 134/1 8200 Brugge</p> <p>Sociaal verhuurkantoor Ruddershove 4 8000 Brugge</p> <p>Sovekans – leefbaar wonen Witteleertouwersstraat 15/1 8000 Brugge</p>	<p>De sociale huisvestingsmaatschappijen verhuren sociale woningen en appartementen aan mensen die op de private markt moeilijk een degelijke en betaalbare woning kunnen vinden.</p> <p>Het OCMW verhuurt ook woningen via het sociaal verhuurkantoor. Deze woningen zijn bestemd voor senioren, gezinnen als voor alleenstaanden. De huurprijs wordt berekend op basis van het inkomen. Voorwaarden zijn: minstens 3 jaar in Brugge wonen, minder verdienen dan een bepaald bedrag en geen onroerende goederen bezitten in de laatste 3 jaar voor de toewijzing.</p> <p>Sovekans heeft als doel betaalbare en kwalitatieve huisvesting ter beschikking stellen aan kansarmen. De vzw heeft ook eigen woningen. Daarnaast huurt ze woningen op de privé-huurmarkt en verhuurt ze onder aan de kandidaat-huurders die op de inschrijvingslijst staan.</p>
<p>Dienst woonbegeleiding OCMW Ruddershove 4 8000 Brugge</p>	<p>Het OCMW helpt mensen bij het zoeken naar een geschikte woning, bij het aanvragen van een sociale woning en bij crisisopvang, indien nodig. Wanneer men problemen ondervindt met het onderhoud van de woning of aanpassingsmoeilijkheden in de buurt, dan kan men eveneens aankloppen bij de dienst woonbegeleiding.</p>
<p>Steunpunt woningaanpassing West-Vlaanderen p/a Provinciehuis Boeverbos Kerkhofstraat 1 8200 Brugge</p>	<p>De dienst woningaanpassing van de provincie West-Vlaanderen heeft als doelstelling het verbeteren van sanitair comfort en de veiligheid van woningen te realiseren bij zijn/haar cliënt. De dienstverlening die deze dienst omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderzoeken van noden gekoppeld aan de woonkwaliteit - advies over mogelijke aanpassingen en onderzoeken technische haalbaarheid - tekenen van het plan - zoeken van aannemers voor kostprijsraming en uitvoering van de werken - advies gebruik materialen - opstellen van aanvraagdossier premies en administratieve opvolging - plannen, opvolgen en opleveren van de werken
<p>Stedelijke dienst Huisvesting en premies Oostmeers 19 8000 Brugge</p>	<p>Deze dienst verleent informatie over de vele tegemoetkomingen inzake huisvesting van het stadsbestuur, het provinciebestuur en het Vlaams gewest en behandelt de aanvragen van de stedelijke premies.</p>
<p>Openbaar vervoer</p> <p>De Lijn Nieuwpoortsesteenweg 110 8400 Oostende</p> <p>NMBS Stationsplein 2 8000 Brugge</p>	<p>Senioren gebruiken vaak en regelmatig het openbaar vervoer. Zowel de NMBS als de Lijn zijn partners om zowel fysiek als psychisch de drempel zo laag mogelijk te maken.</p>

<p>Vervoerdiensten</p> <p>Minder mobiele centrale Veeweide 37 8200 Brugge</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>OCMW Brugge Ruddershove 4 8000 Brugge</p> <p>Rode kruis West-Vlaanderen Dirk Martensstraat 11 8200 Brugge</p> <p>Het Vlaamse kruis vzw Leopold II-laan 64 8000 Brugge</p>	<p>Voor niet-dringend vervoer waarbij je om medische redenen geen beroep kan doen op het openbaar vervoer.</p>
<p>Dienstencentra en ontmoetingscentra OCMW</p> <p>zie hoofdstuk 'spreiding ouderenvoorzieningen'</p>	<p>Een dienstencentrum is een centrum dat er voor zorgt dat diensten van materiële, hygiënische en sociale aard worden verleend aan senioren van een bepaalde wijk, teneinde hen te helpen zo lang mogelijk zelfstandigheid en hun geïntegreerdheid in de gemeenschap te behouden.</p> <p>Voor volgende diensten kan je terecht in de verschillende dienstencentra van het OCMW:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warme maaltijden - telefoneren - pedicure - douche/bad (Van Volden/Balsemboom/'t Werftje) - aanvragen in verband met extramurale dienstverlening (poetshulp, taxibonnen, ...) - wasserette (Balsemboom/Van Volden/'t Werftje/Meulewech) <p>Je kan ook deelnemen aan ontspanningsactiviteiten, vormings- en bewegingsactiviteiten, hobbyclubs, voordrachten, infomomenten, taal- en computercursussen, ...</p>
<p>Lokale en regionale diensten en thuiszorgcentra</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p>	

<p>Neutrale ziekenfondsen Centrum voor thuiszorg Torhoutse steenweg 132 8200 Brugge</p> <p>Regionaal dienstencentrum onafhankelijk ziekenfonds Wittemolenstraat 64 8200 Brugge</p> <p>Regionaal dienstencentrum Zonnewende Sint-Jansplein 8 8000 Brugge</p> <p>Thuiszorgcentrum Brugge vzw Hof Lanchals Oude Burg 23 8000 Brugge</p> <p>West-Vlaams liberaal ziekenfonds Revillpark 1 8000 Brugge</p>	
<p>Gezinshulp – gezinszorg</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>OCMW Ruddershove 4 8000 Brugge</p> <p>Familiehulp Nieuwstraat 4 8000 Brugge</p> <p>Familiezorg West-Vlaanderen Sint-Jansplein 8 8000 Brugge</p>	<p>Indien je niet meer of onvoldoende kan instaan voor de huishoudelijke taken en/of verzorgende taken, is het mogelijk een beroep te doen op een dienst voor gezinszorg. De verzorgende helpt je bij de diverse huishoudelijke taken, zoals het onderhoud van bewoonde ruimten, wassen en strijken, verstelwerk, koken en boodschappen doen, ... Zij/hij kan ook instaan voor de verzorging en de opvang van kinderen en voor de verzorging en ondersteuning van ouderen en zieken. Naar aanleiding van een vraag komt de verantwoordelijke van de dienst op huisbezoek om samen de aard, hoeveelheid en duur van de hulp te bespreken. De bijdrage wordt berekend afhankelijk van alle maandelijkse inkomsten en de gezinssituatie. ⁴</p>

⁴ Bron: Thuiszorgzakboekje 2004-2005

<p>Solidariteit voor het gezin Koningin Astridlaan 97 8200 Brugge</p>	
<p>Oppashulp</p> <p>Aanvullende thuiszorg vzw Sint-Jansplein 8 8000 Brugge</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>Gezinsbond Veeweide 35 8200 Brugge</p> <p>OCMW Brugge Ruddershove 4 8000 Brugge</p> <p>Solidariteit voor het gezin Koningin Astridlaan 97 8200 Brugge</p> <p>Vzw Oppas Oude Burg 27 8000 Brugge</p>	<p>Oppashulp is een schakel binnen de thuiszorg waarbij hulp wordt geboden aan zieken en zorgbehoevenden ter ondersteuning en/of vervanging van de mantelzorg en/of complementair aan de activiteiten van andere beroepskrachten. Oppas is mogelijk zodat de continuïteit binnen de thuiszorg zowel overdag, 's avonds als 's nachts gegarandeerd is. De oppasser is zorgend aanwezig en kan, indien nodig, een aantal kleine zorgtaken op zich nemen (maaltijd opwarmen, toedienen, klaar zetten, begeleiden van en naar het toilet, ...) ⁵</p>
<p>ZOC Aanvullende thuiszorg Ruddershove 4 8000 Brugge</p>	<p>In Zeebrugge, Lissewege, Dudzele en Zwankendamme wordt hulp aan huis voor senioren georganiseerd. Het gaat om hulp aan huis en dan vooral in de hele kleine, dagelijkse taken. Bijv. iemand die dagelijks langskomt om de afwas te doen, om een boodschap te doen, om de rolluiken op te trekken en naar beneden te laten. Momenteel worden drie werkkrachten uit de sociale economie aangesteld die dagelijks langsgaan bij senioren die hulp vragen. Het gaat dus evenzeer om een tewerkstellingsproject in het kader van lokale sociale economie. Het hoofddoel is 'senioren zo lang mogelijk thuis laten wonen'.</p>
<p>Boodschappen aan huis</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p>	<p>Mensen die zelf geen boodschappen meer kunnen doen, kunnen een beroep doen op een boodschappendienst. Ook sommige buurtwinkels brengen de boodschappen aan huis.</p>

⁵ Bron: Thuiszorgzakboekje 2004-2005

<p>Solidariteit voor het gezin Koningin Astridlaan 97 8200 Brugge</p> <p>WOK vereniging Landjuwelenstraat 43 8000 Brugge</p>	
<p>Warme maaltijden aan huis</p> <p>OCMW Brugge Ruddershove 4 8000 Brugge</p> <p>Heel wat traiteurzaken leveren ook warme maaltijden aan huis</p>	
<p>Karweidienst</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>PWA Brugge vzw Korte Winkel 18 8000 Brugge</p> <p>WOK vereniging Landjuwelenstraat 43 8000 Brugge</p>	<p>Je kan op deze dienst een beroep doen voor kleine aanpassingswerken aan de woning en hulp bij allerlei praktische problemen zoals klemmende ramen en deuren, verstopte aflopen, defecte zekeringen... Een medewerker van de karweidienst kan ingezet worden voor de grote schoonmaak, om plafonds af te wassen, binnen (en buiten) te schilderen, te behangen, vloerbekleding te leggen, ...</p>
<p>Palliatieve zorg</p> <p>Netwerk Palliatieve zorg Noord-West-Vlaanderen Diksmuidse Heirweg 647 8200 Brugge</p> <p>Palliatieve zorg Thuis Diksmuidse Heirweg 647 8200 Brugge</p> <p>Palliatieve zorg Eenheid Prof. Dr. J. Sebrechtstraat 1 8000 Brugge</p>	<p>De palliatieve hulpverlening verleent hulp aan patiënten die willen verzorgd en begeleid worden tijdens de laatste levensfase. Het gaat om meer dan pijnbestrijding: het is een totaalzorg voor de patiënt en zijn familie op medisch, emotioneel, psychisch, sociaal, filosofisch en religieus vlak. Deze hulpverlening gebeurt in nauwe samenwerking met de huisarts, de thuisverpleging en de andere zorgverstrekkers.</p>

<p>Palliatieve zorg dagcentrum Diksmuidse Heirweg 647 8200 Brugge</p>	
<p>Personenalarmtoestel</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>OCMW Brugge Ruddershove 4 8000 Brugge</p> <p>Regionaal dienstencentrum onafhankelijk ziekenfonds Wittemolenstraat 64 8200 Brugge</p> <p>Thuiszorgcentrum Brugge vzw Oude Burg 27 8000 Brugge</p> <p>Vlaams Neutraal ziekenfonds Torhoutse Steenweg 132 8200 Brugge</p> <p>Westvlaams Liberaal ziekenfonds Revillpark 1 8000 Brugge Spanjaardstraat 13 8000 Brugge</p>	<p>Een personenalarm is een noodoproepsysteem dat werkt via het telefoonnet en een draagbaar zendertje met een alarmknop. Het staat in verbinding met een alarmcentrale die 24 uur op 24 uur werkt. Dit is vooral bedoeld voor alleenstaanden met een verhoogd risico op vallen. Bij alarm verwittigt men vooraf opgegeven contactpersonen.⁶</p>
<p>Poetsdiensten</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>OCMW Brugge Ruddershove 4 8000 Brugge</p>	<p>De poetsvrouw helpt de zieke of bejaarde bij de wekelijkse schoonmaak van de woning en zorgt ervoor dat het huis aangenaam blijft om in te wonen. Zij heeft ook aandacht voor cliënten met weinig sociale contacten. Naar aanleiding van een vraag komt de verantwoordelijke van de dienst op huisbezoek om de hoeveelheid en de duur van de hulp te bespreken. De bijdrage wordt berekend afhankelijk van het inkomen en de gezinssituatie.⁷</p>

⁶ Bron: Thuiszorgzakboekje 2004-2005

⁷ Bron: Thuiszorgzakboekje 2004-2005

<p>Familiehulp Nieuwstraat 4 8000 Brugge</p> <p>Familiezorg West-Vlaanderen Sint-Jansplein 8 8000 Brugge</p> <p>Solidariteit voor het gezin Koningin Astridlaan 97 8200 Brugge</p>	
<p>Thuisverpleging</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>Familiehulp Nieuwstraat 4 8000 Brugge</p> <p>Familiezorg West-Vlaanderen Sint-Jansplein 8 8000 Brugge</p> <p>Solidariteit voor het gezin Koningin Astridlaan 97 8200 Brugge</p> <p>Cura vzw Speelpleinlaan 39 8310 Brugge</p> <p>Sano Thuisverpleging Baron Ruzettelaan 375 8310 Brugge</p> <p>Paramedica bvba Moerkerkse Steenweg 377 8310 Brugge</p>	<p>Ook thuis kan men verpleegkundige zorgen nodig hebben, vb. hulp bij dagelijkse lichaamsverzorging, toediening van inspuitingen, wondverzorging,... Op voorschrift van een (huis)arts komt een verpleegkundige aan huis deze zorgen toedienen, zo nodig meermaals per dag.⁸</p>

⁸ Bron: Thuiszorgzakboekje 2004-2005

<p>West-Vlaams liberaal ziekenfonds Revillpark 1 8000 Brugge</p> <p>Wit-gele kruis van West-Vlaanderen vzw Annuntiatenstraat 47 8000 Brugge</p> <p>Er zijn heel zelfstandige verpleegkundigen die thuisverpleging aanbieden.</p>	
<p>Uitleendienst</p> <p>Bond Moyson Centrum voor thuiszorg Zilverstraat 43 8000 Brugge</p> <p>Cura vzw Speelpleinlaan 39 8310 Brugge</p> <p>Familiezorg West-Vlaanderen Sint-Jansplein 8 8000 Brugge</p> <p>Regionaal dienstencentrum onafhankelijk ziekenfonds Wittemolenstraat 64 8200 Brugge</p> <p>Regionaal dienstencentrum Zonnewende Sint-Jansplein 8 8000 Brugge</p> <p>Rode kruis West-Vlaanderen Dirk Martensstraat 11 8200 Brugge</p> <p>Het Vlaamse kruis vzw Leopold II-laan 64 8000 Brugge</p> <p>Thuiszorgwinkel Brugge nv Winkelcentrum Hoge Express Legeweg 154 8200 Brugge</p>	<p>Bij deze diensten kun je hulpmiddelen ontlenen tegen een vergoeding.</p>

<p>CM-uitleendienst (uitleendienst in CM-kantoren)</p> <p>Vlaams neutraal ziekenfonds Torhoutse steenweg 132 8200 Brugge</p> <p>West-Vlaams liberaal ziekenfonds Revillpark 1 8000 Brugge</p> <p>Wit-gele kruis Annuntiatenstraat 47 8000 Brugge</p>	
<p>Erkende dagverzorgingscentra</p> <p>Zie hoofdstuk 'Spreiding ouderenvoorzieningen'</p>	<p>Dagopvang kan voor hulpbehoevenden en hun verzorgenden een oplossing bieden als de zorg thuis te zwaar is. In de dagverzorgingscentra kan men overdag in de week opgevangen worden en indien nodig ergotherapie, kinesitherapie of fysiotherapie volgen. 's Middags kan men er een maaltijd nuttigen en is aangepaste animatie voorzien. Indien gewenst kan men thuis afgehaald worden.</p>
<p>Centra voor kortverblijf</p> <p>Zie hoofdstuk 'Spreiding ouderenvoorzieningen'</p>	<p>In deze centra kan men tijdelijk verblijven als de thuiszorg of de mantelzorg te zwaar wordt of als de mantelzorger tijdelijk afwezig is.</p>
<p>Expertisecentrum voor dementie FOTON vzw Sint-Jansplein 10 8000 Brugge</p>	<p>Foton brengt mensen in contact met ervaringsdeskundigen dementie. Dit zijn familieleden die vroeger het hele dementeringsproces van nabij hebben meegemaakt. Ze kregen een specifieke vorming en worden begeleid en ondersteund vanuit Foton. Ze bieden een luisterend oor. Foton heeft ook een uitgebreid documentatiecentrum met honderden boeken, artikels en video's over dementie.</p>
<p>Federale overheidsdienst Sociale zekerheid Dienst attesten Zwarte Lievevrouwestraat 3c 1000 Brussel</p>	<p>De Directie-generaal Personen met een handicap is belast met de opstelling, de interpretatie en de toepassing in de praktijk van de reglementering inzake de tegemoetkomingen aan personen met een handicap. Ze levert attesten af aan personen met een handicap opdat zij hun rechten kunnen laten gelden inzake fiscale en sociale voordelen. De Directie-generaal levert eveneens parkeerkaarten en verminderingsskaarten op het openbaar vervoer af. Zij voert medische onderzoeken uit om de handicap vast te stellen met het oog op de toekenning van de verhoogde kinderbijslag.⁹</p>
<p>Provincie West-Vlaanderen Dienst welzijn Koning Leopold III-laan 41 8200 Brugge</p>	<p>Het provinciebestuur wil materiële voorwaarden scheppen zowel individueel als collectief - en zorgen voor coördinatie en overleg tussen diverse diensten en voorzieningen. De keuzevrijheid en de inspraak van de oudere staan centraal in het provinciaal ouderenbeleid en spitst zich voornamelijk toe op volgende terreinen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het verlenen van werkingssubsidies aan diensten voor oppas, diensten voor gezinszorg, dagverzorgingscentra, als ondersteuning van een gediversifieerde thuiszorg op maat; - het verlenen van premies aan ouderen voor het gebruik van een personenalarmsysteem, het werken rond positieve beeldvorming van de woon- en zorgcentra aan de hand van een videomontage en een educatief pakket voor het onderwijs; - het aanmoedigen van experimenten en nieuwe werkvormen via projectsubsidie aan de diensten - gezinszorg, het zorgreglement, de verbrede werking rusthuizen in de Westhoek; - de coördinatie van de 4 palliatieve netwerken ter ondersteuning en ontwikkeling van een palliatieve zorgcultuur;

⁹ Bron: www.handicap.fgov.be.

	<ul style="list-style-type: none"> - het ondersteunen van initiatieven genomen door de palliatieve netwerken, de Expertisecentra Dementie, Samenwerkingsinitiatieven in de Thuiszorg (SIT), - het stimuleren van overleg tussen de diverse betrokkenen in het zorglandschap; - het begeleiden en coördineren van gemeentelijke inspraakinitiatieven voor ouderen via het West-Vlaams Overleg Adviesraden van Senioren (WOAS) d.m.v. overleg en vorming; - het opnemen van een signaalfunctie naar de federale, Vlaamse en gemeentelijke overheid
Lokaal gezondheidsoverleg (LOGO) Ruddershove 4 8000 Brugge	Dit is een initiatief van de Vlaamse gemeenschap. Deze laatste wil het preventielandschap ordenen door de coördinatie en de kwaliteit van de preventieve gezondheidszorg te optimaliseren. Daartoe werd in 26 regio's in Vlaanderen een structuur opgericht die op lokaal vlak ziektepreventie en gezondheidspromotie zal coördineren. Het accent ligt vooral op lokaal gerichte acties, netwerkvorming en het op elkaar afstemmen van organisaties. De voornaamste opdracht van de LOGO's ligt in de implementatie van de gezondheidsdoelstellingen van de Vlaamse gemeenschap. Naast deze doelstelling krijgt ieder LOGO de ruimte voor de uitwerking van lokale prioriteiten en initiatieven in samenspraak met de partners.
Stedelijke diensten Sportdienst Dienst leefmilieu Cultuur en cultureel centrum Diversiteitsdienst Noord-zuiddienst Preventiedienst Mobiliteitsdienst Dienst huisvesting Informatiedienst Jeugddienst Dienst Bevolking en Burgerlijke stand	

VISIE SENIORENBELEID BRUGGE

Rekening houdend met de bevoegdheden van de andere overheden en met wat men vanuit de andere overheden toeschrijft aan de gemeenten kunnen we onze missie en visie als volgt opstellen.

WAT IS ONZE MISSIE, ONZE BESTAANSREDEN ?

Het is onze opdracht om een kwalitatief en inclusief seniorenbeleid op punt te stellen en dit in samenspraak met de Seniorenadviesraad, het OCMW en alle andere betrokkenen op het Brugse grondgebied die diensten leveren voor senioren. Het seniorenbeleidsplan maakt onderdeel uit van het lokaal sociaal beleid en zal ingebed worden in het lokaal sociaal beleidsplan.

Hierbij is het belangrijk dat:

- ✓ senioren gehoord worden zodat we hun wensen en behoeften kennen (zie Brugs behoefteonderzoek 2004 en *Schaakmat of aan zet ?, monitor voor lokaal ouderenbeleid in Vlaanderen. Dominique Verté, Nico De Witte, Liesbeth De Donder. 2007, Brugge, Vanden Broele*);
- ✓ zij betrokken worden bij het nemen van de opties en bij de uitvoering van het beleid om in die behoeften te voorzien. Dit beleid is heel ruim, veel ruimer dan enkel de zorg voor senioren in een probleemsituatie;
- ✓ zij voldoende financiële middelen hebben en kansen krijgen om te kunnen deelnemen aan waardevolle initiatieven;
- ✓ zij zich goed voelen thuis. Zorgen dat ze zolang mogelijk in hun eigen woning kunnen blijven en hun autonomie kunnen bewaren;
- ✓ indien het thuis wonen niet meer kan en een instelling aangewezen is, ervoor gezorgd wordt dat deze overgang vlot verloopt en dat de instelling betaalbaar is.

Waarom die aandacht?

Omdat steeds meer mensen een zeer hoge leeftijd bereiken. Gelukkig in vele gevallen - meer dan vroeger - ook in een goeie gezondheid.

In Brugge is 26,24 % van de bevolking ouder dan 60 jaar. (bron: cel sociale planning provincie West-Vlaanderen). Vooral vrouwen worden heel oud, waardoor deze groep zijn eigen specifieke behoeften en problemen heeft. Veel gepensioneerden zien nog een kwart leven voor zich waarvan ze maximaal willen, moeten genieten en dit met volle teugen.

Een levensloopbaan eindigt niet op 60-65 jarige leeftijd. Heel wat senioren nemen bijv. nog de zorg voor hun kleinkinderen op zich. Soms zorgen ze voor eigen zorgbehoevende ouders of partner. Velen zijn heel actief in het verenigingsleven.

De maatschappelijke vergrijzing heeft niet enkel gevolgen voor de senioren zelf, maar voor de ganse bevolking, waardoor we moeten vertrekken vanuit een leeftijdsoverschrijdend algemeen beleid. Daarom moet vanuit de verschillende beleidsniveaus meer en meer rekening worden gehouden met dit maatschappelijke gegeven. Ook op lokaal niveau is de boodschap klaar en duidelijk. Er moeten maatregelen genomen worden die anticiperen op deze maatschappelijke veroudering.

WAT IS ONZE VISIE ? ¹⁰

- ✓ Het seniorenbeleidsplan moet een **richtinggevend en uitvoerbaar document** zijn voor het lokale bestuur en voor alle betrokkenen.
- ✓ Vanuit het Vlaamse ouderenbeleid leren we dat het 'seniorenbeleid' niet langer gelijkgesteld kan worden met 'zorgbeleid', maar een **'inclusief beleid'** moet zijn.

Op de eerste plaats moeten we nagaan **hoe de maatschappelijke vergrijzing invloed heeft** - en in de toekomst nog meer zal hebben - **op onze samenleving**. Mensen worden steeds ouder en het aandeel van de senioren en voornamelijk de 85-plussers en de oudere alleenstaande vrouwen, wordt steeds groter. Mensen zullen op een andere manier met hun levensloop omgaan. Er zal een goede communicatie en solidariteit tussen verschillende generaties nodig zijn.

Op de tweede plaats moet er een **'algemeen seniorenbeleid'** gevoerd worden, gericht op de grootste groep, de zelfstandige senioren. Deze groep moet, maatschappelijk betrokken, een rol blijven spelen. **"Productief ouder worden"** is hier het sleutelbegrip dat aangeeft dat de capaciteiten en mogelijkheden van senioren verder aan bod moeten komen op zo veel mogelijk terreinen.

Op de derde plaats komt het **'specifiek zorg- en dienstengericht seniorenbeleid'** voor senioren die gedeeltelijk of geheel afhankelijk geworden zijn van anderen. Nieuw is dat de vragen en de behoeften van de oudere het centraal uitgangspunt zijn en dat respectvol en ondersteunend omgaan met de **eigen autonomie, de zelfstandigheid en zelfredzaamheid** de sleutelbegrippen zijn.

De visie moet **uitdagend zijn, de aandacht vast houden, realistisch, haalbaar, eenvoudig en duidelijk**. Daarnaast moet ze **vertaalbaar zijn in doelstellingen en strategieën**.

Het is belangrijk dat het stadsbestuur, het OCMW, de particuliere dienstverlening, de senioren, de bevolking en alle andere betrokkenen **in dezelfde richting** kijken.

We zijn samen een levende organisatie met gemotiveerde mensen, die een gemeenschappelijk doel hebben: 'Instaan voor de Brugse senioren van onze bevolking en ervoor zorgen dat ze het goed hebben en zich goed voelen in onze gemeente op elk gebied'.

Het seniorenbeleid zal rekening houden met de verschillen in mogelijkheden, levensstijl, culturele verschillen, tekorten, ...

Participatie van senioren bij het uitstippelen van het beleid en het schrijven van dit plan is fundamenteel. De Seniorenadviesraad zal van in het begin bij dit plan betrokken worden.

⇒ **Samengevat**

een toekomstgerichte aanpak van het seniorenbeleid begint binnen het algemeen beleid. Hier moet er op gelet worden dat senioren op alle vlakken aan bod kunnen komen, rekening houdend met de vergrijzing. Dit noemt men een inclusief beleid. Waar het algemeen beleid tekortschiet, zal er een aanvullend specifiek beleid moeten worden gevoerd.

¹⁰ Witters, A. (2001). Draaiboek gemeentelijk ouderenbeleidsplan. Hasselt: Provinciale dienst ouderen

DOELSTELLINGEN EN ACTIEPUNTEN

INFORMATIE – COMMUNICATIE - MEDIA

VASTSTELLINGEN

Behoefteteonderzoek

Uit het behoefteteonderzoek van Prof. Verté ¹¹ (verder behoefteteonderzoek genoemd) stellen we vast dat de Vlaamse senioren (60+):

- In Vlaanderen gemiddeld 4 uur **televisie kijken** per dag tijdens de week en 4,3 uur tijdens het weekend. De Brugse resultaten zijn vergelijkbaar.
- bijna 60% van de Vlaamse ouderen leest dagelijks de **krant** en nog eens 16,6% leest ze wekelijks, 8,2% leest ze minder dan wekelijks en 17% leest ze nooit. Van de Brugse ondervraagde senioren leest 54,5% dagelijks de krant, 23,5% wekelijks, 7,8% minder dan wekelijks en 14,3% nooit;
- In Vlaanderen geeft 81,2% van de senioren aan nooit het **internet** te gebruiken. 2,7% van de Vlaamse ouderen geeft aan minder dan wekelijks het internet te gebruiken. 4,4% gebruikt het wekelijks. 8,6% dagelijks en 3,1% zelfs meermaals per dag. Surfen en info opzoeken blijkt veruit de populairste reden te zijn waarom ouderen het internet gebruiken. E-mail kan ongeveer zes op tien senioren bekoren. Iets meer dan een derde van de senioren onderhoudt contacten met kinderen of kleinkinderen via het internet. Contacten met de overheid scoren relatief laag in vergelijking met de rest. Bijna 15% van de Vlaamse ouderen gebruikt hiervoor het internet.

Uit het Brugse onderzoek leerden we dat 14,9% meer dan 1 x per week de **computer** of het **internet** gebruikt. 73,8% maakt er nooit gebruik van.

- Uit het Brugse onderzoek merken we dat **luisteren naar de radio** bij de Brugse senioren de populairste activiteit is (84,4 %)
- 39,8% van de ondervraagde Brugse senioren heeft nooit gebrek aan **informatie** en voorlichting, 28,1% zelden, 23,4% soms en 8,7% vaak. 44,7% heeft nooit problemen met het **invullen van formulieren**, 22,8% zelden, 21,7% soms en 10,8% vaak.
- 66,9% raadpleegt de **gemeentelijke infobrochure (Bruggespra@k)**, 22,1% niet en 11% kent ze niet.

Knelpunten

Senioren die zich willen informeren vinden het belangrijk om op een eenvoudige, aangename, vriendelijke manier onthaald te worden zodat ze snel op hun gemak zijn om hun vragen te stellen. Een laagdrempelig onthaal is dan ook zeer belangrijk en een basisvoorwaarde. Organisaties moeten dan ook aandacht hebben voor het onthaal en indien nodig bijsturen.

Senioren vinden nog te weinig de weg naar de digitale wereld. Verschillende drempels doen senioren twijfelen om de stap te zetten. De aankoop van hardware en software is voor veel senioren ook een financiële drempel.

---

¹¹ Verté, D., De Witte, N., De Donder L., (2007). Schaakmat of aan zet? Monitor voor lokaal ouderenbeleid in Vlaanderen. Brugge: Vanden Broele

ALGEMENE DOELSTELLING

Senioren mogen niet het slachtoffer worden van gebrek aan voor hen toegankelijke informatie en communicatie. Het grootste aantal senioren informeren zich nog meest via de traditionele mediakanalen: infokranten, dagbladen, streekkranten. Senioren luisteren vaak naar de regionale radio en kijken vrij veel televisie. Het is de taak van de gemeente om de burgers te informeren, ook over de dienstverlening en zorg. Klare en eenvoudige communicatie is voor allen begrijpbaar. Het sociaal huis heeft hier een belangrijke rol. Het is dan ook belangrijk dat de drempel om naar het sociaal huis te gaan laag is.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
1	<p>SENIORENGIDS</p> <p>In 2005 werd de eerste seniorenengids opgemaakt, in samenspraak met de seniorenadviesraad. Ze werd verstuurd naar alle Brugse 60-plussers (21.000 personen). Deze seniorenbrochures werd opgemaakt in samenwerking met een externe uitgeverij die instond voor de coördinatie, lay-out, het publicitaire en de druk. Het stadsbestuur stond in voor het inhoudelijke en de verzending.</p> <p>Uit de reacties van heel veel mensen kunnen we vaststellen dat de seniorenengids een goed medium is om senioren te informeren over allerhande zaken die senioren aanbelangen.</p>	<p>Opmaak nieuwe seniorenengids voorjaar 2008</p> <p>Het moet opnieuw een aantrekkelijke verzorgde publicatie worden met aandacht voor de leesbaarheid en doelgerichtheid van de informatie. Bij voorkeur wordt de seniorenengids op dezelfde manier opgemaakt: nl. een uitgeverij die instaat voor de coördinatie, de lay-out, het publicitaire en de druk. De stad die instaat voor het inhoudelijke en de verzending naar alle 60-plussers. Basis voor het inhoudelijke is info senior (zie punt 2).</p>	<p>22000 adresetiketten (stadsdrukkerij) 900 euro</p> <p>Verzending klaarmaken door Arcotec (stadsdrukkerij) 700 euro</p> <p>Verzending van massapost met PB-nummer (algemene verzendkosten Stad) 16000 euro</p> <p>TOTAAL 17600 euro</p>
		<p>Verdeling seniorenengids nieuwe inwoners Najaar 2008, 2009, 2010</p> <p>De 60-plussers die recentelijk naar Brugge verhuisd zijn worden 1 x per jaar door de stedelijke informatiedienst uitgenodigd op een infoavond voor nieuwe Bruggelingen. De seniorenengids wordt op deze infoavond meegegeven.</p>	
		<p>Seniorenengids ter beschikking leggen op plaatsen waar veel senioren komen 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De seniorenengids wordt ter beschikking gelegd op plaatsen waar veel senioren komen. Bijv. sociaal huis, openbare bibliotheken, gemeenteafdelingen, lokalen seniorenverenigingen, dienstencentra, ziekenfonds.</p>	
		<p>Aanzet nieuwe seniorenengids (3de editie) 2010</p>	

		Een driejaarlijkse actualisatie moet haalbaar zijn. Volgende editie moet uitkomen in het voorjaar 2011.	
2	INFO SENIOR	Deze seniorenbrochure wordt door de dienst maatschappelijke begeleiding in eigen beheer gemaakt en door de stadsdrukkerij gedrukt. De oplage is een stuk kleiner dan de seniorengids. Deze brochure wordt iedere maand verstuurd naar iedere Bruggeling die in die maand 59 jaar wordt (jaarlijks gaat dit gemiddeld om 1500 mensen). De brochure wordt ook uitgedeeld tijdens de lente – en herfstwandelingen. De snelle actualisatie is het sterkste punt.	
		<p>Permanente actualisatie van gegevens 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De seniorenconsulent past wijzigingen in info senior zo snel mogelijk aan en zorgt ervoor dat nieuwe zaken die senioren aanbelangen zo snel mogelijk toegevoegd worden.</p> <p>Organisaties aanschrijven en grote actualisatie 2010</p> <p>Om de 3 jaar worden alle instanties die in info senior vermeld staan aangeschreven met de vraag of er aanpassingen nodig zijn. Dit gebeurde laatst eind 2007.</p>	
3	WEBSITE STAD BRUGGE	Onder de pagina welzijn/maatschappelijke begeleiding/senioren is ruimte voorzien voor algemene informatie die van belang is voor Brugse senioren en ruimte voor de seniorenadviesraad.	
		<p>Inhoud 'senioren' wordt herwerkt 2008</p> <p>Momenteel staat de inhoud van 'info senior' op de site. 'Info senior' wordt in het voorjaar van 2008 geactualiseerd. De nieuwe geactualiseerde inhoud van 'info senior' dient als basis voor de pagina 'senioren'.</p> <p>Actuele informatie van de 'Seniorenadviesraad' wordt op de pagina 'senioren' geplaatst 2008 (vanaf tweede semester)</p> <p>De verslagen van de algemene vergadering, de kernvergadering en de gegeven adviezen kunnen op deze pagina opgenomen worden, alsook de samenstelling, de werking, huishoudelijk reglement, de realisaties, de folder, leden van de werkgroepen.</p>	

4	INTERESSANTE KANALEN - Bruggespraak - Balsemboomblad - ledenbladen seniorenverenigingen, e.a. - lokale kranten - info via thuiszorgdiensten Deze kanalen hebben meermaals hun nut bewezen om senioren te informeren.	Aandacht voor de leesbaarheid en het taalgebruik 2008 – 2009 – 2010 Het is belangrijk dat de schrijver van een artikel dat van belang is voor senioren zorgt voor een duidelijk en eenvoudig taalgebruik en dat de redactie aandacht besteedt aan de leesbaarheid en lay-out van het geheel.	
		Nieuwe zaken worden via deze kanalen bekend gemaakt 2008 -2009 -2010 Op de teamvergaderingen van de dienst maatschappelijke begeleiding staat telkens het agendapunt 'Bruggespraak'. Er wordt systematisch bekeken of er interessante zaken via Bruggespraak gecommuniceerd moeten worden naar o.a. senioren. Ook de andere kanalen kunnen gebruikt worden.	
5	SENIORENPLATTEGROND Via een plattegrond kan gecommuniceerd (en gevisualiseerd) worden waar openbare toiletten, rustbanken, parkeerplaatsen voor personen met een handicap, seniorenverenigingen, petanquevelden, residentiële instellingen e.a. gelokaliseerd zijn.	Een seniorenplattegrond die voorzieningen voor senioren in kaart brengt wordt opgenomen in de wijkkatern van Bruggespraak 2008 (tweede semester) – 2009 (eerste semester) Via de cel Sociale planning van de provincie West-Vlaanderen wordt gevraagd of zij dit kunnen realiseren. De plattegrond kan ook opgenomen worden in de seniorengids (editie 2008) of de derde editie (2011).	
6	INFORMATIEMOMENTEN EN TOELICHTINGEN ACTUELE ZAKEN DIE SENIOREN AANBELANGEN Tot nu toe worden zaken die senioren aanbelangen zo snel en accuraat mogelijk via de seniorenadviesraad gecommuniceerd. De vertegenwoordigers van de seniorenverenigingen nemen	Er worden regelmatig toelichtingen gegeven binnen de seniorenadviesraad 2008 – 2009 – 2010	
		Er wordt nagegaan of de informatie doorsijpelt bij de seniorenverenigingen 2008 (najaar) De voorzitters van de lokale seniorenverenigingen worden uitgenodigd voor een overleg. De vraag kan tijdens dit overleg gesteld worden.	
		Infosessie en workshops 'senioren en verkeer' tijdens de Aardig op weg week 15 – 19 september 2008	werkingskost: 500 euro

<p>deze informatie mee naar hun achterban. Via het verslag worden deze toelichtingen schriftelijk verwerkt. De verslagen worden naar de voorzitters van de lokale seniorenverenigingen verstuurd. Degenen die het verslag zelf niet wensen te ontvangen krijgen het via hun vertegenwoordiger in de seniorenadviesraad. We mogen de niet-georganiseerde senioren niet uit het oog verliezen. Over bepaalde thema's kunnen ook infosessie voor grotere groepen georganiseerd worden.</p>	<p>a) een infosessie in de stadshallen op ma. 15 september van 14.00 u - 16.00 u. Er zal een powerpoint gegeven worden waar de verschillende vervoersmodi in aan bod komen en heel wat verkeersregels uitgelegd worden. Daarna wordt een receptie gegeven.</p> <p>b) workshops <u>workshop 1</u> in het station door de <u>NMBS</u> op ma. 15 september van 10.00 u - 12.00 u voor max. 50 personen (afhankelijk van het aantal gidsen van de NMBS). <i>Dit is nog af te spreken met de NMBS.</i></p> <p><u>workshop 2</u> door <u>de Lijn</u> op di. 16 september van 10.00 u - 12.00 u voor max. 50 personen (afhankelijk van het aantal gidsen van de Lijn). <i>Dit is nog af te spreken met de Lijn.</i></p> <p><u>workshop 3</u> over de <u>dode hoek</u> in de beurshalle op wo. 17 september van 10.00 u - 12.00 u voor max. 20 personen. <i>Dit in samenwerking met de lokale politie (cel preventie).</i></p> <p><u>workshop 4</u> : een <u>fietsbehendigheidsparcours</u> voor max. 20 personen (eventueel voor 40 afhankelijk van het aantal begeleiders). Dit op wo. 17 september van 14.00 u - 16.00 u. in de beurshalle. We willen de mogelijkheid geven aan de deelnemers om hun fiets te laten controleren en hun fiets te laten graveren. <i>Dit in samenwerking met de lokale politie (cel preventie).</i></p> <p>Eventueel kunnen workshops 3 en 4 ook nog eens doorgaan op do 18 september (afh. van het aantal inschrijvingen).</p>	
	<p>Preventieve boodschappen die senioren aanbelangen blijvend onder de aandacht houden 2008 – 2009 – 2010</p> <p>In het verleden ondersteunde het stadsbestuur acties rond valpreventie, prostaatanker, borstkankerscreening, baarmoederhalskanker, griepvaccinatie.</p>	
	<p>De mantelzorgpremie is nieuw sedert 2007 en zal blijvend gecommuniceerd naar de senioren toe 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Dit is grotendeels gebeurd eind 2007, maar wordt regelmatig herhaald worden. Want jaarlijks komen er nieuwe mantelzorgers en zwaar zorgbehoevenden bij.</p>	

		<p>Preventieve actie 'osteoporose' 2010</p> <p>We kregen al dikwijls het signaal om iets rond osteoporose te organiseren. In de stadshallen wordt een infosessie gegeven over 'osteoporose' door specialisten terzake. Er wordt ingegaan op de symptomen, de behandeling, maar vooral op het preventieve luik. Na de sessie wordt een receptie gegeven.</p>	Receptiekost: 1200 euro
7	<p>THUISZORGBEURS</p> <p>Op deze beurs kan men een antwoord vinden op alle vragen rond thuiszorg. De coördinatie gebeurt door het Samenwerkingsinitiatief thuiszorg. De samenwerking tussen verschillende thuiszorgdiensten rond hetzelfde doel is een sterke troef. Alsook de neutraliteit van de informatie die aan de bezoeker meegedeeld wordt.</p>	<p>Medewerking en ondersteuning bieden aan de Thuiszorgbeurs februari 2009</p>	Werkingskost: 2500 euro
8	<p>INITIATIE- EN OPVOLGINGSCURSUSSEN INFORMATICA</p> <p>Om de digitale kloof te dichten is het belangrijk dat er voldoende initiatie- en opvolgingscursussen informatica op maat van senioren gegeven worden.</p>	<p>Ondersteuning aan Project vzw Wijzer 2008</p> <p>Via de stedelijke dienst onderwijs is er een budget voorzien voor vzw Wijzer, meerbepaald voor het geven van initiatiecursussen informatica. Een groot deel van de deelnemers die dit volgen zijn senioren. De bedoeling van dit project is om mensen op een laagdrempelige manier met een PC te leren werken en hen klaar te stomen om daarna door te schuiven naar gevorderde cursussen.</p>	Subsidie (onderwijs): 39466 euro
		<p>De huidige initiatiecursussen en projecten zoals 'easy e-space' van de lokale dienstencentra bekend maken en nagaan of in de toekomst uitbreiding mogelijk is 2008</p> <p>In het sociaal huis is voldoende informatie aanwezig over het aanbod van de dienstencentra. De brochure wordt maandelijks bezorgd aan de seniorenconsulent.</p>	
		<p>Ondersteuning Digi-senior 2008</p>	Subsidie (dienst Maatschappelijke

		<p>Digi-senior is een project waarbij studenten van het laatste jaar informaticabeheer van het Vrij handels- en sportinstituut initiatie cursussen geven aan senioren. Bijkomend kunnen de senioren gedurende een periode assistentie thuis krijgen door de studenten. Dit is een laagdrempelig initiatief dat zowel in 2006 en 2007 (toen ondersteund door de Koning Boudewijnstichting) georganiseerd werd en doorloopt in 2008. Een sterkte is de individuele benadering. Het aantal deelnemers is echter beperkt. Er moet bekeken worden hoe dit initiatief kan gecontinueerd worden.</p>	begeleiding: 2100 euro
		<p>In kaart brengen van het aanbod aan initiatie- en opvolgingscursussen voor senioren. Indien blijkt dat er een tekort is nagaan hoe dit in de toekomst kan opgevangen worden. Dit in overleg met de organisaties die cursussen aanbieden. Eerste semester 2009</p>	
		<p>Organisaties die cursussen informatica aanbieden (ook op maat van senioren) bekend maken via verschillende kanalen. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Via de seniorengids en info senior worden de scholen die zo'n cursussen aanbieden vermeld, alsook kan info bekomen worden via het sociaal huis.</p>	
9	<p>NIET-DIGITALE KANALEN</p> <p>Het is belangrijk dat senioren kunnen meespringen op de boot naar de digitale wereld, maar het is minstens even belangrijk dat ze via andere informatiekanaalen geïnformeerd blijven. Het stadsbestuur en OCMW zorgen ervoor dat alle informatie schriftelijk of telefonisch verkrijgbaar blijft. Naast deze informatie houden we rekening met blinden- en slechtzienden en wordt informatie via een daisy CD-ROM beschikbaar gesteld (Brugge zagezegd)</p>	<p>'Brugge zagezegd' via verschillende kanalen bekend maken 2008 – 2009 – 2010</p> <p>In 'info senior' en de 'seniorengids' wordt Brugge zagezegd beter bekend gemaakt naar senioren toe.</p>	
		<p>Via een interne memo naar stads- en ocmw-medewerkers wordt de reflex gevraagd om ook via niet-digitale kanalen te blijven communiceren. Tweede semester 2008</p>	
		<p>Bestaande activiteiten waar senioren op aanwezig zijn zoals de lente- en herfstwandelingen, de 85-plus actie worden steeds benut als interessante momenten om senioren te informeren. 2008 – 2009 - 2010</p>	

10	<p style="text-align: center;">SOCIAAL HUIS EN GEDECENTRALISEERDE INFOPUNTEN VAN HET STADSBESTUUR EN HET OCMW</p> <p>Het Stadsbestuur en het OCMW van Brugge hebben de handen in elkaar geslagen om de sociale dienstverlening in Brugge toegankelijker te maken. In Brugge zijn heel wat diensten actief, maar het is niet steeds eenvoudig om de weg te vinden naar de juiste dienst. De medewerkers van het Sociaal Huis of gedecentraliseerde infopunten hebben de opdracht om iedereen wegwijs te maken in het aanbod van diensten en zoeken samen met de bezoeker naar een oplossing voor de vraag of een gerichte doorverwijzing.</p>	<p>Via verschillende kanalen wordt het sociaal huis bekend gemaakt 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Bijv. via de senioren gids, info senior, Bruggespraak, de seniorenverenigingen, de dienstencentra, beurzen, activiteiten naar senioren toe, opendeurdag.</p>	
		<p>De medewerkers van het sociaal huis en gedecentraliseerde infopunten worden permanent bijgeschoold zodat ze een goede kennis hebben van de sociale kaart in Brugge. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>In het bijzonder wordt aandacht besteed aan een goede dienstverlening naar senioren toe. Als ze vertrekken uit het sociaal huis of een ander infopunt naar huis toe moeten ze het gevoel hebben effectief verder geholpen te zijn.</p>	
		<p>Via intervisiemomenten worden intern afspraken gemaakt tussen de diensten die gehuisvest zijn in het sociaal huis. 2008 – 2009 – 2010</p>	

POLITIEKE PARTICIPATIE EN INSPRAAK

VASTSTELLINGEN

Behoefteteonderzoek

Uit het behoefteteonderzoek stellen we vast dat ongeveer de helft van de Vlaamse senioren matig tot erg **geïnteresseerd is in politiek**. Ongeveer 1 op 3 geeft aan niet geïnteresseerd te zijn in politiek. 20% van de Brugse geënquêteerden gaf aan sterk geïnteresseerd te zijn in politiek. 42,4% matig en 33,8% helemaal niet of eerder niet. 85,9% van de Vlaamse ouderen is nooit **lid geweest van een politieke vereniging of partij**. 5,3% is vroeger lid geweest en 7,6% is vandaag nog steeds lid en 1,2% is bestuurslid. Uit het Brugse onderzoek merken we dat 84,4% nooit lid is geweest, 7,7% vroeger lid was, 7,5% nu nog steeds lid is en 0,4% bestuurslid is.

Senioren in Vlaanderen hebben de indruk dat ze **invloed** kunnen **uitoefenen op het beleid** van de thuiszorginstellingen, op organisaties die activiteiten voor ouderen organiseren en op het OCWM-beleid. Op organisaties en instellingen in de gezondheidszorg en het gemeentebestuur vinden ze dat ze minder invloed kunnen uitoefenen. Als we het Brugse onderzoek bekijken dan merken we dat 34,5% vindt dat ze invloed kunnen uitoefenen op het gemeentebestuur (ongeveer evenveel als het Vlaamse cijfer).

3,4% van de ondervraagde ouderen blijkt **lid** te zijn van een **gemeentelijke adviesraad**. In West-Vlaanderen blijkt dit 4% te zijn en in Brugge was dit 3,8% van de ondervraagden.

Op de stelling '**Over wat er voor ouderen gebeurt, zouden de ouderen veel meer te vertellen moeten hebben**' antwoordden 57,6% van de Brugse ouderen het (helemaal) eens te zijn. 23,3% was het noch eens, noch oneens en 9,1% was het (helemaal) oneens.

Uit het onderzoek blijkt dat 68,5% van de Vlaamse senioren weet dat **seniorenverenigingen samenwerken binnen een seniorenadviesraad**. In Brugge is dit 51,7%.

Knelpunten

Via de Brugse seniorenadviesraad krijgen Brugse senioren inspraak in het gemeentebestuur en het OCMW-beleid. Hieronder een overzicht van het aantal gegeven **adviezen**.

AANTAL ADVIEZEN SENIORENADVIESRAAD				
JAAR	ANDERE	STAD	OCMW	TOTAAL
2003	4	1	0	5
2004	1	7	2	10
2005	2	8	1	11
2006	2	6	2	10
2007	2	11	1	14

We stellen vast dat het aantal adviezen gestegen is. Binnen iedere vergadering wordt er een oproep gedaan om advies in te brengen. In de toekomst hopen we echter dat de vertegenwoordigers en organisaties nog meer zelf initiatief nemen om adviezen te geven.

In 2007 werd de seniorenadviesraad opnieuw samengesteld. Heel wat nieuwe mensen zijn lid van de raad en we merken dat er nieuwe impulsen komen. Dit is positief. Nog steeds bestaat het overgrote deel van de seniorenadviesraad uit afgevaardigden van de seniorenverenigingen (dit is een bewuste keuze van de seniorenadviesraad zelf). Anderzijds zijn er momenteel 9 onafhankelijke leden die een goede inbreng hebben. Het decreet rond ouderenparticipatie stelt als één van de voorwaarden om voor subsidies in aanmerking te komen dat de seniorenadviesraad een pluralistische samenstelling moet hebben die een weerspiegeling geeft van de lokale seniorenbevolking.

De werkgroep verkeer werkt al jaren goed en wordt ondersteund door de seniorenconsulent, door de mobiliteitsambtenaar en een deskundige van de cel preventie van de lokale politie. Het blijkt echter niet zo makkelijk om nieuwe werkgroepen op te richten. Een werkgroep moet getrokken worden door een coördinator en een secretaris. De meeste leden van de seniorenadviesraad zijn al zeer geëngageerd binnen hun eigen verenigingen. Als er maar één werkgroep is is het haalbaar voor de algemene secretaris van de seniorenadviesraad om het verslag te maken en adviezen op te maken en op te volgen, maar als er meerdere werkgroepen zijn dan is dit niet haalbaar. Als de seniorenadviesraad er voor kiest om meer voorbereidend werk te doen via werkgroepen dan is het aan te raden om voorlopig meer tijdelijke werkgroepen op te richten die werken rond concrete thema's.

De seniorenadviesraad is vertegenwoordigd in heel wat andere adviesorganen, maar dit kan nog uitgebreid worden. De bepleiting om onder andere een afgevaardigde van de seniorenadviesraad bij de cultuurraad, de sportraad en de verkeerscommissie te krijgen is gebeurd. Het antwoord was dat vertegenwoordiging niet kan, maar wel als waarnemer. Anderzijds is het niet altijd makkelijk om vertegenwoordigers te vinden gezien de leden van de seniorenadviesraad al zeer geëngageerde mensen zijn.

ALGEMENE DOELSTELLING

Senioren worden erkend als volwassen burgers met competentie. Zij moeten als zodanig kunnen meespreken en meebeslissen, voornamelijk over alle overheidsmaatregelen die betrekking hebben op de 60-plussers. Senioren dragen mee verantwoordelijkheid bij het uitstippelen van het Seniorenbeleid binnen het Lokaal Sociaal Beleid en binnen de andere adviesraden. Senioren zijn immers partners in het beleid.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
11	<p>SENIORENADVIESRAAD</p> <p>Deze raad is een adviesraad met inspraak en adviserende bevoegdheid tegenover het stadsbestuur en het OCMW van Brugge. (huishoudelijk reglement zie bijlage 1)</p> <p>In deze raad zetelen de schepenen die het seniorenbeleid</p>	<p>Bij alle beleidsbeslissingen van stad en OCMW die invloed hebben op senioren wordt advies aan de Seniorenadviesraad gevraagd. 2008 - 2009 - 2010</p> <p>De adviezen moeten nog sterker onderbouwd worden met concrete gegevens en argumenten.</p>	

<p>onder zijn / haar bevoegdheid heeft, de voorzitter en een afgevaardigde van het OCMW, vertegenwoordigers van de gefedereerde seniorenverenigingen, deskundigen en geïnteresseerden op het vlak van seniorenbeleid.</p> <p>De seniorenadviesraad moet nog meer de kans krijgen om op te treden als adviesraad voor het seniorenbeleid en wordt nog meer in deze adviesfunctie erkend. Het huishoudelijk reglement en de afsprakennota met de stad en het OCMW dient gerespecteerd te worden.</p>	<p>De leden van het college voor burgemeester en schepenen worden om beurt uitgenodigd op een algemene vergadering van de seniorenadviesraad. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Op die manier leren de leden van de seniorenadviesraad de bevoegdheden van ieder lid van het schepencollege kennen alsook hun bevoegdheden die senioren aanbelangen. Anderzijds leren de leden van het schepencollege ook de seniorenadviesraad kennen. Er wordt telkens gevraagd om een reflex in te bouwen om advies te vragen aan de seniorenadviesraad wanneer een dossier opgemaakt wordt dat senioren aanbelangt.</p>	
	<p>De seniorenadviesraad bepaalt als bevoorrechte gesprekspartner de prioriteiten van het Seniorenbeleidsplan mee. 2008</p> <p>Net zoals in 2005 is een afvaardiging van de Seniorenadviesraad vertegenwoordigd in de reflectiegroep rond de opmaak van het seniorenbeleidsplan. Voor het dossier voorgelegd wordt aan de OCMW-raad en de gemeenteraad wordt het seniorenbeleidsplan ter advies voorgelegd aan de algemene vergadering van de Seniorenadviesraad.</p>	
	<p>De samenstelling van de seniorenadviesraad vormt een representatieve afspiegeling van de lokale seniorenbevolking. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Als bijlage 2 vindt u de samenstelling.</p>	
	<p>Een deskundige uit een bepaald werkveld dat senioren aanbelangt wordt regelmatig uitgenodigd naar een algemene vergadering om een toelichting te komen geven over zijn/haar werkgebied. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Bij de keuze van een deskundige heeft de seniorenadviesraad aandacht voor alle thema's en problemen, zowel voor actieve senioren, hulpbehoevenden, allochtonen, autochtonen, personen die vrijwilligerswerk doen, thuiswonenden versus residenten ... en bevordert aldus de solidariteit met alle geledingen van de bevolking. Diversiteit is hier het sleutelwoord.</p>	
	<p>Om aan verschillende onderwerpen sneller en met meer vakkundigheid te kunnen werken worden thematische werkgroepen opgericht binnen de seniorenadviesraad. 2008 – 2009 – 2010</p>	
	<p>De seniorenadviesraad is vertegenwoordigd in andere adviesorganen en/of werkgroepen 2008 – 2009 – 2010</p>	

		<p>GECORO (Gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening), Stedelijke raad voor personen met een handicap, Lokaal overleg kinderopvang, emancipatieraad, in de programmatiecommissie van het OCMW, het WOAS (West-Vlaams overleg seniorenadviesraden), de POAR (provinciale ouderenraad) en de Vlaamse ouderenraad (voormalig OOK =Ouderen overleg comité).</p> <p>De vertegenwoordiging wordt nog uitgebreid naar andere adviesraden voor bijv. groen, sport, wegenis, cultuur, mobiliteitscel.</p> <p>De terugkoppeling naar de Seniorenadviesraad gebeurt goed voorbereid, kort en efficiënt. Op de agenda van de algemene vergadering van de seniorenadviesraad staat als vast agendapunt 'nieuws uit andere adviesraden'.</p> <p>Gemeenteoverschrijdende thema's worden op een hoger echelon geplaatst door de doorstroming via het WOAS, de provinciale ouderenraad en de Vlaamse ouderenraad en dit vice versa.</p>	
		<p>De Seniorenadviesraad is telkens vertegenwoordigd op inspraakvergaderingen van de stad waar thema's besproken worden die senioren aanbelangen. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Dit wordt goed voorbereid zodat het standpunt vanuit de seniorenadviesraad aan bod komt op de inspraakvergaderingen en niet de mening van een individu. De terugkoppeling gebeurt goed voorbereid, kort en efficiënt.</p>	
		<p>De bekendheid van de seniorenadviesraad bij de Brugse bevolking wordt verscherpt. 2008 – 2009 – 2010</p> <ul style="list-style-type: none"> - De pas vernieuwde folder (2007) wordt verspreid op manifestaties waar veel Brugse senioren aanwezig zijn en hij wordt ter beschikking gelegd op publieke plaatsen (gemeentehuizen, bibliotheken, lokalen van seniorenverenigingen, rusthuizen, dienstencentra). - Realisaties van de seniorenadviesraad worden regelmatig via de pers bekend gemaakt alsook activiteiten. - Op de website van de Stad Brugge wordt een kwaliteitsvolle pagina voorzien voor de seniorenadviesraad. - De seniorenadviesraad staat regelmatig met een stand op een beurs waar veel Brugse senioren samenkomen. Er wordt een mooie, aantrekkelijke stand voorzien. 	
		<p>De seniorenadviesraad is een actieve partner in de werkgroep 'doelgroepenbeleid' die werkt aan het versterken van adviesraden. 2008 – 2009 – 2010</p>	

		De werkgroep doelgroepenbeleid is een krachtig apparaat waardoor adviesraden die een doelgroep vertegenwoordigen hun positie versterken en meer invloed krijgen op het beleid. In de gemeenteraad van 18 december 2007 werd een gezamenlijke afsprakennota (zie bijlage 3) goedgekeurd. Vanuit de seniorenadviesraad wordt de regelgeving in de afsprakennota goed opgevolgd wat betreft het geven en opvolgen van adviezen.	
12	CEL SENIORENBELEID Binnen de dienst Maatschappelijke begeleiding van de stad Brugge is een cel 'seniorenbeleid' actief. Deze cel staat in voor de opmaak en uitvoering van het seniorenbeleid, ondersteunt de seniorenadviesraad, werkt projecten uit en informeert de Brugse senioren.	Ter ondersteuning van het seniorenbeleid en de seniorenadviesraad is er een goed opgeleide seniorenconsulent. 2008 – 2009 – 2010 De seniorenconsulent volgt regelmatig opvolgingscursussen om up-to-date te blijven over het seniorenbeleid in het algemeen en meer specifiek over bepaalde thema's die senioren aanbelangen. De opgedane kennis wordt toegepast in het werkveld.	
		Een seniorenanimator wordt aangeworven ter ondersteuning van de cel 'seniorenbeleid'. 2009 of 2010 De cel 'senioren' binnen de dienst Maatschappelijke begeleiding wordt gecoördineerd door de seniorenconsulent. Een seniorenanimator moet zo snel mogelijk toegevoegd worden ter ondersteuning van de cel 'seniorenbeleid.	
		Er is een schepen specifiek belast met de verantwoordelijkheid voor seniorenbeleid. 2008 – 2009 – 2010 Het is onder andere haar taak de collega's schepenen en het OCMW aan te spreken over hun aandacht voor de senioren binnen de respectievelijke beleidsdomeinen.	
		In de begroting is een werkingskrediet voorzien voor: 2008 – 2009 – 2010 Jaarlijks terugkerende kosten: <ul style="list-style-type: none"> - De logistieke ondersteuning van de seniorenadviesraad 500 euro - Het organiseren van projecten (jaarlijks terugkerend: lente- en herfstwandelingen, 85-plus actie) 12500 euro - Huldigheden 100-jarigen en 100-plussers 4200 euro - Subsidies voor seniorenverenigingen en clubs voor gepensioneerden. 19662 euro Jaarlijks wordt bewaakt dat er voldoende werkingskrediet voorzien wordt om een degelijk seniorenbeleid te kunnen voeren. 36862 euro	
		Met en is weten. Cijfergegevens worden systematisch bijgehouden. 2008 – 2009 – 2010	

		<p>Er wordt een lijst opgemaakt van alle soorten cijfermateriaal dat van belang kan zijn om een goed onderbouwd seniorenbeleid op punt te stellen. Goede contacten met andere lokale actoren is hier van groot belang.</p>	
		<p>Het seniorenbeleidsplan 2008 – 2009 – 2010 wordt tussentijds geëvalueerd en bijgestuurd Tweede helft 2009</p>	
		<p>Ter voorbereiding van het 'seniorenbeleidsplan 2011-2012-2013' wordt een behoefteonderzoek gedaan. De contacten en voorbereiding worden begin 2009 met de provincie West-Vlaanderen gelegd.</p>	<p>Aankoop : 1000 euro Bedanking vrijwilligers: 1000 euro drukwerk resultaten: 1000 euro</p> <p>TOTAAL: 3000 euro</p>

SPORT

VASTSTELLINGEN

Behoeftedonderzoek

Uit het behoeftedonderzoek blijkt dat 28% van de Vlaamse senioren **dagelijks de fiets gebruikt**. Uit de Brugse enquête halen we dat 40,7% zich bijna dagelijks met de fiets verplaatst en 21,7% 1 à 2 maal per week. Brugge fietsstad geldt dus ook voor senioren.

Op Vlaams niveau lezen we dat 10,6% van de ondervraagde senioren vroeger **lid** is geweest van een **sportvereniging**- of club. Meer dan 12% is momenteel nog lid en 2,4% is bestuurslid. In Brugge gaat het om 10,1% die lid is en 2,3% is bestuurslid.

57,8% van de Vlaamse ouderen is **tevreden over de sport- en recreatiemogelijkheden** in zijn/haar gemeente. De West-Vlaamse senioren steken hier bovenuit met 64,6%. 39,8% van de Brugse senioren is tevreden. 52,1% antwoordde dat hij/zij er geen beroep op doet.

Er werd ook gevraagd welke soort activiteiten die seniorenverenigingen aanbieden het meest in de smaak vallen bij senioren. Sportactiviteiten staat niet in de top vijf bij de Vlaamse senioren. 14,9% van de Brugse ondervraagde senioren antwoordde altijd/regelmatig deel te nemen aan **sportactiviteiten die door de seniorenvereniging georganiseerd** zijn. 19,4% doet dit soms.

Knelpunten

We stellen vast dat de stedelijke sportdienst inspanningen doet om sport voor senioren te organiseren. We stellen echter ook vast dat wederzijds overleg tussen het seniorenbeleid en het sportbeleid nog kan versterkt worden.

ALGEMENE DOELSTELLING

De medische wereld raakt meer en meer overtuigd dat bewegen een voorwaarde is om gezond ouder te worden; regelmaat is daartoe wel een noodzaak. Oefening en beweging hebben een uitermate positieve invloed op het secundair verouderingsproces. Sport en bewegen draagt bij tot een gezonde levensstijl, geeft meer energie tot functioneren en vermijdt ook valpartijen.

Het gezondheidsbevorderend effect werkt preventief tegen de zogenoemde 'ouderdomskwalen'. Zo versterken en verlengen de sport- bewegingsactiviteiten de zelfstandigheid van senioren. Sport en beweging in groep stimuleert sociaal contact.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
13	<p>GEMEENTELIJK SPORTBELEID</p> <p>In het kader van het gemeentelijk sportbeleid moet speciale aandacht geschonken worden aan het belang van sportieve en bewegingsactiviteiten voor senioren.</p>	<p>Er vindt een overleg plaats tussen de cel seniorenbeleid en het sportbeleid zodat de beide beleidsdomeinen beter op mekaar afgestemd zijn. 2008</p> <p>Tijdens het overleg tussen de sportdienst en de cel 'seniorenbeleid' wordt geadviseerd welke sportaccommodatie seniorenverenigingen nodig hebben. Dit rekening houdend met de middelen die de sportdienst momenteel heeft naar sportaccommodatie toe.</p> <p>Bij de opmaak van brochures voor senioren waarin iets over sport is opgenomen en bij de opmaak van sportgidsen voor senioren geven beide beleidsdomeinen advies aan mekaar. 2008 - 2009 - 2010</p> <p>De sportdienst en de cel senioren houden elkaar onderling op de hoogte van sportactiviteiten voor senioren in Brugge.</p> <p>Bij de opmaak van het sportbeleidsplan en het seniorenbeleidsplan geven beide beleidsdomeinen advies aan mekaar. 2008 - 2009 - 2010</p> <p>De sportdienst speelt in op nieuwe vormen van bewegingsactiviteiten voor senioren bij het samenstellen van de 'Seniorenportacademie'. Bijv. Yoga en Thai Chi (preventieve actie tegen vallen - BOEBS). 2008 - 2009 - 2010</p> <p>Via activiteiten (lente- en herfstwandelingen) voor senioren worden andere sportactiviteiten bekend gemaakt. 2008 - 2009 - 2010</p> <p>Er wordt gepleit binnen het overleg tussen de cel seniorenbeleid en het sportbeleid om de gemeentelijke sportinfrastructuur meer ter beschikking te stellen aan de seniorenverenigingen en tegen welke voorwaarden. 2008</p> <p>Seniorenverenigingen worden op de hoogte gesteld van de mogelijkheden die de sportdienst aanbiedt ter ondersteuning van sportactiviteiten. 2008 - 2009 - 2010</p>	

		<p>Bijv. sportverzekering voor socio-culturele verenigingen.</p> <p>Laagdrempelige sportactiviteiten zoals fiets- en wandelactiviteiten voor senioren worden gestimuleerd. Ook wordt de mogelijkheid aangeboden om nieuwe sporten te leren kennen. 2008 – 2009 – 2010 Kroenkelen als bewegingsactiviteit naar senioren toe wordt extra gestimuleerd. De vzw Intro draagt bij tot de toegankelijkheid van dit initiatief. Dit wordt ook tijdig gecommuniceerd naar de bevolking.</p> <p>Tijdens de actie 'senioren en verkeer' (zie punt 6) wordt een workshop 'fietsbehendigheid' opgenomen. (aardig op wegweek: september 2008)</p> <p>Wandel- en fietswegen zijn veilig en worden goed onderhouden.</p> <p>Er worden initiatiecurssussen voor senioren voor bepaalde sporten georganiseerd. Dit in samenspraak met particuliere organisaties of sportverenigingen.</p> <p>De folder 'senioren sportacademie' (organisatie sportdienst) wordt mee meegestuurd met 'info senior' 2008 – 2009 – 2010</p>	
14	<p>SPORTAANBOD DIENSTENCENTRA EN SENIORENVERENIGINGEN</p> <p>De dienstencentra en lokale seniorenverenigingen organiseren heel wat sportactiviteiten.</p>	<p>Het aanbod van sportactiviteiten georganiseerd door de lokale dienstencentra en door seniorenverenigingen wordt via verschillende kanalen bekend gemaakt. 2008 – 2009 – 2010</p>	
15	<p>SPORT ALS MIDDEL TOT VALPREVENTIE</p> <p>Door regelmatig te bewegen blijven de spieren soepel en sterk en kunnen valpartijen voorkomen worden. Vandaar het belang om sport als valpreventie te stimuleren.</p>	<p>In het kader van valpreventie wordt verder werk gemaakt van het samenwerkingsverband tussen het OCMW, LOGO, het Samenwerkingsinitiatief thuiszorg en het stadsbestuur (BOEBS-project) 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Via deze samenwerking worden acties op touw gezet waarbij senioren worden gestimuleerd de gekozen bewegingsactiviteit vol te houden om uiteindelijk een beter evenwicht en sterke botten en spieren te hebben. Een medewerker van de sportdienst wordt hierop uitgenodigd als deskundige.</p>	

16	<p>SENIORENSPORTDAG</p> <p>De provincie organiseert jaarlijks een seniorenportdag. Dit initiatief stimuleert sport bij senioren en is een ideaal moment om gezamenlijk met leeftijdsgenoten te sporten.</p>	<p>De jaarlijkse provinciale seniorenportdag wordt ruimer bekend gemaakt zodat zoveel mogelijk senioren hieraan kunnen deelnemen. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De datum en plaats wordt tijdig meegedeeld aan de seniorenverenigingen zodat ze dit kunnen vermelden in hun ledenblad / programmabrochure.</p>	
		<p>Een stedelijke seniorenportdag wordt georganiseerd door de sportdienst in samenwerking met de cel 'seniorenbeleid' en mee gepromoot door de seniorenadviesraad. 2010</p> <p>Dit moment wordt gebruikt om sensibiliserende boodschappen te brengen (bijv. rond valpreventie)</p>	Te voorzien bedrag: nog te bepalen

CULTUURPARTICIPATIE

VASTSTELLINGEN

Behoeftesonderzoek

Uit het onderzoek stellen we vast dat 52,7% van de geënquêteerde senioren de **afgelopen 12 maand minimum één maal aan cultuur had geparticipeerd** aan gelijk welke vorm dan ook. Uit het Brugse onderzoek stellen we vast dat 3% meer dan 1 x per week naar een cultuurevenement gaat, 5% ongeveer wekelijks en 21% ongeveer maandelijks. 36,7% van de Brugse ondervraagden participeert niet aan cultuur. De belangrijkste **redenen** die aangehaald werden zijn: geen interesse (39,5%), het tijdstip (21,9%), te duur (20,6%). Via een steekproef genomen bij 40 culturele centra in Vlaanderen blijkt Brugge systematisch de goedkoopste voorstellingen te hebben. De ambitie van de stad is om ook de goedkoopste te blijven. Ook uit het Vlaamse onderzoek blijkt dat geen interesse, de kostprijs, het tijdstip en bijkomend de afstand de voornaamste redenen zijn. In onderstaande tabel schetsen we aan welke **cultuurvormen** Brugse senioren het meest participeren.

AANTAL KEREN DAT SENIOREN AAN EEN BEPAALDE CULTUURVORM PARTICIPEREN																				
FREQUENTIE	Klassiek theater	Hedendaags theater	Comedy	Cabaret	Klassiek ballet	Hedendaagse dans	performances	Klassieke muziek	Folk/wereld muziek	Kleinkunst	Vlaamse muziek	Jazz	Rock / pop / hiphop	Opera	Operette	Commerciële film	Niet commerciële film	Kunst met educatieve functie	Klassieke kunsten (schone kunsten)	Hedendaagse kunst
Nooit	76,9	82,4	84,2	82,6	90,5	92,1	97,3	69,0	88,5	83,9	85,4	92,8	97,4	83,4	83,3	76,9	79,9	78,4	66,8	75,0
Eén keer per jaar	13,1	9,8	10,1	12,3	6,2	4,8	2,0	11,5	7,2	10,7	8,3	3,7	1,7	8,6	10,2	11,0	7,1	8,2	9,7	7,8
Meerdere keren per jaar	9,3	7,0	5,3	4,8	3,1	2,2	0,5	15,9	3,7	5,2	4,7	2,8	0,9	7,3	6,0	10,6	10,6	10,8	20,6	14,4
Eén keer per maand	0,7	0,7	0,4	0,2	0,2	0,9	0,2	1,6	0,5	0,2	0,7	0,2	/	0,4	0,2	1,4	1,7	2,0	1,6	2,1
Meerdere keren per maand	/	0,2	/	/	/	/	/	2,0	0,2	/	0,9	0,5	/	0,2	0,2	0,2	0,6	0,6	1,2	0,6

Uit het Brugse onderzoek stellen we vast dat van de ondervraagde senioren 33,2% minstens één keer per jaar klassieke schone kunsten heeft gefrequenteerd, 31% klassieke muziek, 25% hedendaagse kunst en 23,1% klassiek theater en commerciële film. Rock/pop/hiphop scoort laag nl. 2,6% alsook performances 2,7%.

In het Vlaamse behoefteonderzoek werd gepeild naar het **lidmaatschap van een vereniging voor (amateur) kunstbeoefening**. In Vlaanderen is 7% van de respondenten ooit lid geweest en is 6% nog steeds lid, 1,3% is bestuurslid.

Er werd ook gepeild naar de tevredenheid over het **cultuurbeleid**, de **toegankelijkheid van de bibliotheek**, het **aanbod in de bibliotheek** en de **dienstverlening in de bibliotheek**. Algemeen kan gesteld worden dat de Vlaamse senioren in de eerste plaats (zeer) tevreden zijn over hun gemeentelijke bibliotheek. Zowel de toegankelijkheid, het aanbod als de dienstverlening in de bibliotheek scoren rond de 77,5%. Over het cultuurbeleid is men in verhouding minder tevreden. 63,6% van de Vlaamse senioren is tevreden over het cultuurbeleid in de gemeente. De Brugse resultaten lagen als volgt. 51,3% is tevreden over het cultuurbeleid. 36,7% antwoordt dat hij/zij er geen beroep op doet. 54,2% van de ondervraagden is tevreden over de toegankelijkheid van de bibliotheek. Over het aanbod is 52,9% tevreden en over de dienstverlening 53,9%. Ongeveer 35% antwoordt geen beroep te doen op de bibliotheek. Hier is nog een potentieel.

In 2007 waren 3009 senioren lid van de bibliotheek. 97 Brugse senioren maakten gebruik van de bib aan huis service.

In het kader van het project 'cultuurparticipatie voor kansengroepen', een samenwerking tussen het OCMW en de culturele sector, kunnen we ruw geschat zeggen dat van de ongeveer 800 geïnteresseerden 40 à 50 mensen 60 + zijn. Van de ongeveer 450 effectieve deelnemers zijn er een 40-tal zestigplussers.

Knelpunten

Er werd in het verleden gevraagd om een afgevaardigde van de seniorenadviesraad in de cultuurraad te hebben, maar daar werd niet op ingegaan. Als waarnemer kon het wel. We stellen anderzijds ook vast dat de leden van de seniorenadviesraad al zeer geëngageerde mensen zijn binnen hun eigen seniorenvereniging en een extra engagement voor velen niet haalbaar is.

ALGEMENE DOELSTELLING

Cultuurparticipatie voor allen is één van de thema's van de laatste jaren. Ook senioren moeten van het cultureel aanbod ten volle kunnen gebruik maken en erin kunnen aan bod komen. Bovendien kunnen en dragen senioren reeds heel veel bij aan het in stand houden en verder ontwikkelen van de cultuur. Het culturele potentieel van senioren moet worden gevaloriseerd.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
17	<p>GEMEENTELIJK CULTUURBELEID</p> <p>In het gemeentelijk cultuurbeleid wordt rekening gehouden met de doelgroep senioren zodat zoveel mogelijk senioren gebruik kunnen maken van het culturele aanbod in de gemeente.</p>	<p>De gemeente stimuleert en waardeert de culturele inzet van senioren 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De erfgoedcel en het stadsarchief zijn culturele actoren die de inzet van senioren op gebied van mondelijke geschiedenis waarderen. Ze stimuleren senioren om als vrijwilliger hun steentje bij te dragen bij het ontsluiten en toegankelijk maken van het cultureel erfgoed.</p> <p>In 2007 werd via de tentoonstelling naar aanleiding van 35 jaar Seniorenadviesraad een platform aangeboden aan Brugse senioren die beeldende kunst maken hetzij professioneel of als amateur. Dit waardevol initiatief wordt in 2010 naar aanleiding van het Brugs cultuurjaar herhaald en dit in nauwe samenwerking met de dienst cultuur. Een alternatief is het 40-jarig bestaan van de Seniorenadviesraad in 2011.</p> <p>Er vindt een overleg plaats tussen de cel seniorenbeleid en het cultuurbeleid zodat de beide beleidsdomeinen nog beter op mekaar afgestemd zijn. 2008</p> <p>Aandacht voor drempels zoals het tijdstip van een voorstelling en de kostprijs moeten in het overleg besproken worden. Alsook de knelpunten die senioren beletten om aan cultuur te participeren.</p> <p>Initiatieven zoals Nostalgie en de namiddagvoorstelling tijdens de 'dagen van de Bruggelingen' (comité voor initiatief) hebben een vaste plaats op de culturele agenda.</p> <p>De seniorenadviesraad heeft inspraak in het cultuurbeleid. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Er wordt een afgevaardigde van de seniorenadviesraad aangesteld om aan de vergaderingen van de cultuurraad te participeren. Aan de seniorenadviesraad wordt gevraagd advies te geven op het cultuurbeleidsplan.</p> <p>De cultuurhuizen garanderen een korting voor senioren (60 +) toe te kennen op vertoon van hun identiteitskaart. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>In de seniorengids, info senior en verschillende culturele infobrochures wordt vermeld dat senioren op vertoon van hun identiteitskaart korting kunnen krijgen bij de aankoop van een ticket.</p>	<p>6500 euro</p>

		<p>Zalen van de Stad en het OCMW worden occasioneel beschikbaar gesteld tegen een betaalbaar tarief zodat allerlei verenigingen van deze infrastructuur gebruik kunnen maken om socio-culturele evenementen te organiseren. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>In overleg met de culturele sector en de dienstencentra van het OCMW moet de aandacht hiervoor actueel gehouden worden. De Seniorenadviesraad speelt hierin een bemiddelende rol. Het gebruik van deze zalen door seniorenverenigingen wordt geregistreerd. De seniorenverenigingen worden op de hoogte gesteld welke zalen dit zijn en tegen welk tarief.</p>	
		<p>Musea zijn gratis voor Bruggelingen. Dit principe wordt naar senioren toe beter bekend gemaakt. 2008 – 2009 – 2010</p>	
		<p>Naast de digitale informatiebronnen worden voldoende andere kanalen gebruikt om het culturele aanbod te ontdekken. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De culturele sector heeft hiervoor blijvend aandacht.</p>	
18	<p>BIBLIOTHEEK</p> <p>De verschillende bibliotheken zorgen voor een toegankelijk gebouw, bieden een goed aanbod aan en helpen senioren op weg in de bibliotheek.</p>	<p>In samenwerking met de bibliotheek worden projecten op touw gezet om de drempel te verlagen. 2009</p> <p>Bijv. - workshop: voorlezen door grootouders - logeerkoffer voor kleinkinderen die op bezoek komen</p>	
		<p>Seniorenverenigingen kunnen een geleid groepsbezoek krijgen in de bibliotheek ook in de filialen. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De herinrichting van de passage kan een aanleiding zijn.</p>	
		<p>De bibliotheek voorziet een actie i.v.m. Daisy- en luisterboeken voor slechtzienden en communiceert dit ook naar de rusthuizen toe. 2008 – 2009 – 2010</p>	
		<p>Het project Bib aan huis wordt verder gezet en gecommuniceerd naar senioren toe. 2008 – 2009 – 2010</p>	

		Een folder rond Bib aan huis kan meegegeven worden tijdens de lente- en herfstwandelingen en tijdens de 85-plus actie	
19	<p>PROJECT CULTUURPARTICIPATIE</p> <p>Kansarmen krijgen via dit project de mogelijkheid om deel te nemen aan het culturele aanbod.</p>	<p>De culturele sector blijft geloven in dit project. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Senioren die voor het project in aanmerking komen worden extra aangemoedigd om te participeren. 2008 – 2009 – 2010</p>	

LEVENSLANG LEREN

VASTSTELLINGEN

Uit verschillende onderzoeken

In het behoefteonderzoek werd niet gepeild naar levenslang leren. Andere onderzoeken deden dit wel. De onderzoeksgroep TOR (Tijdsbesteding bij ouderen) van de VUB stelde vast in 1999 dat de **participatiegraad aan opleiding en vorming** bij mannen tussen de 56 en 65 jaar 20,8% was en bij vrouwen 16,1%. Bij de groep 66 – 75 jaar was dit 16,5% bij de mannen en 8,1% bij de vrouwen.

Onze samenleving staat bijzonder positief tegenover de ideeën van levenslang en levensbreed leren. Dit wordt weerspiegeld in het feit dat het Europees Parlement en de Europese Raad het jaar 1996 tot het Jaar van het Levenslang leren hebben uitgeroepen. In Europa trekt het volwassenenonderwijs steeds meer cursisten aan. Ook Vlaanderen kent een aanzienlijke expansie. Tijdens de periode februari 2000 t.e.m. januari 2001 bedienden de 130 Centra voor volwassenenonderwijs meer dan 250000 cursisten. Twee jaar daarvoor waren dat er ongeveer 100000 (Bron: Onderwijsspiegel, verslag van de inspectie over de toestand van het onderwijs schooljaar 2000-2001, deel VII. Volwassenenonderwijs). In de meeste landen wordt volwassenenonderwijs echter met een aantal problemen geconfronteerd. Het is inderdaad een feit dat sommige bevolkingsgroepen meer dan anderen in het volwassenenonderwijs vertegenwoordigd zijn.¹²

Ouderen nemen deel aan vormingsactiviteiten omdat ze er plezier in vinden, omdat ze zin willen geven aan hun leven of omdat ze minder afhankelijk willen zijn en hun vaardigheden willen onderhouden. Maar ze participeren ook omdat ze dan hun sociale contacten kunnen onderhouden en zo niet in een sociaal isolement terechtkomen. Wat ook de redenen mogen zijn om te leren, er is nood aan een aangepast vormingsaanbod. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk leent zich uitermate voor het leren aan en met ouderen.¹³

Uit het Leefsituatieonderzoek Vlaamse Ouderen (Jacobs, 2004) blijkt dat 8% van de ouderen in 2001-2002 een opleiding of cursus volgde, als volgt gespreid volgens leeftijd en geslacht.

LEEFTIJD	MANNEN	VROUWEN
55-64 jaar	9 %	17 %
65-74 jaar	5 %	7 %
75-90 jaar	2 %	1 %
TOTAAL 55 +	6 %	9%

Het cijfermateriaal slaat op alle soorten educatie waaraan 55-plussers deelnemen. Er zijn geen gegevens voorhanden die opsplitsingen maken per aanbieder. Verder valt op dat 75-plussers zeer weinig participeren.¹⁴

De dienstencentra bieden heel wat cursussen aan gaande van kookcursussen, computerlessen, bloemschikken, talen e.a. Hier is wel cijfermateriaal voorhanden via het "Dribo" systeem. Uit het jaarverslag 2007 van de dienstencentra stellen we vast dat de deelnemers aan activiteiten georganiseerd

¹² Saarinen, T. (red.). (2002). Het aantrekken van nieuwe doelgroepen in het volwassenenonderwijs. Een handboek voor het volwassenenonderwijs. Brussel: Hoger instituut voor gezinswetenschappen

¹³ Bertels, E., Verhoeven S., Messelis, E. (2005). Lang zullen ze leren ! Educatief werken met ouderen. Brussel, Socius

¹⁴ Jabobs T., Vanderleyden L., Vandenboer L. (2004). Op latere leeftijd. De leefsituatie van 55-plussers in Vlaanderen. Antwerpen, Apeldoorn: Garant

door de dienstencentra vooral senioren zijn. Zeker wat vormende activiteiten betreft gaat het voornamelijk om jong-senioren (+/- 65 jaar). Wat creatieve activiteiten betreft bereiken de dienstencentra mensen met een hogere leeftijd (70 à 80-ers) en voor informerende activiteiten eerder 70-ers.

Uitdaging

Meer en meer senioren zetten de stap om met een pc te leren werken (e-mail, internet) en andere digitale media (gsm).

ALGEMENE DOELSTELLING

Iedereen heeft, een leven lang, het recht om datgene te leren wat hij of zij nodig heeft om zich zelfstandig staande te houden in de samenleving en om te kunnen blijven bijdragen aan het functioneren ervan. Het versterken van de eigen draagkracht of empowerment zorgt ervoor dat men zich goed voelt. Ook het stadsbestuur heeft de plicht dit te ondersteunen, het blijven leren te stimuleren en eventueel zelf te organiseren.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
20	<p>VORMING STIMULEREN</p> <p>De Stad bevordert de deelname van senioren aan alle vormen van leren en blijven leren. Ze informeert haar burgers over alle vormen van vorming voor volwassenen en ook specifieke vorming voor senioren.</p>	<p>De vormingsinstellingen worden voldoende bekend gemaakt bij de Brugse senioren 2008 – 2009 – 2010</p> <p>In info senior en de seniorengids worden de vormingsinstellingen vermeld. In het sociaal huis is voldoende informatie aanwezig om senioren te informeren over de vormingsinstellingen.</p>	
		<p>Wat informaticacursussen betreft is een voldoende groot aanbod aan cursussen op maat van senioren nodig 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Er moeten contacten gelegd worden met de vormingsinstellingen (2009) die dit momenteel aanbieden en nagaan of dit aanbod voldoende is. Zoniet moet via overleg naar oplossingen gezocht worden.</p> <p>Om zicht te krijgen op het aantal Brugse 60-plussers die een cursus volgt, wordt gevraagd aan de vormingsinstellingen om dit te registreren.</p>	
		<p>Verschillende organisaties (o.a. de dienstencentra van het OCMW, de seniorenverenigingen, hogescholen, Universiteit Derde Leeftijd, ...) bieden waardevolle initiatieven aan en senioren moeten gestimuleerd worden om deze cursussen te volgen. 2008 – 2009 – 2010</p>	

21	<p style="text-align: center;">VORMING ONDERSTEUNEN</p> <p>De Stad ondersteunt educatieve activiteiten en promoot de participatie ervan in het kader van het sociaal-cultureel verenigingsleven en het buurtwerk.</p>	<p>Verschillende activiteiten worden gesubsidieerd door de Stad (via subsidiereglement) 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Digi-senior is een waardevol initiatief dat door de stad ondersteund wordt.</p> <p>Ondersteuning aan Project vzw Wijzer (zie punt 8)</p>	<p style="text-align: right;">2100 euro</p>
		<p>In samenspraak met het Vrij Handels- en sportinstituut wordt bekeken hoe het project Digi senior gecontinueerd kan worden 2008</p>	

MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE

VOORAF

In de vorige rubriek hadden we het over LEVENSLANG LEREN. Strikt gezien is het volgen van vorming ook een vorm van maatschappelijke participatie, maar we kozen ervoor om 'levenslang leren' apart te behandelen. In deze rubriek willen we het hebben over het vrijwilligerswerk en de deelname aan het verenigingsleven.

VASTSTELLINGEN

Behoeftonderzoek

Ruim twee derde van de Vlaamse ouderen is **lid van een vereniging**. Meer bepaald 67,1% is lid of bestuurslid in een vereniging.¹⁵

De Brugse respondenten scoren lager dan het Vlaamse gemiddelde nl. 60%. Ongeveer 25% is **lid van een ouderenvereniging** leert ons het Brugse onderzoek (het Vlaams cijfer ligt op 31,5%). Hiervan zijn de ledenvergadering, de feesten, koffietafels, ontspanning met animatie en de gespreksnamiddagen het populairst. 38,1% is wel lid, maar gaat niet naar activiteiten wegens gezondheidsproblemen. 31,6% gaat niet naar activiteiten die 's avonds doorgaan. 33,3% weet niet dat er ouderenverenigingen zijn in de gemeente (uit het Vlaams onderzoek blijkt dit 13,3% te zijn), maar 22,8% (Vlaams onderzoek: 35,5%) zou echter lid willen worden van een ouderenvereniging. Hieruit blijkt dat er nog een groot potentieel is voor de ouderenverenigingen. Er blijkt dus een imago probleem. Persoonlijk aanspreken of actief rekruteren is de boodschap. Verrassend is ook dat 32,8% van de senioren verwoorden dat ze er moeite mee hebben om tot de senioren te behoren.

15,1% van de Brugse ondervraagde senioren doet aan **vrijwilligerswerk**. In Vlaanderen blijkt uit het onderzoek dat dit 16,1% is. 15,7% zou in de toekomst aan vrijwilligerswerk willen doen, blijkt uit het Brugse onderzoek. In Vlaanderen is dit 16,4%. 8,7% zou vrijwilligerswerk doen als ze meer erkenning krijgen, 8,8% als ze het niet meer moeten aangeven aan de Rijksdienst voor Pensioenen, 9% als ze een onkostenvergoeding zouden krijgen, 6% als er een vergoeding aan verbonden is en 10,6% vindt het belangrijk om verzekerd te zijn.

Knelpunten

Seniorenverenigingen hebben het niet makkelijk om nieuwe leden te rekruteren, laat staan bestuursleden.

---

¹⁵ de soorten verenigingen die bevraagd werden zijn: milieu- of natuurvereniging, fanclub, vereniging die gehandicapten, bejaarden, kansarmen, ... helpt, vereniging voor (amateur) kunstbeoefening (koor, toneel, literatuur, dans), hobbyclub (koken, naaien, postzegels verzamelen, wijnproeven, ...), vrouwenbeweging (KAV, SVV, ...), socio-culturele vereniging (KWB, Davidsfonds, Vermeylenfonds, Masereelfonds, ...), sportvereniging of -club (ook wandelen, schaken, ...), politieke vereniging of partij, religieuze of kerkelijke vereniging (parochiaal werk, ...), wijk- of buurtcomité, carnaval- of feestverenigingen, vereniging die ijvert voor internationale vrede/ontwikkeling derdewereldlanden, vakbond, middenstandsorganisatie, beroepsvereniging, organisatie van werkgevers of zelfstandigen, gemeentelijke adviesraad/schoolraad/ ..., gezinsvereniging (gezinsbond), groepering in plaatselijk café, Rode kruis, Vlaams kruis, vrijwillige brandweer, vereniging voor gepensioneerden, witte comités, zelfhulpgroep, jeugdbeweging of jeugdvereniging.

Daarnaast kampen ze met hoge kosten (huur van lokalen, honorarium sprekers). Met de subsidies en de lidgelden die ze nu ontvangen komen ze met moeite uit hun kosten. Zeker de kleinere verenigingen hebben het moeilijk. Een recent onderzoek van de Universiteit van Antwerpen voorspelt dat de armoede bij 75-plussers tussen 2006 en 2021 bij een ongewijzigd beleid zal stijgen van 25 % naar 43 %.¹⁶ Verenigingen willen mensen die in armoede leven bereiken en uit een sociaal isolement halen. Dus de lidgelden verhogen strookt niet met dit gegeven. Dit zou alleen maar drempelverhogend zijn.

ALGEMENE DOELSTELLING

Mee (kunnen) doen is meetellen! Sociale participatie is belangrijk op twee niveaus. Enerzijds draagt participatie aan het verenigingsleven bij tot het collectieve welzijn van een samenleving. Anderzijds hebben sociale activiteiten en sociale contacten ook een impact op het individuele welzijn (Heylen en Mortelmans, 2006).¹⁷ Al te gemakkelijk nog worden senioren beschouwd als mensen die het best achteruit gaan zitten en zich door anderen laten helpen. Hiermee wordt voorbij gegaan aan het vele dat senioren voor de samenleving betekenen en kunnen betekenen. Ook worden de nefaste gevolgen van inactiviteit over het hoofd gezien. Daarom dient het beleid het actief zijn en actief blijven van senioren te bevorderen.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
22	<p>SENIORENVERENIGINGEN ONDERSTEUNEN</p> <p>Seniorenverenigingen ondersteunen, opwaarderen en werken aan een positief imago blijft een uitdaging</p>	<p>Seniorenverenigingen krijgen de kans om promotie te maken tijdens activiteiten van de stad en het OCMW 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Er wordt naar een oplossing gezocht voor het probleem rond het rekruteren van nieuwe leden, ook mensen die in armoede leven 2009</p> <p>Dit gebeurt via overleg met de seniorenverenigingen, gestuurd vanuit de seniorenadviesraad.</p> <p>Het stijgend aantal senioren, de duidelijke meerkosten die seniorenverenigingen maken voor de organisatie van activiteiten (kostprijs voor sprekers, huur van lokalen) en het rekruteren van mensen die in armoede leven resulteren in een vermeerdering van het krediet ter ondersteuning van de seniorenverenigingen 2009 – 2010</p> <p>Het krediet dat op de begroting voorzien wordt moet gelijk zijn aan het aantal senioren van het voorgaande jaar. (= 1 euro per 60-plusser) Aantal 60-plussers in 2007 = 29953 (= voorstel begroting 2009 = 30000 euro)</p>	<p>Krediet 2008: 19662 euro</p> <p>Voorstel begroting 2009: 30000 euro</p>

¹⁶ Van den Bulck, L. (2007). Okra wil meer ouderen in armoede bereiken. Verenigingen halen arme mensen uit hun isolement. In: Visie, nr. 36, 21-12-2007

¹⁷ Heylen, L. & Mortelmans, D. (2006). Trends in sociale participatie en isolatie van ouderen. In: B. Cantillon (Red.) Ouderen in Vlaanderen van 1975 tot 2005: een terugblik in de toekomst. (pp. 109-139). Leuven: Acco

		In het kader van de administratieve vereenvoudiging wordt het subsidiereglement voor seniorenverenigingen geëvalueerd en vereenvoudigd Eind 2008 – begin 2009	
23	VRIJWILLIGERSWERK Vrijwilligerswerk aanmoedigen en barrières zoals verzekeringen, onkosten van vrijwillige inzet, die een belemmering kunnen vormen voor het engagement wegwerken.	Net als in het verleden wordt de inzet van vrijwilligers tijdens septemberwandelingen, lentewandelingen, enquêtes, 85-plus actie, e.a. gewaardeerd door het stadsbestuur. 2008 – 2009 – 2010	
		Op het krediet van de begrotingscel wordt een bedrag voorzien voor een verzekering 'Burgerlijke aansprakelijkheid'. 2008 – 2009 – 2010 Op die manier zijn vrijwilligers die een taak uitvoeren voor de stad verzekerd.	
		In de seniorengids en info senior worden instellingen vermeld die regelmatig met vrijwilligers werken of er zoeken 2008 – 2009 – 2010 bijv. Rode Kruis, Vlaams kruis, seniorenverenigingen, oppas vzw, rusthuizen, culturele sector, enz.	
		Het Steunpunt 'vrijwilligerswerk' van de provincie West-Vlaanderen wordt via de seniorengids en info senior bekend gemaakt 2008 – 2009 – 2010	
		Seniorenverenigingen worden geïnformeerd over het bestaan van de vrijwilligersverzekering van de provincie 2008 – 2009 – 2010	
24	ONTMOETINGSMOMENTEN Ontmoetingsmomenten voor senioren stimuleren, ondersteunen, organiseren en vooral drempels verlagen	De cel 'seniorenbeleid' organiseert jaarlijks twee ontmoetingsmomenten 2008 – 2009 – 2010 De lentewandelingen voor 65-jarige dames en 70-jarige heren met partner. De herfstwandelingen voor 60-jarige dames en 65-jarige heren met partner.	In 2007: Lentewandelingen: 2500 euro Herfstwandelingen: 3500 euro
		De cel 'seniorenbeleid' maakt een brochure op waarin de seniorenverenigingen hun vereniging en activiteitenkalender bekend kunnen maken. 2008 – 2009 – 2010 De brochure wordt verspreid op de lente- en herfstwandelingen	

		Seniorenverenigingen kunnen op aanvraag gebruik maken van een lokaal van het stadsbestuur of het OCMW aan een voordelig tarief. 2008 – 2009 – 2010	
		Een lijst met de locaties en tarieven wordt opgemaakt en aan de seniorenverenigingen bezorgd	

WONEN

VOORAF

In deze rubriek hebben we het over de woning van de ouderen en hun woonomgeving. We kunnen mobiliteit niet loskoppelen van de woonomgeving. Het één kan niet zonder het andere. Sociale verbanden op buurniveau kunnen alleen gedijen als de omgeving daar positieve prikkels voor geeft, zoals goed vervoer. Omdat mobiliteit en verkeer vrij ruim zijn hebben we ervoor gekozen om er een aparte rubriek van te maken (zie volgende).

VASTSTELLINGEN

Behoeftesonderzoek

Algemeen in Vlaanderen zien we dat ouderen gemiddeld bijna 50 jaar in hun **gemeente wonen** (in Brugge 40,2 jaar). De **ouderdom van de woning** van de Vlaamse ouderen blijkt gemiddeld meer dan 45 jaar oud te zijn (in Brugge 49,2 jaar).

Algemeen kunnen we stellen dat ouderen in ruime mate **eigenaar** zijn van hun woning (cijfers behoefteonderzoek Brugge: 71,3%). Een aanzienlijk deel **huurt** zijn woning op de **privémarkt** (Brugge: 14,6%), terwijl slechts een beperkte groep een **sociale woning huurt** (7,5%). Het hebben van een eigen woning is niet altijd een voordeel bij het ouder worden. Vaak zijn de woningen verouderd, onaangepast en is er een tekort aan financiële middelen om de woning goed te onderhouden of aan te passen. Ook het huren van een woning op de privémarkt kan financiële problemen geven, aangezien men is blootgesteld aan de schommelingen op de lokale huurmarkt. Het merendeel van de ondervraagde ouderen woont **zelfstandig thuis**. Het Vlaams onderzoek spreekt van 95,4% en het Brugse van 92,7%. In Brugge woont 1,7% in **bij kinderen** (Vlaams onderzoek: 2,3%). **Alternatieve woonvormen** zoals groepswoon, individueel aangepaste woningen voor ouderen, ondersteunend groepswoon, kangoeroewoon en intergenerationeel wonen zijn (nog) niet zo populair in Vlaanderen.

Uit het Brugse behoefteonderzoek blijkt dat 21% van de respondenten vindt dat zijn/haar woning goed **aangepast** is aan zijn / haar levensomstandigheden. 44,5% ondervindt een lichte tot matige onaangepastheid en 34,3% heeft ernstige onaangepastheden aan zijn/haar woning.

Uit het Vlaams onderzoek halen we volgende cijfers. In heel Vlaanderen kunnen we spreken van 41% ernstig onaangepaste woningen, 43,8% woningen die matig onaangepast zijn en 15,2% woningen die aangepast zijn aan de leefwereld en noden van ouderen wanneer deze mobiliteitsproblemen zouden vertonen.

De toegankelijkheid van de woning van ouderen blijkt in bijna de helft van de seniorenhuisvesting niet gegarandeerd. Vaak is ook de afstand tot noodzakelijke voorzieningen, zoals kruidenierswinkels, bakkers of banken vaak niet in overeenstemming met de behoeften van ouderen. Bijna 17% geeft tevens aan dat hun woning te groot is, wat problemen kan opleveren bij onderhoud en verwarming. Opmerkelijk is ook dat heel wat ouderen hun woning liever wat dichter bij de kinderen gelegen zien.

Algemeen kunnen we stellen dat de meeste woningen van senioren over het elementaire **basiscomfort** beschikken. Woningen zijn vaak voorzien van een ingerichte badkamer (96,5% : Brugs onderzoek) en het toilet (95,6%) bevindt zich meestal binnenshuis. Slechts 75,6% van de Brugse ondervraagden heeft centrale verwarming. De telefoon is overal goed ingeburgerd (96,4% : Brugs onderzoek). Een rookmelder is minder goed verspreid (slechts 23% blijkt uit het Vlaams onderzoek en uit Brugs onderzoek 15,8%).

Ouderen blijken weinig geneigd om hun **huisvestingssituatie te veranderen**. 68,3% wil helemaal niets aan de woning veranderd zien. Toch wil 36,1% van de Brugse senioren de woning aanpassen aan hun behoeften indien ze daartoe over de nodige financiële middelen zouden beschikken. Zij verkiezen echter zelfstandig te blijven wonen en collectieve woonvormen zijn niet echt populair. Een serviceflat kan 18,6% van de Brugse ouderen bekoren, terwijl een rusthuis niet echt op veel bijval kan rekenen (6,1%). Inwoners bij kinderen, ooit een populair alternatief, is voor de meeste ouderen geen optie meer (4,8%).

De **wijk** wordt door 83,8% van de Brugse senioren positief ervaren, zowel het wonen in de wijk als het contact. 52% antwoordt zich echt betrokken te voelen in het wijkgebeuren. Toch vond 29,9% dat het verkeer er te druk was (Vlaams onderzoek: 39, 5%). 21,6% heeft weinig kennissen, vrienden of familie in de buurt (Vlaams onderzoek: 23,2%) en 18,4% heeft last van lawaaihinder (Vlaams onderzoek: 19,6%). Over teveel allochtonen, teveel jongeren en een slechte mentaliteit wordt het minst geklaagd (resp. 2%, 3,1% en 4,6%). Over tekorten in de wijk antwoordden senioren het volgende: 30% vindt dat er te weinig openbare toiletten zijn in de wijk (Vlaams onderzoek: 42,7%) en 19,9% vindt dat er te weinig rustbanken zijn (37,8%). We vroegen het na bij de groendienst. Daar kon men bevestigen dat er op Brugs grondgebied 2029 rustbanken staan (telling van 3 december 2007).

INVENTARIS RUSTBANKEN	2004	2005	2006	2007	TOTAAL
SINT-JOZEF	44	-	1	-	45
DUDZELE	54	4	1	2	61
KOOLKERKE	14	2	-	-	16
LISSEWEGE	18	-	2	-	20
SINT-PIETERS	240	5	-	3	248
ZEEBRUGGE	124	-	-	2	126
ZWANKENDAMME	10	-	1	3	14
SINT-MICHIELS	166	-	3	-	169
SINT-ANDRIES	203	3	2	1	209
SINT-KRUIS	117	2	-	8	127
ASSEBROEK	110	1	-	-	101
BRUGGE CENTRUM	826	3	2	3	833
CHRISTUS KONING	50	2	-	8	60
ALGEMEEN TOTAAL					2029

We vroegen een lijst op van de urinoirs en openbare toiletten op Brugs grondgebied. Samengevat kunnen we stellen:

- 13 urinoirs en 5 openbare toiletten in Brugge-centrum
- 7 urinoirs en 1 openbaar toilet in Sint-Andries
- 2 urinoirs en 1 openbaar toilet in Zeebrugge

Als ontspanningsmogelijkheid missen veel senioren een cinema (19,4%) in de buurt en het theater (14,3%). 17,8% mist een postkantoor in de buurt. Het merendeel van de senioren is tevreden over het voldoende aanwezig zijn van: kruidenierszaak, bank, kapper, apotheek, huisarts, slager, bakker, openbaar vervoer, bushalte, dienstencentrum, sporthal, zwembad, bibliotheek, buurt- of wijkcentrum, verlichting, mobiele winkel, kerk, café, groen/park en oversteekplaatsen.

ALGEMENE DOELSTELLING

Het merendeel van de senioren wenst zelfstandig te blijven wonen in de vertrouwde omgeving. Daarbij zijn goede woonomstandigheden van kapitaal belang, d.i. kwaliteitsvol, betaalbaar, veilig en geïntegreerd in de gemeenschap. Het is de opdracht van de Stad tegemoet te komen aan de woonwensen en woonnoden van de senioren, ook voor zij die kiezen voor serviceflats of alternatieve woonvormen.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
25	<p>WOONAANBOD COÖRDINEREN</p> <p>De Stad, het OCMW en particuliere actoren coördineren het bestaande woonaanbod waardoor zicht komt op de woonnood, zowel onafhankelijk wonen als met ondersteuning of zorg. Vanuit deze bevindingen worden de nieuw te bouwen woningen en instellingen geregistreerd in overleg met de verschillende actoren, o.a. de sociale huisvestingsmaatschappijen, zorg- en welzijnsactoren (privaat en openbaar). Tegelijkertijd wordt rekening gehouden met de betaalbaarheid van de individuele woningen.</p>	<p>Via overleg tussen de cel seniorenbeleid met het woonbeleid worden specifieke aandachtspunten naar senioren toe toegelicht. 2009</p> <p>Binnen het woonbeleid wordt de nodige aandacht besteed aan de kwaliteit en betaalbaarheid van de woningen in het algemeen en de senioren in het bijzonder. Een goede sociale mix wordt als uitgangspunt genomen binnen het woonbeleid.</p>	
		<p>Een afgevaardigde van de seniorenadviesraad wordt toegevoegd aan de woonraad en de seniorenadviesraad heeft inspraak in het woonplan van de stad. 2008 – 2009 – 2010</p>	
		<p>De Stad, het OCMW, de seniorenadviesraad en het woonbeleid dringen er bij de bouwpromotoren van serviceflats en woon- en zorgcentra op aan dat ze zoveel mogelijk ingeplant zijn vlakbij een centrum waar winkels en gemeenschapsvoorzieningen zijn en ze zorgen voor een goede spreiding van de residentiële voorzieningen op het grondgebied. Dit gebeurt uiteraard binnen de context van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan 2008 – 2009 – 2010</p>	
26	<p>HUISVESTINGSPREMIE BEKENDMAKEN</p> <p>Bekendmaken bij de senioren van de functionele verbeteringspremie en andere premies.</p>	<p>De functionele verbeteringspremie wordt geanalyseerd (aantal aanvragen, aantal toegestane premies, enz.) 2009</p>	
		<p>De functionele verbeteringspremie wordt bekend gemaakt via de brochures 'info senior' en de seniorengids. 2008 – 2009 – 2010</p>	
		<p>Binnen het Sociaal huis is men goed op de hoogte van de verschillende huisvestingspremies 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Tijdens een intervisiemoment in het sociaal huis worden de verschillende premies uiteengezet zodat de medewerkers hiervan op de hoogte zijn. Zo kan men senioren (en andere doelgroepen) op een correcte manier informeren en doorverwijzen.</p>	

		<p>In Bruggespraak wordt de functionele verbeteringspremie uiteengezet 2009</p>	
		<p>Naast de functionele verbeteringspremie bestaan er nog andere premies. De huisvestingsdienst heeft een geactualiseerd overzicht ter beschikking 2008 – 2009 – 2010</p>	
		<p>In de seniorenadviesraad wordt een toelichting gegeven over de verschillende premies rond huisvesting die vooral voor senioren van belang zijn. November 2008</p>	
		<p>Andere kanalen (meestal digitaal) waar men premies kan opzoeken worden via info senior en de seniorengids bekend gemaakt, alsook het bestaan van interessante infowijzers die door het stadsbestuur uitgegeven worden. Er worden links vanuit de website van de stad naar verschillende premiezoekers. 2008 – 2009 – 2010</p>	
27	<p>WOONOMGEVING</p> <p>Op oudere leeftijd verblijft men meer en meer in de eigen stad, in de eigen straat. In die zin is aandacht voor de woonomgeving en een verzorgd straatbeeld van bijzonder belang voor deze leeftijdscategorie.</p>	<p>De stad doet verdere inspanningen voor een gezellige, nette, veilige en toegankelijke woonbuurt 2008 – 2009 – 2010</p>	
		<p>Vanuit een werkgroep binnen de seniorenadviesraad wordt een lijst opgemaakt van plaatsen waar extra rustbanken een must zijn voor senioren. Hetzelfde gebeurt voor de openbare toiletten. Naar het stadsbestuur toe wordt vervolgens een goed onderbouwd advies opgemaakt 2009</p>	
		<p>Via de wijkaternen van Bruggespraak worden de wijkagenten regelmatig opnieuw voorgesteld 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Naast de wijkagenten zijn de stadswachten aanspreekpunten in de buurt om allerhande zaken te signaleren die niet in orde zijn.</p>	

28	<p>WONING AANPASSEN</p> <p>Uit het behoefteonderzoek merken we dat heel wat woningen van senioren kleine of grote onaangepastheden vertonen. Bepaalde drempels (financiële , gezondheid, gewoonte, gebrek aan informatie, ...) zorgen ervoor dat mensen werken uitstellen of niet uitvoeren.</p> <p>Bepaalde organisaties bieden hier ondersteuning. Zijnde het steunpunt woningaanpassing en de dienstencentra van het OCMW.</p>	<p>Bekendmaken van de bestaande organisaties die initiatieven rond het verbeteren van het wooncomfort adviseren, aanbieden of uitvoeren. 2008 – 2009 – 2010</p>	
----	--	--	--

MOBILITEIT EN VEILIGHEID

VASTSTELLINGEN

Behoefteteonderzoek

Uit de peiling naar de **onveiligheidsgevoelens** haalden we volgende resultaten in Brugge. Senioren komen 's avonds weinig of niet op straat. 38,9% nooit (Vlaams onderzoek: 36,2%) en 12,5% één keer per maand of minder (Vlaams onderzoek: 10,9%), 25,6% komt enkele keren of meer 's avonds op straat (Vlaams onderzoek: 27,5%).

Dit bleek ook toen we naar het **subjectief onveiligheidsgevoel** vroegen. 39,8% heeft redelijke onveiligheidsgevoelens en 25% beweert zelfs ernstige onveiligheidsgevoelens te hebben. 39% voelt zich vooral onveilig in het verkeer. Daarnaast formuleert men angst voor diefstal en inbraak in de woning (44,4%) en angst om lastig gevallen te worden op straat (37%). Uit het Vlaams onderzoek halen we dat iets minder dan de helft nooit te maken heeft met verkeersonveiligheid. 7,9 % krijgt vaak te maken met verkeersonveiligheid.

In het Brugse behoefteteonderzoek werd gepeild naar de verschillende manieren waarop senioren zich verplaatsen.

- 55% gaat bijna dagelijks **te voet** (Vlaams onderzoek: 36,8%). 10,2% gaat nooit te voet.
- 46,5% gebruikt bijna dagelijks **de auto** (Vlaams onderzoek: 41,2%) en 32,6% 1 à 2 keer per maand. Een groot deel van de senioren nl.17,8% gebruikt nooit de auto.
- **De fiets** is een populair verplaatsingsmiddel. 40,7% gebruikt bijna dagelijks de fiets om zich te verplaatsen (Vlaams onderzoek: 28%) en 21,7% 1 à 2 keer per week. 26,5% verplaatst zich nooit met de fiets.
- Vanaf 65 jaar is **de bus** gratis bij senioren. 14,3% verplaatst zich bijna dagelijks met de bus en 28,3% 1 à 2 keer per week. 21,6% gebruikt de bus nooit (Vlaams onderzoek: 60%). 20% tot minder dan 1 x per maand. Uit gegevens van de Lijn blijkt dat het aandeel 65+'ers die in Brugge gebruik maken van het openbaar vervoer op hetzelfde niveau ligt dan in andere steden en gemeenten.
- **De trein** wordt minder gebruikt. 2,5% gebruikt bijna dagelijks de trein en 2,9% 1 à 2 keer per week. 39,9% beweert de trein nooit te gebruiken (Vlaams onderzoek: 69,7%) en 41,4% tot minder dan 1 x per maand.
- **De taxi, de belbus en de minder mobiele centrale** zijn bij de senioren minder ingeburgerd. Deze drie verplaatsingsmiddelen worden bijna nooit gebruikt. Voor wat de belbus betreft willen we dit toch een beetje nuanceren. De belbus wordt enkel gebruikt om gebieden te bedienen met een kleinere bewoningsdichtheid te bedienen. In Brugge zijn er 5 belbuslijnen actief (sommigen echter op slechts een heel beperkt deel van het Brugse grondgebied). De meeste Bruggelingen worden via de reguliere bussen bediend.

We vangen vaak signalen op via de seniorenadviesraad dat het vervoer voor personen met een handicap of het ziekenvervoer niet accuraat genoeg is en/of zeer duur. Het OCMW geeft taxibons onder bepaalde voorwaarden. Een rechthebbende kan per maand 10 taxibons aankopen. Een bon kost 2,5 euro maar heeft de waarde van 5 euro. In 2006 werden 462 erkenningskaarten die recht geven op taxibons uitgereikt. Dit zijn 32 kaarten meer dan in 2005. De grootste groep gebruikers blijkt de groep 75 jaar en ouder te zijn. Het aantal verkochte taxibons in 2006 bedraagt 16560 (dit is 1,4% meer dan 2005).

In Brugge hielden we in 2007 een beperkte verkeersenquête. Volgende resultaten stelden we vast.

ALGEMENE DOELSTELLING

De ouderwordende inwoners van de gemeente de kans geven om zich zelfstandig te (blijven) verplaatsen op een veilige manier. Senioren met een verminderde mobiliteit in staat stellen zich eveneens vrij te kunnen bewegen in de gemeente. De straten en de voetpaden mogen geen oorzaak zijn van valongevallen te wijten aan de accommodatie ervan.

In de hele gemeente, maar ook thuis voelen de senioren zich veilig. Onveiligheidsgevoelens mogen niet de sfeer van de buurt zijn. Preventie inzake inbraak en een goedwerkende buurt geven senioren een veiliger gevoel.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
29	<p>SENSIBILISEREN</p> <p>Senioren worden gesensibiliseerd over hun gedrag in het verkeer en worden op de hoogte gesteld van gewijzigde regels in het verkeer aangevuld met een opfrissing van de blijvende verkeersregels.</p>	<p>Tijdens de 'aardig op weg week' wordt een theoretische infosessie rond senioren en verkeer gegeven en praktische workshops georganiseerd (zie punt 6) september 2008</p> <p>Fietsers worden bewust gemaakt van de wettelijk verplichte fietsuitrusting en de verkeersveilige fietsen en worden overtuigd van de noodzaak aan verhoogde zichtbaarheid in het verkeer.</p> <p>Een goed georganiseerde lessenreeks mobi + wordt gepland 2010</p> <p>Kroenkelen wordt naar senioren toe extra gepromoot via o.a. het verenigingsleven en andere kanalen (lente- en herfstwandelingen) 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Kroenkelen is een moment om deelnemers te sensibiliseren over hun gedrag als fietser in het verkeer.</p>	
30	<p>OVERSTEEKPLAATSEN</p>	<p>De stad voorziet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veilige oversteekplaatsen die voldoende zichtbaar zijn en zorgt dat de oversteektijden lang genoeg zijn. - systematisch schuine stoepranden zodat rolstoelgebruikers, mensen met een buggy, personen met een boodschappenwagentje of een roulator vlotter de oversteek kunnen maken. <p>2008 – 2009 – 2010</p>	

31	VOET- EN FIETSPADEN Veilige voet-, fietspaden en straten aanleggen. Dit komt elke weggebruiker ten goede.	De stad besteedt jaarlijks een voldoende groot budget aan het herstellen en onderhouden van voet-, fietspaden en wegen 2008 – 2009 – 2010	Voetpaden: 1500000 euro
		De wegenfoon wordt via verschillende kanalen bekend gemaakt (info senior, senioren gids). De oproepen en opvolging worden geregistreerd. 2008 – 2009 – 2010 Er wordt kort op de bal ingespeeld op de vraag	
		Ingeval van ijs en sneeuw worden fiets- en voetpaden ijs- en sneeuwvrij gemaakt 2008 – 2009 – 2010 Bij de bevolking wordt bekend gemaakt dat strooizout beschikbaar is via de dienst leefmilieu. Via Bruggespraak en de media wordt de burger gesensibiliseerd om het eigen voetpad ijs- en sneeuwvrij te maken.	
32	WERKGROEP VERKEER Via de werkgroep verkeer van de Seniorenadviesraad worden nieuwe voorstellen voor veiligere situaties in het verkeer rechtstreeks doorgegeven aan de mobiliteitscel en de cel preventie van de lokale politie	Adviezen inzake senioren en verkeer worden in de werkgroep verkeer nog sterker onderbouwd en geargumenteed 2008 – 2009 – 2010	
33	ONVEILIGHEIDS-GEVOELEN Omdat onveiligheidsgevoelens bij ouderen een sterk effect hebben op mobiliteit, activiteitspatronen en levenskwaliteit is het van belang om ouderen te stimuleren en te ondersteunen in hun veiligheidsgevoel en welbevinden.	In samenwerking met de preventiedienst wordt een project uitgewerkt om het onveiligheidsgevoel bij ouderen te doen dalen 2010 De vertrekpunten kunnen zijn: veiligheid op straat, stimuleren van sociale contacten en bevorderen van sociale cohesie.	

34	OPENBAAR VERVOER	<p>De mobiliteitscel onderhandelt permanent met de Lijn voor het bekomen van voldoende bushaltes, busschuilhuisjes en over de tarieven 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Op plaatsen waar veel senioren de bus nemen (lokale seniorenverenigingen, woon- en zorgcentra, dienstencentra, serviceflats) wordt waar mogelijk een bushalte – al dan niet van een busschuilhuisje - voorzien.</p> <p>Tijdens de infosessie 'senioren en verkeer' (zie punt 6) worden workshops georganiseerd in het station (NMBS) en in samenwerking met de Lijn september 2008</p>	
35	<p>TOEGANKELIJKHEID</p> <p>Het gaat hier om de fysieke toegankelijkheid in functie van senioren. Dit betekent dat senioren die minder goed te been zijn (o.a. mensen die zich met een rolstoel verplaatsen, met een stok wandelen of in een rolstoel zitten) zowel binnen als buiten zo weinig mogelijk hinder ondervinden om zich te verplaatsen.</p>	<p>Bij het vergunningsbeleid wordt de toegankelijkheid gerespecteerd 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De stad werkt verder aan de toegankelijkheid van het openbaar domein 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De Raad voor personen met een handicap en de seniorenadviesraad zijn hierbij partners om dit mee te bewaken.</p> <p>Het openbaar vervoer moet nog toegankelijker zijn. Bij de Lijn en de NMBS wordt hierop verder aangedrongen 2008 – 2009 – 2010</p>	
36	<p>VERVOER VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP EN/OF ZORGBEHOEVENDE SENIOREN</p> <p>Mensen die zorgbehoevend zijn moeten regelmatig op controle bij een arts, vaak in een ziekenhuis. Er zijn een aantal initiatieven die vervoer regelen voor deze mensen. Bijv. Minder mobiele centrale, mobilitas (vrijwilligers van de socialistische mutualiteit).</p>	<p>In kaart brengen van het aanbod (o.a. ook rolstoeltoegankelijke taxi's) en nagaan of dit voldoet aan de behoefte. Van daaruit wordt bekeken hoe aanvullende initiatieven voorgesteld en geïmplementeerd kunnen worden 2009</p>	

VASTSTELLINGEN

Behoeftonderzoek

Uit het Vlaams onderzoek blijkt dat ruim de helft van de Vlaamse ouderen door hun gezondheidstoestand een **beperking ervaart** bij het uitvoeren van zware inspanningen. Voorts blijkt ook het trappen lopen, het buigen, het tillen en het bukken nogal wat problemen op te leveren voor een derde van de ouderen. Ongeveer één op vier senioren heeft reeds drie maanden of langer problemen om minder inspannende activiteiten te doen of om een blokje te stappen.

Het huishouden en de activiteiten van het dagelijks leven (ADL) vormen voor respectievelijk 17% van de senioren reeds langer dan 3 maanden een probleem.

Op Vlaams niveau zien we dat 17,2% van de ouderen vaak **gezondheidsproblemen** ondervindt (Brugs onderzoek: 23,2%). Exact 35,7% heeft soms gezondheidsproblemen (Brugs onderzoek: 37,7%) en 24,2% (Brugs onderzoek: 21,9%) zelden. We stellen ook vast dat bijna één op vier ouderen (22,9%) in Vlaanderen aangeeft nooit gezondheidsproblemen te hebben (17,2%: Brugs onderzoek).

Gezondheids- en mobiliteitsproblemen, samen met een onaangepaste huisvesting, verhogen de kans op vallen bij ouderen. In Vlaanderen valt 26,6% van de ouderen één keer per jaar. Exact 1% van de Vlaamse ouderen valt vier keer per jaar en 2% valt zelfs meer dan vier keer per jaar. Op zich zijn dat kleine percentages. Wanneer je dat echter bekijkt op het totale aantal 60-plussers in Vlaanderen (1398015 ouderen), gaat het om 41940 ouderen die vier keer per jaar of meer vallen (met alle gezondheidsproblemen tot gevolg).

In Brugge zijn 1309 thuiswonende 60-plussers zwaar zorgbehoevend. Ongeveer de helft van deze ouderen zijn ouder dan 80 jaar. De partner of de kinderen zijn degene die hen het meest helpen. Naast de **mantelzorg** zijn heel wat **diensten ter ondersteuning** van de thuiszorg paraat om hulpbehoevenden te helpen. Uit het behoeftonderzoek merken we dat de dienst waar het meest beroep op gedaan wordt de poetshulp/bejaardenhulp is. Andere diensten waar beroep op gedaan wordt zijn thuisoppas, thuisverpleging, diensten voor gezinshulp, boodschappendienst, klusjesdienst, warme maaltijden aan huis. Via de dienstencentra worden ook vaak diensten aangeboden ter ondersteuning van de thuiszorg. Gemiddeld ontvangt de Brugse senior 6,14 uur hulp per week blijkt uit het onderzoek. Over het algemeen is men tevreden tot zeer tevreden over de ontvangen hulp. Als dit niet zo is gaat het meestal over het feit dat de hulp te duur is, dat ze te weinig hulp kunnen krijgen, vooral tijdens de weekends of in een verlofperiode. Een kleine groep is ontevreden over de hulp van kinderen (2,8%) en/of partner (3,6%). Dit kleine percentage kan mogelijks wijzen op een kleine groep die slachtoffer is van ouderenmishandeling. Een te verwaarlozen deel van de populatie stelt dat de ontvangen hulp een te zware belasting vormt voor de omgeving (2,2%) en hekelt de houding van de hulpverleners (2,2%).

Andere bronnen

Via het jaarverslag van het OCMW stellen we vast dat het OCMW in 2006 179 aansluitingen deed voor een **personalarmtoestel**. Anderzijds waren er 59 stopzettingen. De voornaamste redenen van stopzetting zijn opname in rusthuis (44%) en het overlijden van de klant (24%). Er zijn ook een aantal andere diensten die een personalarmtoestel aanbieden. Centrum voor thuiszorg Bond Moyson, Regionaal DC onafhankelijke ziekenfonds, Thuiszorgcentrum vzw, Vlaams neutraal ziekenfonds, West-Vlaams liberaal ziekenfonds.

Het OCMW biedt de inwoners (vanaf 60 jaar of uitzondering op leeftijd) van het grondgebied Brugge de kans om een (warme) maaltijd aan huis te krijgen. Sedert 1999 blijkt dat het aantal **maaltijden aangeboden aan huis** door het OCMW ieder jaar steeg. In 2006 is het totaal aantal maaltijden gestegen boven de 200000. In vergelijking met de cijfers van 2005, valt er een stijging van 13,5% waar te nemen in vergelijking met 2006.

In België gaat men er van uit dat 5% van de 65-plussers aan **dementie** lijdt. Ruw geschat zou dit betekenen dat ook 5% van de Bruggelingen aan dementie zou lijden. Precieze cijfers zijn niet voorhanden. FOTON is het expertisecentrum voor dementie en heeft in 2007 zijn 10-jarig bestaan gevierd. Uit hun jaarverslag van 2005 stellen we vast dat 56,41% van hun werking gegaan is naar de regio Brugge. Uiteraard is Brugge ook hun thuishaven. Ze ondersteunen personen die met personen met dementie werken of er dagelijks mee om gaan. Dit zijn familieleden, hulpverleners (thuiszorg, residentiële hulpverleners), studenten, e.a.

In 2006 werden 432 interventies gedaan bij 165 mensen gedomicilieerd in Brugge. Naar het ontmoetingshuis komen veruit voornamelijk Bruggelingen. De laatste jaren komt ook meer en meer de problematiek rond jong-dementie op de voorgrond.

Oudere mensen, en dan vooral vrouwen, breken gemakkelijk een pols of een heup. Ze worden ook kleiner en beginnen krom te lopen. Vroeger dacht men dat dit onvermijdelijke verouderingsverschijnselen waren, maar vandaag weet men dat het de symptomen zijn van osteoporose.

Osteoporose is een ziekte die de beenderen aantast. De beendermassa vermindert en de beenderen worden poreus.

Een toename van het risico op breuken (vooral van de heup, dijbeen en pols) en wervelinzakking waardoor de lichaamslengte afneemt, zijn de belangrijkste gevolgen. Een klein ongeval, bijvoorbeeld een ongelukkige stoot tegen een tafelrand, kan bijvoorbeeld volstaan om de pols te breken.

Vanaf 50 jaar loopt zowat 10% van de vrouwen een verhoogd risico op breuken door osteoporose en in de leeftijdsgroep van 65 tot 74 jaar zijn zowat 40% van de vrouwen "risicopersonen" voor osteoporotische breuken.¹⁸

Via de preventiedienst van de stad kregen we het signaal dat uit de omgevingsanalyse rond drugpreventie blijkt dat bij senioren nogal veel medicatiegebruik is.

ALGEMENE DOELSTELLING

Zorgen voor een kwaliteitsvolle, doorzichtige, behoeftedekkende dienstverlening die toegankelijk is voor alle senioren.

Zolang het haalbaar is voor de zorgbehoevende, zijn omgeving en de zorgverleners, wordt gekozen voor thuiszorg.

De zorg moet niet alleen aanwezig zijn in de gemeente, maar ook kenbaar gemaakt worden en te vinden zijn via verschillende kanalen (bijv. het Sociaal Huis, waar een goede kennis aanwezig moet zijn van de zorgvoorzieningen in de regio).

Preventieve acties kunnen veel leed voorkomen en moeten op regelmatige basis georganiseerd en indien nodig herhaald worden.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
37	SOCIAAL HUIS EN GEDECENTRALISEERDE INFOPUNTEN	De werking van het sociaal huis en gedecentraliseerde infopunten wordt regelmatig geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd 2008 – 2009 – 2010	
		Tijdens de intervisie binnen het sociaal huis wordt blijvend de aandacht gevestigd op de zorg voor een laagdrempelige, doorzichtige en toegankelijke dienstverlening	

¹⁸ Bron: www.gezondheid.be

	<p>In het Sociaal Huis en de gedecentraliseerde infopunten wordt gezorgd voor een laagdrempelige, doorzichtige en toegankelijke sociale dienstverlening. Er moet voldoende aandacht zijn voor de senioren qua integrale toegankelijkheid, zodat de senioren weten dat zij met hun specifieke vragen ergens terecht kunnen en geholpen worden. Het gevoel van 'het kastje naar de muur' moet verdwijnen. Elementen zoals klantvriendelijkheid, het geven van voldoende en correcte informatie op het juiste moment en de samenwerking tussen diensten spelen een fundamentele rol.</p>	<p>2008 – 2009 – 2010</p>	
38	<p>WOON- EN ZORGCENTRA</p> <p>Woon- en zorgcentra zijn open residentiële huizen zodat het contact en de integratie in de gemeenschap bewaard is.</p>	<p>Aan het imago van woon- en zorgcentra wordt constant gewerkt zodat de beeldvorming ervan positiever wordt. Het stadsbestuur heeft hier oog voor en ondersteunt dergelijke initiatieven 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De video die door de provincie West-Vlaanderen ter beschikking gesteld wordt, wordt o.a. via de Seniorenadviesraad bekend gemaakt naar de seniorenverenigingen toe. Maar ook bijv. naar scholen, jeugdverenigingen, en dergelijke toe.</p> <p>De samenwerkingsinitiatieven met individuele vrijwilligers, het verenigingsleven en de scholen worden blijvend aangemoedigd. De samenwerking tussen woon- en zorgcentra en buurtwerkingen in het kader van woon-, zorgkernen wordt in de toekomst met verschillende actoren besproken 2009</p> <p>Bij het ontwerpen van nieuwe rusthuizen of renoveren van bestaande rusthuizen wordt geijverd voor meer individuele wooneenheden zodat de oudere meer privacy heeft en een thuisgevoel de kans krijgt 2008 – 2009 – 2010</p>	

39	<p align="center">OVERLEG TUSSEN VERSCHILLENDE PROFESSIONELE ACTOREN</p>	<p>Er dient permanent samenwerking en overleg te zijn tussen de verschillende professionele actoren. De seniorenconsulent consulteert bij de verantwoordelijken van verschillende overlegstructuren waar het interessant is om aanwezig te zijn. 2008 – 2009 – 2010</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerkingsinitiatief thuiszorg - Zorgstrategisch overleg - Overleg tussen de privé – rusthuizen (ruimer dan Brugge) - Andere niet permanente overlegmomenten rond bepaalde thema's 	
40	<p align="center">MANTELZORG</p> <p>Mantelzorg is een onmisbare schakel in vele zorgprocessen. Men vraagt van de mantelzorger een grote draagkracht, soms continu en voor een lange termijn. Door een oppas- of gezelschapsdienst, vrijwilligers, nachtopvang, kortverblijf en dagverzorging en ondersteuning te voorzien, wordt de draaglast van de mantelzorger gereduceerd.</p>	<p>De Stad ondersteunt de diensten die de draaglast van de mantelzorger reduceert 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Dit zijn o.a. de diensten voor gezins- en oppashulp</p> <p>Het ontmoetingshuis van FOTON krijgt financiële ondersteuning 2009</p> <p>De mantelzorgpremie wordt na één jaar geëvalueerd Najaar 2008 – begin 2009</p> <p>Sedert 2008 biedt de stad een mantelzorgpremie aan aan mantelzorgers onder bepaalde voorwaarden. De premie bedraagt 20 euro per maand.</p> <p>Mantelzorgers die in het sociaal huis komen kunnen hun verhaal doen en krijgen de gelegenheid om knelpunten of problemen te verwoorden.</p>	<p>Diensten voor Gezinszorg en oppashulp 2008: 164065 euro</p> <p>5000 euro</p>
41	<p align="center">OUDERENMIS(BE)- HANDELING</p> <p>Ouderenmis(be)handeling is meer dan we er ons in eerste instantie misschien bij voorstellen. Het is niet alleen het vaak meer zichtbare lichamelijke geweld, maar ook financiële uitbuiting, verwaarlozing of schending van de rechten (zoals het recht op privacy) zijn vormen van ouderen(mis)handeling.</p>	<p>Het steunpunt ouderen(mis)behandeling van de provincie West-Vlaanderen en het meldpunt ouderen(mis)behandeling worden voldoende bekend gemaakt. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Via seniorenengids, info senior, bruggespraak</p> <p>In het sociaal huis moeten senioren en anderen terecht kunnen als er problemen zijn rond ouderenmis(be)handeling. Deskundig advies is gegarandeerd. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Het is belangrijk dat de medewerkers van het sociaal huis voldoende op de hoogte zijn van de problematiek.</p>	

	Daarenboven gebeurt het mis(be)handelen niet altijd kwaadwillig. Soms worden ouderen fout behandeld omdat de zorgdrager niet beter kan of niet beter weet. Deze mis(be)handeling gebeurt ook zeer vaak achter gesloten deuren. Er wordt niet over gepraat uit schaamte, uit angst voor nare gevolgen, uit loyaliteitsgevoelens, ... Toch is praten de eerste stap naar een oplossing !		
42	<p>SOCIAAL PREVENTIEVE GEZONDHEIDSACTIES</p> <p>Preventie kan vaak veel leed voorkomen. Beter voorkomen dan genezen is het motto.</p>	<p>De Stad biedt ondersteuning aan en is medeorganisator van preventieve acties 2008 – 2009 – 2010</p> <p>We denken aan de campagnes rond griepvaccinatie, BOEBS (valpreventie), borstkanker (ism LOGO), baarmoederhalskanker (ism provincie West-Vlaanderen) en prostaatkanker (ism provincie West-Vlaanderen). We moeten blijvend aandacht hebben voor deze preventie.</p> <p>Met de cel 'sociaal preventieve gezondheidszorg' en/of het lokaal gezondheidsoverleg wordt een preventieve actie rond 'osteoporose' georganiseerd. Er wordt ook ingepikt op andere thema die zich aanbieden. 2009</p> <p>Senioren worden via een folder, een artikel in Bruggespraak (ook ledenbladen seniorenverenigingen, Balsemboomblad) geïnformeerd over de gevaren van verkeerd of overmatig medicatiegebruik. 2009</p>	
43	<p>DIENSTEN TER ONDERSTEUNING VAN DE THUISZORG</p> <ul style="list-style-type: none"> - boodschappen aan huis - gezinszorg - klusjesdienst - oppashulp 	<p>Via verschillende kanalen (thuiszorgzakboekje, info senior, seniorengrids, sociaal huis, gedecentraliseerde infopunten) worden de diensten ter ondersteuning van de thuiszorg bekend gemaakt. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Via verschillende kanalen wordt het bestaan van de provinciale premie op de abonnementskosten voor een personenalarmttoestel (te verkrijgen onder bepaalde voorwaarden) bekend gemaakt 2008 – 2009 – 2010</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - palliatieve zorg thuis - personenalarmtoestel - thuisverpleging - uitleendienst - vervoersdiensten - warme maaltijden <p>Deze zijn van groot belang zodat iedereen zolang mogelijk zelfstandig thuis kan blijven wonen. De verschillende diensten bieden hulp als de gezondheid verzwakt en huishoudelijke taken niet meer zelf kunnen gedaan worden.</p>		
44	<p>CO VERGIFTIGING</p> <p>Het is belangrijk om de bevolking te beschermen en te informeren over CO-vergiftiging en hoe men dit kan voorkomen.</p>	<p>Via info senior en de senioren gids worden senioren hierover geïnformeerd 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Aan seniorenverenigingen kan een artikel bezorgd worden dat kan gepubliceerd worden in hun ledenblad. Dit kan ook gepubliceerd worden in Bruggespraak en het Balsemboomblad. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De provincie West-Vlaanderen geeft een premie ter voorkoming van CO-vergiftiging. Deze wordt via verschillende kanalen bekendgemaakt 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Diensten die advies geven om kleine aanpassingen te doen in de woning teneinde het comfort en de veiligheid van de leefruimte te verbeteren kunnen ook aandacht besteden aan het voorkomen van CO-vergiftiging 2008 – 2009 - 2010</p>	
45	<p>GEZONDE VOEDING</p> <p>Wanneer koken een hele karwei wordt, boodschappen doen en maaltijden bereiden een grote inspanning vergen, grijpt men vaak naar broodmaaltijden of op te warmen maaltijden. Dit komt de gezondheid niet altijd te</p>	<p>Er wordt permanent over gewaakt dat de warme maaltijden die aan huis geleverd worden kwaliteitsvol zijn. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Ook in rusthuizen, waar strenge normen gelden blijft men aandacht hebben voor kwaliteitsvolle maaltijden 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De dienstencentra en lokale seniorenverenigingen worden gestimuleerd om kookcursussen te geven gericht naar senioren die het</p>	

goede. Gevarieerde, verse en vooral goed klaargemaakte voeding is dan ook heel belangrijk.

moeilijk krijgen om zelf een warme maaltijd te maken.

Er is aandacht voor senioren die het moeilijk krijgen om zelf een warme maaltijd te maken. Deze mensen worden gestimuleerd en krijgen tips die hen helpen om zolang mogelijk zelf hun maaltijd samen te stellen en klaar te maken. Dit bevordert de zelfredzaamheid en de gezondheid.

DIVERSITEIT : Met verschillende generaties en culturen samenleven

VASTSTELLINGEN

Behoefteteonderzoek

Uit het Brugs onderzoek stellen we vast dat er in de wijk het minst geklaagd wordt over teveel allochtonen, teveel jongeren en een slechte mentaliteit. Uit de resultaten van het Vlaams onderzoek wordt zelfs geconcludeerd dat ouder eerder ontevreden blijken over het aantal ouderen in de wijk, dan over de aanwezigheid van jongeren.

Op de stelling **'de samenleving is vooral gericht op jongeren, met de belangen van ouderen wordt weinig rekening gehouden'** antwoordden 17,9% van de Brugse ouderen het (helemaal) oneens te zijn. 32,8% is het noch eens noch oneens. 46,3% is het (helemaal) eens.

Op de stelling **'ouderen vormen een aparte groep in de maatschappij met eigen belangen'** antwoordde 65,8% het (helemaal) eens te zijn. 20,5% is het noch eens, noch oneens en 13,6% is het (helemaal) niet eens.

Op de stelling **'als de tijden slechter worden, zijn het al gauw de ouderen die aan het kortste eind trekken'** antwoordde 55,8% het (helemaal) eens te zijn. 27,2% is het noch eens, noch oneens en 15% is het (helemaal) oneens.

Op de stelling **'ik heb het gevoel dat ouderen tegenwoordig niet meer meetellen'** antwoordde 41% het (helemaal) eens te zijn, 28,9% is het noch eens, noch oneens en 30,5% is het (helemaal) oneens.

Op de stelling **'sinds ik ouder ben, merk ik regelmatig dat men me niet meer serieus neemt'** antwoordde 29,3% het (helemaal) eens te zijn. 31,6% was het noch eens, noch oneens en 38,2% was het (helemaal) oneens.

Op de stelling **'ik heb het gevoel dat ouderen worden achtergesteld of benadeeld ten opzichte van andere groepen mensen'** antwoordde 32% het (helemaal) eens te zijn, 36,4% was het noch eens, noch oneens en 31,6% was het (helemaal) oneens.

Op de stelling **'de ouderen van nu hebben het moeilijker dan de ouderen van vroeger'** antwoordde 16,9% het er (helemaal) mee eens te zijn, 27,7% is het noch eens, noch oneens, 55,3% is het (helemaal) niet eens.

ALGEMENE DOELSTELLING

In de gemeente leven we met verschillende generaties en zij het wel in mindere mate met verschillende culturen. Het is niet makkelijk om de straat en het dorp, waar de senioren reeds lange tijd wonen, te zien veranderen. Toch is diversiteit een rijkdom voor iedereen. Het is de bedoeling dat al deze mensen minder vreemd worden voor elkaar, respect hebben voor mekaar en dat er spontaner contacten worden gelegd en onderhouden.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
46	<p>INTERGENERATIONELE ONTMOETINGEN</p> <p>Intergenerationele ontmoetingen stimuleren zodat kinderen, jongeren, adolescenten, volwassenen, senioren en hoogbejaarden mekaar leren waarderen en bijdragen tot een harmonieuze samenleving.</p>	<p>Projecten waar jong en oud iets van mekaar leren zijn zeer waardevol en worden gecontinueerd 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Bijv. digi-senior: studenten informaticabeheer geven les aan senioren.</p> <p>Een intergenerationeel project wordt op touw gezet in samenwerking met de jeugddienst en de diversiteitsdienst 2010</p> <p>Lagere schoolkinderen bezoeken regelmatig senioren in woon- en zorgcentra. De seniorenverenigingen spelen hierin een ondersteunende rol. Dit wordt verder aangemoedigd. 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De Seniorenadviesraad volgt kritisch en permanent wat de media over ouderen verkondigt en neemt een standpunt in waar onterecht verkeerde beeldvorming over ouderen naar voor treedt 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Bepaalde instellingen bewerkstelligen soms onterecht verkeerde beeldvorming over ouderen (bijv. rijvaardigheid, hospitalisatieverzekering, autoverzekering, preventiecampagnes).</p> <p>Senioren krijgen de kans om op een positieve manier naar voor te komen. Ze krijgen het respect dat ze verdienen (geen betutteling). 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Een kunstwedstrijd annex tentoonstelling beeldende kunst analoog aan deze naar aanleiding van het 35-jarig bestaan van de seniorenadviesraad' (zie punt 16).</p> <p>Systematisch en bij alle beslissingen wordt sociale verdringing en discriminatie omwille van leeftijd teruggedrongen. Er wordt rekening gehouden met het feit dat ouderen geen homogene groep zijn, maar gediversifieerd. Het beeld van ouderen in de maatschappij moet dan ook zo benaderd worden. 2008 – 2009 – 2010</p>	<p>Bedrag nog te bepalen na afspraak met betrokken diensten</p>

47	<p>MULTICULTURELE ONTMOETINGEN</p> <p>Multiculturele ontmoetingen stimuleren zodat senioren autochtonen en allochtonen mekaar leren kennen en waarderen en bijdragen tot een verdraagzamere samenleving. Door goeie informatie worden gevoelens van onbekendheid waarmee allen wellicht worstelen weggewerkt.</p>	<p>In samenwerking en overleg met de diversiteitsdienst wordt een project uitgewerkt 2010</p>	<p>Bedrag nog te bepalen na afspraak met betrokken diensten</p>
48	<p>HOLEBI</p> <p>Senioren die homo, lesbisch of bi-seksueel zijn krijgen vaak te kampen met vooroordelen. Ze waren jong in een periode waar homo-, lesbisch of bi-seksualiteit nog een taboe was. Gelukkig denkt onze maatschappij nu ruimer, maar toch is verdraagzaamheid naar deze groep een aandachtspunt.</p>	<p>In samenwerking en overleg met de diversiteitsdienst wordt een project uitgewerkt 2010</p>	<p>Bedrag nog te bepalen na afspraak met betrokken diensten</p>

BEVORDEREN VAN SOCIALE COHESIE EN NETWERKEN

VASTSTELLINGEN

Behoefteteonderzoek

79,9% van de Brugse senioren menen dat er genoeg mensen zijn op wie ze kunnen **terugvallen bij narigheid**. Toch zegt 20,9% dat ze zich soms tot vaak **eenzaam voelen**. 16,5% heeft serieuze eenzaamheidsgevoelens (Vlaams onderzoek : 18%). Het merendeel van de senioren krijgt regelmatig bezoek of heeft telefonisch **contact met kinderen of schoonkinderen**. 41,2% 1 à 2 keer per week, 32,2% (bijna) dagelijks, 9,5% maandelijks. Ook met de **kleinkinderen** hebben de meeste senioren vrij veel contact. Van de kleinkinderen komen of bellen 38,6% 1 à 2 x per week, 17,2% bijna dagelijks en 15,6% maandelijks.

Broers of zussen hebben meestal wekelijks (22%) tot maandelijks contact (25,7%). Het overgrote deel van de senioren hebben geen **ouders** meer. Van de ondervraagden die nog ouders hebben, heeft 3,7% bijna dagelijks contact, 9% 1 à 2 keer per week en 3,1% maandelijks.

Met **andere familieleden** hebben de meeste senioren maandelijks (20,6%) of minder dan 1 x per maand (39,3%) contact. De **kennissen** scoren beter. 8,6% heeft bijna dagelijks contact, 31,4% 1 à 2 keer per week en 27% maandelijks.

Met de **mensen uit de buurt** heeft 17% van de ondervraagden bijna dagelijks contact, 25,1% 1 à 2 keer per week en 12,2% maandelijks.

Algemeen kan gesteld worden dat de overgrote meerderheid van de Vlaamse senioren frequent contact onderhoudt met allerlei mensen. Vooreerst zijn er uiteraard veel contacten met de eigen kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen. Na het eigen gezin, hebben ouderen veruit het vaakst contact met burens en mensen uit de wijk. De onmiddellijke nabijheid van dit sociale netwerk speelt ongetwijfeld een grote rol in de ouderdom en is daarenboven een groot voordeel op vlak van sociale steun.

Op Vlaams niveau zien we dat 94,3% van de ouderen tevreden tot zeer **tevreden** is over de **contacten met hun partner**. 93,2% van de ouderen is (zeer) tevreden over de **contacten met de kinderen**. Ouderen zijn iets minder tevreden over de **contacten met hun schoonkinderen** dan over de contacten met de eigen kinderen. Toch is nog 89,3% van de Vlaams ouderen (zeer) tevreden over de contacten met hun schoonkinderen. Merkelijk iets minder vaak tevreden zijn ouderen over de **contacten met de kleinkinderen**. Bijna 75% van de Vlaamse senioren is er tevreden tot zeer tevreden over. Ongeveer 70% van de Vlaamse senioren antwoordde tevreden tot zeer tevreden te zijn over de **contacten met de eigen broers of zussen**. Over **contacten met hun ouders** zijn senioren vrij tevreden. Gemiddeld 78,7% van de ouderen is er tevreden tot zeer tevreden over. Op Vlaams niveau zien we dat meer dan vier vijfde van de senioren (zeer) tevreden is over de **contacten met vrienden en kennissen**. Het merendeel van de ouderen (78,7%) is ook (zeer) tevreden over de **contacten met burens of met mensen uit de wijk**. Hoewel ouderen frequenter contact hebben met hun burens en andere mensen uit de wijk dan met eigen vrienden en kennissen, zien we toch dat ze algemeen gezien meer tevreden zijn over de contacten met die vrienden en kennissen dan over de contacten met burens en mensen uit de wijk. 31 % van de Vlaamse ouderen heeft geen partner.

ALGEMENE DOELSTELLING

Mensen hebben mensen nodig, vooral kinderen en senioren. Een goed familiaal en een ondersteunend sociaal netwerk bieden de beste bescherming tegen vereenzaming, kwetsbaarheid en mis(be)handeling. Het sociale netwerk tussen thuiswonenden en residentieel verblijvende senioren blijft van groot belang. De overheid heeft tot opdracht er mede voor te zorgen dat mensen, als dat nodig is, in solidariteit op elkaar kunnen rekenen.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
	<p>VRIJWILLIGERSWERK STIMULEREN (Zie punt 22)</p>		
48	<p>DIENSTENCENTRA</p> <p>Een goeie relatie met de dienstencentra is van groot belang voor het informeren en creëren van ontmoetingsmomenten. Dienstencentra werken laagdrempelig en kennen de noden uit de buurt. Samenwerking tussen de stad, de seniorenadviesraad, het verenigingsleven en de dienstencentra dragen hiertoe bij.</p>	<p>De verantwoordelijke van de dienstencentra van het OCMW is vertegenwoordigd in de Seniorenadviesraad en in de reflectiegroep van het Seniorenbeleidsplan 2008 – 2009 -2010</p> <p>In de programmatiecommissie van de dienstencentra zijn drie vertegenwoordigers van de Seniorenadviesraad aanwezig 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De werking van de dienstencentra wordt bekendgemaakt via verschillende kanalen 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Tijdens de ouderenactie voor 85-plussers wordt op voorhand een brief verstuurd waarop de 85-plussers kunnen aanduiden waarover zij meer informatie wensen te krijgen 2008 – 2009 – 2010</p> <p>Deze brief wordt terugbezorgd via vrijwilligers ter gelegenheid van het bezoek aan de 85-plussers. Hiermee willen het stadsbestuur en de dienstencentra van het OCMW de ouderen bereiken die de weg naar informatie moeilijk vinden en meteen ook signalen van eenzaamheid opsporen.</p>	
	<p>SENIOREN-VERENIGINGEN (Zie punt 21)</p>		

49	<p>EENZAAMHEID</p> <p>Tal van factoren hangen samen met eenzaamheid (o.a. lichamelijke gezondheid, sociale vaardigheden en competenties, het inkomen en/of financiële situatie, de leefsituatie, leefomgeving, buurt, gezinsstatus, levensgebeurtenissen, persoonlijkheidsfactoren en sociaal netwerk) Deze staat in relatie met enerzijds de inhoud van relaties die men nu heeft en deze die men zou wensen. Wanneer hier een onevenwicht is, ontstaat eenzaamheid ¹⁹ Vereenzaming en eenzaamheid zijn en blijven een reëel probleem en een uitdaging voor de komende jaren.</p>	<p>Binnen de Seniorenadviesraad wordt een werkgroep gecreëerd die een project rond eenzaamheid uitwerkt Vanaf 2008</p> <p>Als aanzet van de werkgroep kan een deskundige worden uitgenodigd om te komen spreken over eenzaamheid.</p>	
	<p>ONTMOETINGS-MOMENTEN (Zie punt 23)</p>		

¹⁹ De Jong Gierveld, J.; & Van Tilburg, T. (1999). Manual of the Loneliness Scale 1999. Geraadpleegd op 29 maart 2005, op http://home.scw.vu.nl/~tilburg/manual_loneliness_scale_1999.html

DUURZAAM BELEID (ruimtelijke ordening, milieu, groen, stadshygiëne, ...)

VASTSTELLINGEN

Rond duurzaam beleid en senioren zijn weinig gegevens gekend. Op de website www.seniorennet.be (de senioren website in Vlaanderen) zien we heel wat items die leiden tot duurzaam beleid. De slogan van het WWF (stop de klimaatverandering voor ze jou verandert ! Ontdek hoe jij elke dag het klimaat kunt veranderen) zien we regelmatig verschijnen en je kunt erop doorklikken als je meer wilt weten. Daarnaast is er een rubriek 'natuurbehoud'. Als je erop doorklikt kun je heel wat aanklikken en ook doorklikken naar het WWF. Je kunt er ook de luchtkwaliteit opvragen. Er wordt heel wat uitleg gegeven over ozon, fijn stof en dergelijke.

ALGEMENE DOELSTELLING

Het uitbouwen van een oudervriendelijke, gezonde, veilige en gezellige gemeente voor nu en later. Duurzaam beleid houdt vooral rekening met het welzijn van de ganse bevolking.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	EN BUDGETTAIRE RAMING
50	LEEFMILIEU	Senioren die een gewaarborgd inkomen voor bejaarden genieten, die een inkomensgarantie voor ouderen genieten, personen die incontinent zijn en die thuis een dialyse ondergaan hebben recht op gratis vuilniszakken 2008 – 2009 -2010	
		Kleine afvalzakken blijven aangeboden worden door het stadsbestuur 2008 – 2009 -2010 Heel wat senioren hebben moeite om zware huisvuilzakken buiten te zetten, vandaar het belang dat de kleine afvalzakken behouden worden.	
		De milieutelefoon wordt via verschillende kanalen bekend gemaakt bij de senioren 2008 – 2009 – 2010	
		Senioren worden betrokken bij de acties nette buurt 2008 – 2009 – 2010	

		<p>Nieuwe containers op de containerparken zijn deels verzonken in de grond. Het personeel in de containerparken bieden hulp indien senioren erom vragen 2008 – 2009 – 2010</p>	
		<p>Senioren worden gestimuleerd om milieubewust te leven. Via de dienst leefmilieu worden tips opgesteld om senioren te helpen om milieubewust te leven. Deze tips worden opgenomen in info senior, de seniorengids, het Balsemboomblad, buurtkranten 2008</p> <p>Ook het project 'energiesnoeiers' heeft hier z'n plaats.</p>	
51	EERLIJKE HANDEL	<p>Fair trade producten worden beter bekend gemaakt bij senioren 2009</p>	
		<p>In de seniorenadviesraad komt een deskundige van de noord-zuiddienst een toelichting geven over eerlijke handel en het gebruik van fair trade producten te stimuleren en misvattingen weg te werken 2009</p>	

INKOMEN

FASTSTELLINGEN

Behoefteteonderzoek

Wat het inkomen betreft heeft 30,4% een inkomen van **minder dan 1000 euro**, blijkt uit het Brugs onderzoek. 32% heeft **tussen de 1000 en de 1499 euro**. Uit het Vlaams onderzoek kunnen we concluderen dat bijna twee derde van de Vlaamse ouderen een gezinsinkomen heeft onder de 1500 euro. 38% van de Brugse ondervraagden beweert het **moeilijk tot zeer moeilijk te hebben** om met zijn/haar inkomen rond te komen. 62% heeft het **makkelijk tot zeer makkelijk** om rond te komen. Zes op tien senioren geven aan gemakkelijk tot zeer gemakkelijk rond te komen met hun huishoudinkomen, terwijl vier op tien Vlaamse ouderen antwoorden dat ze moeilijk tot zeer moeilijk kunnen rondkomen.

2006 : AANTAL DOSSIERS RMI PER GESLACHT EN LEEFTIJDSCLASSE						
LEEFTIJDSCLASSE	MANNEN		VROUWEN		TOTAAL	
	Aantal	% totaal aantal dossier	Aantal	% totaal aantal dossiers	Aantal	%
0-17 jaar	0	0	6	1,21	6	0,63
18-20 jaar	83	18,12	86	17,34	169	17,71
21-24 jaar	84	18,34	77	15,52	161	16,88
25-34 jaar	80	17,47	77	15,52	157	16,46
35-44 jaar	92	20,09	71	14,31	163	17,09
45-54 jaar	53	11,57	80	16,13	133	13,94
55-64 jaar	51	11,14	77	15,52	128	13,42
65-74 jaar	11	2,40	19	3,83	30	3,14
75-84 jaar	4	0,87	3	0,60	7	0,73
85 jaar en ouder	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	458	100	496	100	954	100

Uit het jaarverslag van het OCMW van 2006 blijkt dat meer dan een derde (34,07%) van de rechthebbenden op een leefloon zijn terug te vinden in de leeftijdsklassen tot en met 24 jaar. In de leeftijdsklassen tot en met 44 jaar is er een evenwicht tussen het aantal mannen en vrouwen. Vanaf de leeftijdsklasse 45 t.e.m. 54 jaar is er een duidelijke meerderheid vrouwen. Het aantal 55 + die een leefloon krijgt is beperkt. 66 mannen en 99 vrouwen. Boven de 85 jaar heeft niemand in Brugge recht op een leefloon.

Het aantal ouderen die een inkomensgarantie voor ouderen IGO (dit is een bijstandsuitkering die financiële hulp biedt aan ouderen die niet over voldoende middelen beschikken. De IGO is een vorm van leefloon voor ouderen) ontvangen of een gewaarborgd inkomen voor bejaarden ontvangen²⁰.

²⁰ Gewaarborgd inkomen voor bejaarden is vervangen door Inkomensgarantie voor Ouderen. Nieuwe aanvragen voor het gewaarborgd inkomen voor bejaarden worden dus niet meer behandeld.

2007	GEWAARBORGD INKOMEN VOOR BEJAARDEN		INKOMENSGARANTIE VOOR OUDEREN	
POSTNUMMER	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
8000	203	82031,81	409	134652,00
8200	76	29981,81	239	72070,30
8310	63	20479,82	203	57735,92
8380	13	4899,71	89	24013,18
TOTAAL	355 (in 2004: 438)	137387,15	940 (in 2004: 946)	288471,40

ALGEMENE DOELSTELLING

Senioren die met een klein inkomen moeten rondkomen voldoende ondersteunen en informeren zodat armoede voorkomen kan worden.

ACTIEPUNTEN

NR.	ALGEMENE ACTIEPUNTEN	CONCRETE ACTIEPUNTEN + PLANNING	BUDGETTAIRE RAMING
52	PENSIOEN – SOCIALE VOORDELEN – TEGEMOETKOMINGEN	<p>Senioren worden geïnformeerd over hun pensioen en sociale voordelen en tegemoetkomingen. Dit via info senior, senioren gids, sociaal huis 2008 – 2009 – 2010</p> <p>De medewerkers van het sociaal huis zijn op de hoogte van de pensioenwetgeving, de sociale voordelen en tegemoetkomingen voor ouderen. Bij cliënteel die langskomt voor financiële hulp wordt nagegaan voor welke tegemoetkomingen of voordelen ze nog in aanmerking komen 2008 – 2009 -2010</p> <p>In het sociaal huis vindt maandelijks een zitdag plaats van de federale overheidsdienst sociale zekerheid 2008 – 2009 -2010</p> <p>Er zijn goede afspraken met de mutualiteiten wat betreft informatiedoorstroming zodat iedereen op de hoogte is 2008 – 2009 -2010</p> <p>Nieuwe zaken met betrekking tot het inkomen worden extra goed en duidelijk gecommuniceerd. Bijv. dienstencheques, omnio-statuut, mantelzorgpremie 2008 – 2009 -2010</p>	

²¹ Bron : Rijksdienst voor pensioenen

FINANCIËEL PLAN SENIORENBELIJDSPAN 2008-2009-2010

Dit financieel plan geeft een overzicht van de kosten die gepaard gaan met de actie- en aandachtspunten die voorgesteld worden in het seniorenbeleidsplan 2008-2009-2010.

De vooropgestelde bedragen benaderen de werkelijke kost. Sommige kosten worden gedragen door de cel 'senioren' binnen de dienst maatschappelijke begeleiding. Andere kosten worden gefinancierd met krediet van andere cellen of andere diensten.

2008 : Maatschappelijke begeleiding			
Zie actiepunt	Onderwerp	Artikel	Bedrag
6, 13, 29, 34	Infosessie en workshops senioren en verkeer (werkingskost)	83472/124-48	500 euro
8, 21	Subsidie project 'Digi-senior'	83472/332-02	2100 euro
12	Logistieke ondersteuning Seniorenadviesraad	83472/124-48	500 euro
12,24	Wandelingen voor senioren	83472/124-48	6000 euro
12	85-plus actie	83472/124-48	6500 euro
12	Huldiging 100-jarigen en 100 +	84472/123-16	4200 euro
12, 22	Subsidies seniorenverenigingen	83472/332-02	16200 euro
	Subsidies 'clubs voor gepensioneerden'	83472/332-02	1362 euro
40	Mantelzorgpremie	84472/331-01	336300 euro
40	Subsidie 'diensten voor gezins- en oppashulp'	84472/332-02	164065 euro
40	Subsidie 'Foton'	87172/332-02	5000 euro
2008 : Andere diensten			
Zie actiepunt	Onderwerp	Dienst	Bedrag
1	Seniorengids (adresetiketten)	Stadsdrukkerij	900 euro
1	Seniorengids (arcotec)	Stadsdrukkerij	700 euro
1	Seniorengids (verzending)	Secretarie (Algemene verzendkosten)	16000 euro
8	Project Wijzer vzw	Onderwijs	39466 euro

2009 : Maatschappelijke begeleiding

Zie actiepunt	Onderwerp	Artikel	Bedrag
7	Thuiszorgbeurs	84672/124-48	2500 euro
12	Logistieke ondersteuning Seniorenadviesraad	83472/124-48	1000 euro
12,24	Wandelingen voor senioren	83472/124-48	6000 euro
12	85-plus actie	83472/124-48	6500 euro
12	Huldiging 100-jarigen en 100 +	84472/123-16	4200 euro
12, 22	Subsidies seniorenverenigingen en clubs voor gepensioneerden	83472/332-02	30000 euro
12	Behoefteteonderzoek	83472/124-48	3000 euro
40	Mantelzorgpremie	84472/331-01	336300 euro
40	Subsidie 'diensten voor gezins- en oppashulp'	84472/332-02	164065 euro
40	Subsidie 'Foton'	84472/332-02	5000 euro

2010 : Maatschappelijke begeleiding

Zie actiepunt	Onderwerp	Artikel	Bedrag
6	Preventieve actie 'osteoporose'	84672/124-48	1200 euro
12	Logistieke ondersteuning Seniorenadviesraad	83472/124-48	1000 euro
12,24	Wandelingen voor senioren	83472/124-48	6000 euro
12	85-plus actie	83472/124-48	6500 euro
12	Huldiging 100-jarigen en 100 +	84472/123-16	4200 euro
12, 22	Subsidies seniorenverenigingen en clubs voor gepensioneerden	83472/332-02	+/- 30000 euro (a rato van 1 euro per 60+ in het jaar voor de begroting opgemaakt wordt)
16	Stedelijke seniorenspordtag		Nog te bepalen in afspraak met de sportdienst
17	Tentoonstelling beeldende kunst (tenzij 2011 naar aanleiding van 40 jaar seniorenadviesraad)	83472/124-48	6500 euro
18	Samenwerkingsproject 'senioren-bibliotheek'		Nog te bepalen in afspraak met de bibliotheek
40	Mantelzorgpremie	84472/331-01	336300 euro
40	Subsidie 'diensten voor gezins- en oppashulp'	84472/332-02	164065 euro
40	Subsidie 'Foton'	84472/332-02	5000 euro
46	Intergenerationeel project		Nog te bepalen in afspraak met de jeugdendienst en/of diversiteitsdienst
47	Multicultureel project		Nog te bepalen in afspraak met de diversiteitsdienst

2010 : Andere diensten

Zie actiepunt	Onderwerp	Dienst	Bedrag
16	Stedelijke seniorenspordtag	Sportdienst	Nog te bepalen in afspraak met de sportdienst
18	Samenwerkingsproject 'senioren-bibliotheek'	Bibliotheek	Nog te bepalen in afspraak met de bibliotheek
46	Intergenerationeel project	Jeugddienst en / of diversiteitsdienst	Nog te bepalen in afspraak met de jeugddienst en/of diversiteitsdienst
47	Multicultureel project	diversiteitsdienst	Nog te bepalen in afspraak met diversiteitsdienst

BIJLAGE 1 : HUISHOUDELIJK REGLEMENT SENIORENADVIESRAAD

ART. 1 DOELSTELLING

De doelstelling van de Seniorenadviesraad Brugge is:

Als een volwaardig contactorgaan met adviserende bevoegdheid, op te treden tegenover het Stadsbestuur en het OCMW waarbij de verschillende partijen zich houden aan de afsprakennota.

Hieronder wordt verstaan dat:

- de Seniorenadviesraad tot taak heeft, de samenwerking tussen de gefedereerde bonden, het ouderenwerk en de bejaardenzorg te bevorderen, alsook de integratie van ouderen in de samenleving te bewerkstelligen.
- de Seniorenadviesraad zelf initiatief kan nemen om advies te geven aan het Stadsbestuur en het OCMW.
- de Seniorenadviesraad het advies verstrekt op vraag van het Stadsbestuur en het OCMW.
- het Stadsbestuur en het OCMW het advies kan volgen, maar tenminste moet motiveren waarom het advies wel of niet wordt gevolgd.

ART. 2 SAMENSTELLING VAN DE SENIORENADVIESRAAD

§ 1

- De verkozen **voorzitter**
- De verkozen **ondervoorzitter**
- De **effectieven** en **plaatsvervangers**:

Zijn stemgerechtigd:

De effectieven of hun plaatsvervanger die:

- de actieve loopbaan hebben beëindigd,
- het grondgebied van Brugge bewonen,
- geen deel uitmaken van de gemeenteraad of een politiek mandaat uitoefenen.

Het overgrote deel van de leden zijn de afgevaardigden van de gefedereerde bonden die georiënteerd zijn op het bevorderen van de seniorenbelangen op het grondgebied van Brugge, die minstens 1 jaar bestaan en het bewijs kunnen leveren van een regelmatig voortdurende activiteit. Iedere gefedereerde bond heeft recht op één vertegenwoordiger. Per schijf van 500 leden heeft iedere gefedereerde bond recht op een bijkomend vertegenwoordiger. Deze vertegenwoordigers noemen we de effectieven. Zij hebben stemrecht.

Ze zetelen namens de gefedereerde bond die ze vertegenwoordigen en niet te persoonlijke titel.

Elke gefedereerde bond duidt bij voorkeur, evenveel plaatsvervangers aan als er effectieven zijn. De plaatsvervanger moet, in principe, niet aanwezig zijn op de algemene- of kernvergadering, tenzij hij / zij door een effectieve wordt gevraagd om zijn / haar plaats in te nemen op de algemene- of kernvergadering.

Als de effectieve niet aanwezig kan zijn, moet hij de plaatsvervanger verwittigen en aan het secretariaat doorgeven wie zijn / haar plaats zal innemen op de vergadering. Op die manier verwerft de plaatsvervanger het stemrecht in plaats van de effectieve.

Nieuwe gefedereerde bonden die minstens 1 jaar bestaan en het bewijs kunnen leveren van een regelmatig voortdurende activiteit kunnen een schriftelijk verzoek richten aan het secretariaat van de Seniorenadviesraad om opgenomen te worden als lid. De algemene vergadering beslist over deze opneming.

- De **deskundigen**:

Iedere gefedereerde bond heeft recht om deskundigen uit hun bond voor te dragen. Deze zullen permanent in de Seniorenadviesraad zetelen. De Seniorenadviesraad beslist over het opnemen van de voorgedragen deskundigen. Daarnaast kan de Seniorenadviesraad beslissen om externe deskundigen te vragen om een toelichting te komen geven over hun expertisegebied. De deskundigen hebben spreekrecht, maar geen stemrecht.

- De **geïnteresseerden**:

De geïnteresseerde heeft geen stemrecht. Hij / zij is geïnteresseerd in een of meerdere onderwerpen die in de Seniorenadviesraad worden besproken. Zij kunnen tussenkomen mits toelating van de voorzitter. Zij kunnen schriftelijk bezwaren voorleggen aan het secretariaat, waarbij ze deze kunnen komen toelichten mits het fiat van de voorzitter.

- De **leden van ambtswege** zijn:

- de schepen die de Seniorenadviesraad onder zijn / haar bevoegdheid heeft,
- de OCMW-voorzitter of een plaatsvervangend raadslid,
- een afgevaardigd ambtenaar van het OCMW,
- een door het schepencollege aangestelde ambtenaar met de functie van secretaris / verslaggever.

De leden van ambtswege zijn niet stemgerechtigd in de Seniorenadviesraad.

§ 2

De gefedereerde bonden streven ernaar dat minstens 1/3 van de leden van de Seniorenadviesraad van een verschillend geslacht zijn.

ART. 3 MANDAAT

§ 1

Het mandaat van de effectieve leden, de voorzitter en de ondervoorzitter onder voorbehoud van eventuele toepassing van § 5 van dit artikel, geldt voor een termijn van 6 jaar, samenlopend met de legislatuur van het Stadsbestuur, is onbezoldigd en kan worden vernieuwd. De verkiezing van de voorzitter en de ondervoorzitter gaat door op de eerste algemene vergadering na de installatie van de nieuwe gemeenteraad.

§ 2

Bij de aanvang van de nieuwe legislatuur zullen de gefedereerde bonden worden uitgenodigd om schriftelijk effectieve leden, een kandidaat-voorzitter en een kandidaat-ondervoorzitter voor te dragen. Een kandidaat-voorzitter of -ondervoorzitter moet effectief lid zijn van de Seniorenadviesraad. Indien geen effectieve leden worden voorgedragen, wordt verondersteld dat men vanuit de gefedereerde bonden akkoord gaat met de bestaande samenstelling van de Seniorenadviesraad.

§ 3

De verkiezing van de voorzitter en ondervoorzitter op de eerste vergadering van de nieuwe legislatuur van de Seniorenadviesraad wordt voorgezeten door het oudste aanwezige effectieve lid van de kerngroep.

In de eerste algemene vergadering van de nieuwe legislatuur kan tot de verkiezing van de voorzitter en de ondervoorzitter worden overgegaan wanneer tenminste 2/3de van de effectieve leden aanwezig zijn.

Als het quorum wordt behaald, kunnen de voorzitter en de ondervoorzitter worden verkozen bij gewone meerderheid van stemmen. Dat wil zeggen: de helft + 1.

Bij staking van stemmen of indien geen enkele kandidaat de gewone meerderheid haalt, wordt in de tweede stemronde opnieuw gestemd tussen de 2 kandidaten die in de eerste ronde de meeste stemmen behaalden of bij gelijkheid van meest behaalde stemmen tussen de kandidaten die in dat geval verkeren. De kandidaat met het hoogst aantal stemmen in de tweede stemronde, wordt verkozen.

Als het quorum niet behaald wordt, kunnen de voorzitter en de ondervoorzitter op de volgende vergadering worden verkozen bij gewone meerderheid van stemmen, ongeacht het aantal aanwezigen, op voorwaarde dat op de uitnodiging uitdrukkelijk vermeldt staat dat het om een tweede oproep gaat.

Enmaal de voorzitter verkozen is, neemt hij onmiddellijk de plaats in van het oudste lid en leidt de verkiezing van de ondervoorzitter.

§ 4

Het geslacht van de voorzitter verschilt van dat van de ondervoorzitter.

§ 5

Aan het mandaat kan een einde gesteld worden:

- als een effectief lid, de voorzitter of ondervoorzitter zijn ontslag indient bij de Seniorenadviesraad of bij de gefedereerde bond.
- doordat de algemene vergadering beslist om het effectief lid, de voorzitter of ondervoorzitter te ontslaan uit de Seniorenadviesraad
- als het effectief lid, de voorzitter of ondervoorzitter zijn ontslag neemt uit de gefedereerde bond waartoe het effectieve lid behoort.
- door 3 opeenvolgende, niet ter kennis gebrachte afwezigheden op de vergaderingen van de Seniorenadviesraad kan de algemene vergadering overgaan tot ontslag.
- wegens overlijden van het effectieve lid, de voorzitter of ondervoorzitter.

§ 6

Indien een einde wordt gesteld aan het mandaat van het effectieve lid, neemt de plaatsvervanger automatisch de plaats in van de effectieve en wordt stemgerechtigd lid van de Seniorenadviesraad. Bijgevolg, wordt voor de nieuwe effectieve, een plaatsvervanger gezocht.

Indien voor het einde van de legislatuur een einde wordt gesteld aan het mandaat van de voorzitter of de ondervoorzitter wordt aan alle gefedereerde bonden gevraagd om schriftelijk een kandidaat voor te stellen vanuit hun bond. In de eerstvolgende algemene vergadering wordt de kandidaat-voorzitter of -ondervoorzitter verkozen zoals beschreven in § 3 van dit artikel.

Bij een tussentijdse verkiezing wegens ontslag of overlijden, voltooit de nieuw verkozen voorzitter of ondervoorzitter de lopende mandaatsperiode.

Na afloop van de mandaatsperiode zijn de voorzitter en / of ondervoorzitter herkiesbaar.

ART 4 DE KERNGROEP

§ 1

De **samenstelling** van de kerngroep

- de voorzitter van de Seniorenadviesraad
- de ondervoorzitter van de Seniorenadviesraad
- 1 lid per gefedereerde bond van de Seniorenadviesraad. De gefedereerde bonden kiezen één van hun effectieve leden uit de algemene vergadering als afgevaardigde voor de kerngroep van de Seniorenadviesraad. Bij afwezigheid moet het effectieve lid zich laten vervangen door een plaatsvervanger.
- de coördinatoren van de werkgroepen van de Seniorenadviesraad
- de Schepen die de Seniorenadviesraad onder zijn / haar bevoegdheid heeft.
- de OCMW-voorzitter of een plaatsvervangend raadslid
- de secretaris van de Seniorenadviesraad
- deskundigen kunnen worden gevraagd

§ 2

De kerngroep heeft als **opdracht**:

- de agenda van de algemene vergadering van de Seniorenadviesraad voor te bereiden en samen te stellen en alle briefwisseling kenbaar te maken aan de algemene vergadering.
- gestalte te geven aan de beslissingen en adviezen van de Seniorenadviesraad en te waken over het eraan gegeven gevolg.
- beslissingen te nemen in gevallen die wegens hun uiterst dringend karakter niet kunnen worden uitgesteld en / of waarvoor zij door de algemene vergadering wordt gemandateerd.

ART. 5 DE WERKGROEPEN

§ 1

De Seniorenadviesraad kan naar behoefte verschillende werkgroepen oprichten. Deze werkgroepen bereiden adviezen voor en werken rond specifieke onderwerpen die betrekking hebben op de leefwereld van senioren.

§ 2

De werkgroepen zijn als volgt **samengesteld**:

- een coördinator uit de Seniorenadviesraad
- een aantal leden uit de Seniorenadviesraad
- de voorzitter van de Seniorenadviesraad
- Onder hun leden kiest iedere werkgroep een secretaris. Eventueel kan dit ook de secretaris van ambtswege zijn.

§ 3

De werkgroepen kunnen beroep doen op deskundigen.

§ 4

De kandidaat coördinatoren van de werkgroepen kunnen zich vrijwillig voorstellen als kandidaat.

§ 5

In de algemene vergadering kan de verkiezing van de coördinator slechts doorgaan als de helft van de effectieven aanwezig zijn. De coördinator kan verkozen worden bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Bij staking van stemmen of indien geen enkele kandidaat de gewone meerderheid haalt, wordt in de tweede stemronde opnieuw gestemd tussen de 2 kandidaten die in de eerste ronde de meeste stemmen behaalden of bij gelijkheid van meest behaalde stemmen tussen de kandidaten die in dat geval verkeren. De kandidaat met het hoogst aantal stemmen in de tweede stemronde, wordt verkozen.

Indien de helft van de effectieve leden niet aanwezig is, kan de coördinator verkozen worden ongeacht het aantal aanwezige effectieven, op voorwaarde dat er in de uitnodiging staat dat het om een tweede oproep gaat.

ART. 6 VERGADERINGEN

§ 1

- Er worden tenminste 5 **algemene vergaderingen** gehouden per jaar.
De agenda van de algemene vergadering wordt samengesteld door de voorzitter, in samenspraak met de secretaris. Elk effectief lid kan schriftelijk en ten laatste 14 dagen op voorhand, agendapunten laten opnemen. De voorzitter beslist over de volgorde van de aangebrachte agendapunten. De schriftelijke uitnodiging tot de algemene vergadering met een duidelijke dagorde en eventueel toegevoegde documentatie zal tenminste één week vooraf, door de secretaris worden opgesteld en aan alle leden worden toegestuurd.
- Bij hoogdringendheid kan de algemene vergadering bijeengeroepen worden.
- Indien mogelijk, worden de vergaderingen iedere 4de dinsdag van de onpare maanden gehouden, uitgezonderd in juli.
- De vergaderingen worden geleid door de voorzitter. Bij zijn afwezigheid neemt de ondervoorzitter de leiding en indien beide afwezig zijn neemt het oudste aanwezige effectieve lid van de kerngroep deze taak op zich.
- De algemene vergadering zal in eerste zitting, slechts geldig beraadslagen wanneer de helft van de effectieve leden aanwezig zijn, behoudens bij wijziging van het huishoudelijk reglement, waar een quorum van 2/3de aanwezigheid vereist is.
Indien de helft van de effectieve leden niet aanwezig is, wordt over deze agendapunten beslist in de daaropvolgende algemene vergadering, ongeacht het aantal aanwezige effectieve leden, op voorwaarde dat er in de uitnodiging staat dat het om een tweede oproep gaat.

De algemene vergadering neemt haar beslissingen, uitgezonderd bij de wijziging van het huishoudelijk reglement, met gewone meerderheid van stemmen. Dit is de helft plus één van de aanwezige effectieve leden.

De algemene vergadering kan beslissingen delegeren naar de kerngroep bij gewone meerderheid.

De stemming gebeurt geheim of bij handopsteking.

- Het verslag van de algemene vergadering wordt opgesteld door de door het Stadsbestuur aangestelde secretaris-verslaggever en wordt gestuurd naar:
  - alle leden van de Seniorenadviesraad
 Na goedkeuring van het verslag in de algemene of kernvergadering zullen de verslagen worden gestuurd naar:
  - de leden van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brugge.
  - de leden van het berek jeugd, maatschappelijke begeleiding en personeel
  - de Stedelijke informatiedienst
  - de leden van de OCMW-raad

§ 2

- De **kerngroep** komt minstens 5 keer per jaar samen. De agenda van de algemene vergadering wordt samengesteld door de voorzitter, in samenspraak met de secretaris. Elk lid van de kerngroep kan bij aanvang van de vergadering, agendapunten aanbrengen. De voorzitter beslist over de volgorde van de aangebrachte agendapunten. De schriftelijke uitnodiging tot de kernvergadering met duidelijke dagorde en eventueel toegevoegde documentatie zal tenminste één week vooraf, door de secretaris worden opgesteld en naar alle kernleden worden opgestuurd.
- Bij hoogdringendheid kunnen de leden van de kerngroep ook mondeling of telefonisch worden opgeroepen.
- Indien mogelijk worden de vergaderingen iedere 4de dinsdag van de pare maanden gehouden, uitgezonderd in augustus.
- De vergaderingen worden geleid door de voorzitter. Bij zijn / haar afwezigheid neemt de ondervoorzitter de leiding en indien beide afwezig zijn neemt het oudste aanwezige effectieve lid van de kerngroep deze taak op zich.
- De kerngroep zal in eerste zitting, slechts geldig beraadslagen wanneer de helft van de effectieve leden aanwezig zijn.

Indien de helft van de effectieve leden niet aanwezig is, wordt over deze agendapunten beslist in de daaropvolgende kernvergadering, ongeacht het aantal aanwezig effectieve leden, op voorwaarde dat er in de uitnodiging staat dat het om een tweede oproep gaat.

De kerngroep neemt haar beslissingen, met gewone meerderheid van stemmen. Dit is de helft plus één van de aanwezige effectieve leden.

Adviezen of voorstellen moeten ter stemming worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

De stemming gebeurt geheim of bij handopsteking.

- Alle verslagen van de kerngroep worden opgestuurd naar:
  - alle leden van de Seniorenadviesraad

Na goedkeuring van het verslag in de algemene of kernvergadering zullen de verslagen worden gestuurd naar:

- de leden van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brugge
- de leden van het berek jeugd, maatschappelijke begeleiding en personeel
- de Stedelijke informatiedienst
- de leden van de OCMW-raad

§ 3

- De **werkgroepen** bepalen hun vergaderritme zelf.
De werkgroepen worden samengeroepen op verzoek van de coördinator in samenspraak met de voorzitter en de secretaris.
De agenda van de werkgroepen worden samengesteld door de coördinator in overleg met de voorzitter en de secretaris.
Elk lid van de Seniorenadviesraad kan schriftelijk op voorhand, punten voorleggen aan het secretariaat of aan de coördinator. Het secretariaat geeft de punten door aan de coördinator.
Elk lid van de werkgroep ontvangt, ten minste één week op voorhand, de schriftelijke uitnodiging voor de vergadering, met een duidelijke dagorde en eventueel toegevoegde documentatie.

De coördinator neemt de leiding van de vergadering. Bij zijn / haar afwezigheid wordt de vergadering geleid door de voorzitter van de Seniorenadviesraad of bij zijn / haar afwezigheid door het oudste aanwezig lid op de vergadering van de werkgroep.
- De verslagen van de werkgroepen worden opgesteld door een binnen de werkgroep aangestelde verslaggever. Indien geen verslaggever gevonden kan worden, kan dit eventueel ook de secretaris van ambtswege, aangesteld door het Stadsbestuur zijn. De verslagen van de werkgroepen worden opgestuurd naar alle leden van de Seniorenadviesraad.
- In de eerst volgende kernvergadering wordt het verslag van de werkgroep geëvalueerd en ter goedkeuring voorgelegd.

ART. 7 WIJZIGING HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Over het voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement kan alleen worden beraadslaagd in de algemene vergadering, wanneer het voorwerp van wijziging uitdrukkelijk op de agenda werd vermeld. Om geldig te kunnen beraadslagen over het wijzigen van het huishoudelijk reglement moet 2/3de van de effectieve leden van de Seniorenadviesraad aanwezig zijn. De goedkeuring dient met 2/3de van de aanwezige stemmen te gebeuren. Indien de 2/3de aanwezigheid of de 2/3de van de stemmen niet wordt bereikt, zal op volgende vergadering geldig kunnen beraadslaagd worden ongeacht het aantal aanwezige effectieven, op voorwaarde dat de agenda vermeldt dat het hier een tweede oproeping betreft ter wijziging van het huishoudelijk reglement bij meerderheid van stemmen.

Eenmaal het huishoudelijk reglement zijn goedkeuring vindt in de Seniorenadviesraad, wordt het ter goedkeuring voorgelegd aan het Stadsbestuur en aan het OCMW.

ART. 8 BEVOEGDHEDEN VAN DE VOORZITTER OF VAN DE COÖRDINATOR VAN EEN WERKGROEP

§ 1

De voorzitter of de coördinator van een werkgroep leidt de vergadering zodanig dat de inbreng van alle leden is gegarandeerd, en zonder dat de werking van de vergadering in het gedrang komt.

§ 2

In geval een of meerdere leden de vlotte gang van de vergadering verhinderen, is de voorzitter van de algemene vergadering of de kerngroep of coördinator van een werkgroep gemachtigd, na 2 formele waarschuwingen, de betrokken leden spreekverbod op te leggen en zonodig uit de vergadering weg te sturen. De voorzitter van de algemene vergadering of de kerngroep of coördinator van een werkgroep is ertoe gehouden hiervan schriftelijk verslag uit te brengen aan de kerngroep, de algemene vergadering en de gefedereerde bond waartoe het lid behoort.

§ 3

Indien een lid ontslagen wordt uit de Seniorenadviesraad is de voorzitter ertoe gehouden dit schriftelijk mee te delen aan de gefedereerde bond waartoe het lid behoort.

ART. 9 PLAATS VAN SAMENKOMST

Alle samenkomsten van de algemene vergadering, de kernvergadering en de werkgroepen vinden plaats in lokalen, die kosteloos ter beschikking gesteld worden door het Stadsbestuur of door het OCMW, tenzij anders vermeld in de uitnodiging. De plaats van samenkomst wordt vermeld op de uitnodiging.

ART. 10 OPENBAARHEID VAN VERSLAGEN

Alle verslagen zijn openbaar en kunnen worden verkregen of worden opgestuurd via het secretariaat van de Seniorenadviesraad.

ART. 11

De installatie van de Seniorenadviesraad, de samenstelling van de algemene vergadering, de kerngroep en de werkgroepen evenals eventuele wijzigingen, worden schriftelijk aan het Stadsbestuur en het OCMW medegedeeld.

ART. 12 WERKINGSKOSTEN

De werkingskosten van de Seniorenadviesraad worden door het Stadsbestuur gedragen.

Art. 13

De algemene vergadering kan initiatief nemen om niet-voorzien gevallen door de kerngroep te laten behandelen.

Art. 14

De leden van de voormalige Stedelijke raad voor Derde leeftijd zijn bij aanvang automatisch lid van de Seniorenadviesraad.

Art. 15

§ 1

De statuten, goedgekeurd door de gemeenteraad op 31.03.1992 worden opgeheven.

§ 2

Het huishoudelijk reglement wordt toegepast van zodra deze door het Stadsbestuur en / of het OCMW zijn goedgekeurd.

Dit huishoudelijk reglement werd goedgekeurd in zitting van de gemeenteraad van 21 juni 2003

BIJLAGE 2 : SAMENSTELLING SENIORENADVIESRAAD

VERENIGING	TITEL	VOORNAAM	NAAM	LID	STEMGERECHTIGD	LID KERNGROEP
OKRA	Dhr.	Stefaan	Leupe	deskundige		
OKRA	Dhr.	Arthur	Dhondt	effectief	x	
OKRA	Mevr.	Laura	Goossens	effectief	x	x
OKRA	Dhr.	François	Verlinde	effectief	x	
OKRA	Dhr.	Norbert	Du Prez	effectief	x	
OKRA	Dhr.	Valère	Lootens	effectief	x	
OKRA	Mevr.	Jeannine	Helewaut	effectief	x	
OKRA	Dhr.	Erik	Vanackere	effectief	x	
OKRA	Mevr.	Lena	Tavernier	effectief	x	
OKRA	Dhr.	Rik	Sagaert	effectief	x	x
OKRA	Dhr.	Gilbert	Verstraete	plaatsvervanger		
OKRA	Dhr.	Marc	Van Loocke	plaatsvervanger		
OKRA	Mevr.	Lieve	Mahieu	plaatsvervanger		
OKRA	Dhr.	Jacques	Vermandere	plaatsvervanger		
50-ACTIEF	Mevr.	Georgette	Wertz	effectief	x	x
S-PLUS	Dhr.	Omer	Hellemans	effectief	x	x
S-PLUS	Dhr.	Raymond	Dezutter	effectief	x	
S-PLUS	Dhr.	Marcel	Everaert	effectief	x	
S-PLUS	Dhr.	Rogier	Vermeersch	effectief	x	
S-PLUS	Dhr.	Charles	Noterdaeme	effectief	x	
S-PLUS	Mevr.	Suzanne	Dhondt	effectief	x	
S-PLUS	Mevr.	Elisabeth	De Brucker	effectief	x	
S-PLUS	Mevr.	Hilda	Vergison	plaatsvervanger		
S-PLUS	Dhr.	André	Andries	plaatsvervanger		
S-PLUS	Mevr.	Angèle	Rogier	plaatsvervanger		
S-PLUS	Dhr.	Marcel	Vlaeminck	plaatsvervanger		
S-PLUS	Mevr.	Michèle	Coppejans	deskundige		
Gezinsbond G.O.S.A.	Mevr.	Yolande	Barbez-Malfroot	effectief	x	x
Gezinsbond G.O.S.A.	Dhr.	Bernard	Delplancke	effectief	x	
Gezinsbond G.O.S.A.	Dhr.	Hugo	Jonckheere	effectief	x	
Gezinsbond G.O.S.A.	Mevr.	Gudrun	Delagrangé	effectief	x	
Gezinsbond G.O.S.A.	Dhr.	Georges	Verlinde	effectief	x	
Gezinsbond G.O.S.A.	Dhr.	Julien	Hoirelbeke	plaatsvervanger		
Liberale Bond Gepensioneerden	Mevr.	Solange	Verbeke	effectief	x	x
Liberale Bond Gepensioneerden	Mevr.	Marie-Louise	Vanbruaene	plaatsvervanger		
Vlaams verbond voor gepensioneerden	Mevr.	Liliane	Van Paemel	effectief	x	x
Vlaams verbond voor gepensioneerden	Dhr.	Gerard	Vanhecke	plaatsvervanger		
Vlaams verbond voor gepensioneerden	Mevr.	Annie	Buysse	deskundige		

ABVV senioren	Dhr.	François	Hernou	effectief	x	x
ABVV senioren	Mevr.	Rosette	Schautteet	plaatsvervanger		
Senioren Spoor Brugge	Mevr.	Lydie	Vonck	effectief	x	
Senioren Spoor Brugge	Dhr.	Freddy	Van Haecke	plaatsvervanger		x
Senioren Spoor Brugge	Dhr.	Willy	Stroo	deskundige		
Universiteit Derde Leeftijd	Mevr.	Wilfried	Seys	effectief	x	x
Universiteit Derde Leeftijd	Mevr.	Gilberte	Struys	plaatsvervanger		
NEOS	Dhr.	Fernand	Claeys	effectief	x	x
NEOS	Dhr.	Fernand	Verhé	effectief	x	
NEOS	Dhr.	Yves	Vandewinckele	effectief	x	
Grijze panters	Mevr.	Marie-Louise	Vande Weghe	effectief	x	x
Grijze panters	Mevr.	Antoinette	Sanders	plaatsvervanger		
CD-en V senioren	Dhr.	Fernand	Tamsin	effectief	x	x
CD-en V senioren	Dhr.	Ignace	Vergult	effectief	x	
CD-en V senioren	Dhr.	Ignace	Masson	plaatsvervanger		
CD-en V senioren	Mevr.	Thérèse	Haesaert	plaatsvervanger		
Oprustgestelde en weduwen geïntegreerde politie	Dhr.	Marc	Geldof	effectief	x	x
Oprustgestelde en weduwen geïntegreerde politie	Dhr.	Jozef	Van Den Berghe	plaatsvervanger		
Veteranen van de brandweer	Dhr.	Jean-Pierre	Vandewiele	effectief	x	x
Veteranen van de brandweer	Dhr.	Carlos	Van Hulle	plaatsvervanger		
Onafhankelijk ziekenfonds (vriendenkring)	Dhr.	Jacques	Taillaert	effectief	x	x
Onafhankelijk ziekenfonds (vriendenkring)	Dhr.	Guido	Verscheure	plaatsvervanger		
onafhankelijke	Dhr.	Alfred	De Groote	onafhankelijke		
onafhankelijke	Mevr.	Louise	Billiet	onafhankelijke		
onafhankelijke	Mevr.	Christine	Dierycq	onafhankelijke		
onafhankelijke	Dhr.	Jozef	Proot	onafhankelijke		
onafhankelijke	Dhr.	Willy	Lanckriet	onafhankelijke		
onafhankelijke	Dhr.	Paul	Lanssens	onafhankelijke		
onafhankelijke	Mevr.	Fernande	Andries	onafhankelijke		
onafhankelijke	Dhr.	Paul	Vandenabeele	onafhankelijke		
onafhankelijke	Dhr.	Johan	Verbanck	onafhankelijke		
OCMW	Dhr.	Frank	Vandevoorde	van ambtwege lid		
OCMW	Mevr.	Nin	Raeymaekers	van ambtwege lid		
OCMW	Mevr.	Griet	Trioen	van ambtwege lid		x
Stad Brugge	Mevr.	Lieve	Mus	van ambtwege lid		x
Stad Brugge	Mevr.	Karolien	Van de Walle	van ambtwege lid (secretaris)		x

BIJLAGE 3 : GEZAMENLIJKE AFSPRAKENNOTA

ART. 1 OPZET

Deze afsprakennota regelt de werking tussen het Stadsbestuur, het OCMW en de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad Brugge, teneinde de inspraak, het advies en de participatie van de raad te garanderen en zo samen te werken aan een beter democratisch beleid.

ART. 2 INSPRAAKWAARBORGEN

- § 1 Het Stadsbestuur en het OCMW waarborgen het recht op informatie, inspraak en participatie van de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad. Ze werken mee aan een optimale uitwisseling van informatie. Ze zullen de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad tijdig informeren en raadplegen over beleidsintenties en begrotingsvoorstellen die in het bijzonder de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad aanbelangen.
- § 2 Het Stadsbestuur en het OCMW verbinden er zich toe om inspraak mogelijk te maken bij de voorbereiding van beleidsbeslissingen die in het bijzonder de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad aanbelangen. Het Stadsbestuur en het OCMW winnen hun advies schriftelijk in. De adviesaanvraag houdt een duidelijke omschrijving van de concrete vraag in en wordt opgestuurd naar de voorzitter van de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad. Samen met de adviesaanvraag, zullen ze tijdig de inspraakdossiers aan de voorzitter bezorgen zodat de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad in principe met kennis van zaken binnen de 24 werkdagen een deskundig advies kunnen uitbrengen alvorens tot besluitvorming wordt overgegaan. De respectieve raden voorzien de mogelijkheid om in uitzonderlijke gevallen sneller advies te geven.
- § 3 De jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad hebben het recht om op eigen initiatief adviezen uit te brengen aan het Stadsbestuur en het OCMW. De informatie, nodig voor het formuleren van adviezen, zal op hun verzoek kosteloos ter beschikking worden gesteld.
- § 4 De adviezen van de raad, zoals bedoeld in § 2 en § 3 van dit artikel, moeten schriftelijk gericht worden aan het College van Burgemeester en Schepenen en/of aan de voorzitter van het OCMW. Het advies wordt geschreven en ondertekend door de voorzitter. In dit advies wordt vermeld:
- hoe het advies tot stand is gekomen
  - welke betrokkenen hiervoor werden geconsulteerd
  - de argumentatie die geleid heeft tot het advies
  - de duidelijke weergave van het advies met, in voorkomend geval, de vermelding van afwijkende meningen of minderheidsstandpunten.

- § 5 Het Stadsbestuur en het OCMW zullen telkens aan de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad laten weten in welke mate met het advies rekening werd gehouden en zij zullen motiveren waarom eventueel geen rekening kan worden gehouden met zijn advies.
Dit antwoord zal schriftelijk aan de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad worden verstrekt binnen de 24 werkdagen na de beslissing.
- § 6 De jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad zijn er toe gehouden de bevoegde Schep en de OCMW-voorzitter of een afgevaardigde van de OCMW-raad, tenminste één week vooraf de uitnodigingen en agenda van de vergaderingen toe te sturen en regelmatig verslag uit te brengen over hun werking.
Het Stadsbestuur en het OCMW verbinden zich er toe om de agenda en het verslag van de gemeenteraadszittingen, respectievelijk de OCMW-raadszittingen, toe te sturen aan de voorzitter en de secretaris van de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad.

ART. 3 ONDERSTEUNING

Aan de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad worden de nodige werkmiddelen ter beschikking gesteld op:

- administratief vlak: door een ambtenaar van het stadsbestuur ter beschikking te stellen als secretaris-verslaggever voor de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad.
- materieel vlak: door een vergaderzaal van het Stadsbestuur of het OCMW kosteloos ter beschikking te stellen.
- financieel vlak: door binnen de budgettaire mogelijkheden een krediet in de begroting van het stadsbestuur te voorzien om de werkkosten van de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad te dragen.
- inhoudelijk vlak: door een afgevaardigde van het stadsbestuur (= secretaris-verslaggever) en het OCMW te voorzien om inhoudelijk een inbreng te hebben in de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad.

ART. 4 OPENBAARHEID

- § 1 De adviezen zijn in principe openbaar met uitzondering van diegene die een persoonsgebonden karakter hebben. Zij liggen ter inzage op het secretariaat van de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad ten behoeve van elk gemeenteraads- of OCMW-raadslid maar ook ten behoeve van de bevolking.
Zij liggen pas ter inzage voor laatstgenoemde vanaf het ogenblik dat een beslissing over het betreffende advies is genomen.

- §2 De verslagen van de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad raad zijn te bezorgen aan de leden van de gemeente- en de O.C.M.W.-raad en zijn ter inzage van de bevolking op de informatiedienst van de stad.
- § 3 De jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad hebben tot taak de organisaties, die betrokken zijn bij hun werking, regelmatig te informeren en te raadplegen.

ART. 5 TOEPASSING

De bevoegde schepen zorgt voor de coördinatie tussen het College van Burgemeester en Schepenen, het OCMW en de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad en zorgt voor de toepassing van deze afsprakennota. Bij eventuele geschillen wordt een overleg georganiseerd tussen een afvaardiging van het College van Burgemeester en Schepenen en / of de OCMW-raad en de jeugdraad, de seniorenadviesraad, de raad voor personen met een handicap, de raad voor buurtwerken, het lokaal overleg kinderopvang, de noord-zuidraad en de emancipatieraad.

Goedgekeurd in de Gemeenteraad in zitting van 18 12 2007

BIJLAGE 4 : SAMENSTELLING REFLECTIEGROEP

Instelling	Titel	Vrnaam	Fnaam	Waarom
Stad Brugge	Mevr.	Lieve	Mus	Als schepen voor seniorenbeleid
Sociaal huis Maatschappelijke Begeleiding Stad Brugge	Dhr.	Theo	Vandeplas	Als diensthoofd van de dienst MAB
Stad Brugge	Dhr.	Jean-Marie	Dewandel	Afdelingschef maatschappelijke begeleiding, diversiteitsdienst, noord-zuiddienst, jeugddienst, onderwijs
Sociaal huis Maatschappelijke Begeleiding Stad Brugge	Mevr.	Karolien	Van de Walle	Als seniorenconsulent + secretaris seniorenadviesraad
Sociaal huis / OCMW	Mevr.	Martine	Meganck	Als adviseur maatschappelijke dienstverlening
Sociaal huis / OCMW	Dhr.	Stefaan	Lambrecht	Als coördinator lokaal sociaal beleid
Sociaal huis / OCMW	Mevr.	Claudine	Vergison	Als coördinator zorgverlening
Dienstencentra OCMW	Mevr.	Nin	Raeymaekers	Als verantwoordelijke dienstencentra
Seniorenadviesraad	Dhr.	Rik	Sagaert	Voorzitter SAR en ziekenzorg + lid van de provinciale ouderenraad + voorzitter stuurgroep WOAS + lid van OOK + verenigingsleven
Seniorenadviesraad	Mevr.	Solange	Verbeke	Ondervoorzitter SAR + verenigingsleven
Seniorenadviesraad	Dhr.	Freddy	Van Haecke	Coördinator werkgroep verkeer + verenigingsleven
Seniorenadviesraad	Dhr.	Omer	Hellemans	Lid SAR + verenigingsleven
Seniorenadviesraad	Dhr.	Johan	Verbanck	Lid SAR + onafhankelijke + beroepservaring
Seniorenadviesraad	Mevr.	Christine	Dieryck	Lid SAR + onafhankelijke + seniorenconsulent
Seniorenadviesraad	Dhr.	François	Hernou	Lid SAR + verenigingsleven + WOAS + OOK
Logo Brugge	Mevr.	Ingeborg	Vanden Bussche	Lokaal gezondheidsoverleg
Samenwerkingsinitiatief thuiszorg	Mevr.	Patricia	Lepla	Overkoepelend orgaan thuiszorg
WZC Regina Coeli	Dhr.	Paul	Braem	Privé rusthuis
WZC Herdershove	Dhr.	Danny	Goethals	Privé rusthuis
WZC Sint-Jozef	Dhr.	Jozef	De Craemer	Privé rusthuis
Westervier	Dhr.	Dirk	Snauwaert	Privé rusthuis
FOTON	Dhr.	Bart	Deltour	Expertisecentrum dementie
Dienst Bevolking	Mevr.	Chantal	Van Belle	Demografische gegevens + contact met doelgroep ivm aanvraag tegemoetkomingen en invullen formulieren
Dienst Bevolking	Dhr.	Luc	Vernieuwe	Afdelingschef bevolking + burgerlijke stand
Sportdienst	Mevr.	Sophie	Cools	Sportfunctionaris : Ervaring senioren en sport
Cultuurbeleidscoördinator	Dhr.	Steven	Slos	Cultuurbeleidscoördinator: Senioren en cultuur
Gemeenteraadslid Stad Brugge	Mevr.	Martine	Matthys	Toekomstig schepen voor seniorenbeleid
OCMW raadslid	Mevr.	Griet	Trioen	lid seniorenadviesraad